

EGYETÉRTÉS

Műfajtái árak: Egész évre 80 korona. Félévre 44 korona. Negyedévre 24 korona. Egy hónapra 8 korona 40 fillér. Egyre szám helyben és előre 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztési Osztály
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 708.
Kiadóhivatal 708.

A mi álláspontunk.

Budapest, december 10.

A mai nap nagy jelentőségű a kiegyezési javaslatok sorsára. Nálunk az egyszakos felhatalmazási javaslat általános vitája véget ért s holnap már csak a szavazás van hátra, Ausztriában pedig ma a birodalmi gyűlés több mint kétharmad többséggel kimondta a kiegyezési javaslatok tárgyalásának sürgősségét. Minthogy pedig kétségtelen, hogy Ausztriában azok a pártok, amelyek ma a sürgősség mellett foglaltak állást, megszavazzák a kiegyezést s minthogy nálunk is kétségen felül áll a felhatalmazási javaslatnak január elsejéig való elintézése, a kiegyezés Ausztriával ismét parlamentáris uton jön majd létre, amire husz év óta nem volt eset.

Ennek feltétlenül örülnünk kell. Mert ha gazdasági szempontból nem is eléghet ki bennünket minden tekintetben ez a kiegyezés, kétségtelen, hogy politikai vívmányai olyanok, hogy még a függetlenségi pártra nézve is elfogadhatóvá teszik ezt a kiegyezést. Kossuth is, Wékerle is ismétellen kifejtették, mennyi hátrány származnék az országra abból, ha a kiegyezés létre nem jönne, hanem csak recziprocitás alapján vagy a provizorium egy másik formájában kellene rendeznünk gazdasági viszonyainkat Ausztriával. A magyar pártok, akiket

hazafias intencziók vezetnek, átértették a helyzet nehézségeit, de a horvátok éppen ezt akarták jogosulatlan aspirációik kieroszakolására felhasználni. A horvát obstrukció gazdasági tehát egyetlen emberben sem kelthetnek sem rokonérzést, sem kiméletet.

A házszabályoknak szigorú alkalmazását velük szemben jogosultnak tartjuk, de csak annyiban, amennyiben azt a parlament minden tagjával szemben alkalmazandónak tartjuk. Az a mód azonban, amelylyel most alkalmaztatnak, egyáltalán nem nyerheti meg helyeslésünket. A tömeges szövelonás, leültetés, mentelmi bizottság elé utasítás olyan alkalmazása a házszabályoknak, mely azok intencziójával egyenesen ellenkezik s amely oly veszedelmes precedens, hogy aggodalmunkat el nem hallgathatjuk.

Tisztában vagyunk azzal, hogy valamit tenni kellett a horvátok obstrukciója ellen, főleg miután lenn Zágrábban nem tudott a kormány semmit elérni. A nyár elején attól remélte a kormány a horvát obstrukció megszűnését, hogy elnapoltatta a horvát országgyűlést, s mikor látta, hogy ez nem használ, most ismét összehívatta, abban a reményben, hogy majd ez segít a bajon. A horvátokkal szemben lenn Zágrábban folytatott politikánk részben erélytelen, részben neveléses, és ezt sem leplezni, sem pótolni nem tudja az

a mód, ahogy a horvát képviselőkkel szemben a képviselőház alelnökei a házszabályokat kezelik. Ez nem erély, hanem a politikai érzék teljes hiánya és ami a mi politikai viszonyaink közt a legnagyobb veszedelem, a házszabályok tekintélyét teszi tönkre.

Ha egy angol vagy francia politikusnak azt magyaráznók, hogy nálunk a házszabályoknak alkotmánybiztosító jellegük van, nem értenék meg, mert erre nincs példa a parlamentek életében. De ezer éves alkotmányunk annyi helyen van átlukasztva s a nyers erőszak nemzetellenes célokból annyiszor gázolt végig jogainkon és szabadságainkon, hogy nálunk a házszabályok alkotják az egyedüli alkotmánybiztosítékot. Épen azért a házszabályokat reformálni okosan és óvatosan szabad, de azokat nevelésessé tenni, helyrehozhatatlan bűn.

Es mi attól félünk, hogy annak a praxisnak, a melylyel most a házszabályok alkalmaztatnak, ez lesz a következménye. És csodálatos módon Justh Gyula, aki a függetlenségi párt sorából került, de nem akarják átérteni Rakovszky István és Návay Lajos, a két hatvanhetes politikus. Már maga ez a tény is gondolkodóba ejthet mindenkit. Szép dolog a koalíció, sőt a mai viszonyok közt talán az egyetlen elképzelhető pártalakulás, de azért nem szabad elfeledni, hogy

A színésznő karácsonya.

Írta: Falk Zsigmond.

(Utánnyomás tilos.)

— Imádkozzál, kis fiam. Megjött a Jézuska és elhozta a sok szép ajándékot közelről-messziről, ahol a jó gyermek részére összeszedte. Imádkozzál az édes mamáért, hogy áldás kísérje léptein.

A nagy város zajától elszigetelt falucska egy kis szobájában, az apró gyertyák fényétől ragyogó, de sulyától majd leszakadó törpe fenyőcske előtt így szólt a nagymama az unokájához. Ők ketten magukban már a kora esti órában ünnepelelték a karácsonyt. Az öreg asszony sietett tulesni a rá nézve fájdalmas czeremónián, mert ilyenkor elvonult előtte a szépséges mult, amikor gyermekek zsvájától hangos volt a jókora lakás és amikor együtt voltak mindannyian, fiatalok és öregek, reménykedők és csalódottak, a jövőben bizók és a multat siratók. Semmi baj, semmi keserűség nem volt akkor. Hiszen az élőkön, az otthonmaradottakon valahogy lehet segíteni. De ha kirepülnek a fészekből, ha elragadja a kaszás ember, ha távol esnek az anyai gondosságtól, akkor csak az Isten kegye örökös felettök és ekkor az anyai sziv elszorongva dobog ezer aggodalom között.

Ott ült a nagyanyuska örömtől sugárzó unokája mellett és látszólag érdeklődött szemlélődése iránt. Tényleg gondolatai elkalandoztak. Végigjárták a multat, majd fájó érzéssel elfordultak tőle és a megnyugvást eláruló mosoly, amely arcára kiült, sejtetni engedte, hogy a jelen egy napsugaras pontjához jutottak. Leányára gondolt. Arra az egyetlen élő lényre, aki nagyszámu csa-

ládából megmaradt, aki vénségére támaszul szolgált és akinek egyetlen gyermekében megtalálta hajlott korának vigaszát. Keserves munkával kereste lánya a kenyerét. Színésznő volt, még pedig magyar színésznő és a vidéken kellett boldogulnia. Városról-városra bolyongani nyugalom nélkül. Éjjel új szerepet tanulni, nappal próbákra járni és este játszani. Persze mindig üdén, frissen, olyan hangulatban, mintha egész napja a pihenésnek szólt volna. Mert hisz a tehetőségnek, a fenkölt léleknek nem szabad kimerülnie, annak nem lehet testi fáradsalmakat ismernie. Így követeli a közönség és jaj annak a művésznőnek a vidéken, akin meglátszik a nagy hajsza szülte kimerültség. Az élvezni, a vigadni járó színházközönség elfordul tőle, kiejti kegyeiből és a kéréhetetlen direktor elbocsátja. Elveszti azt a kevés száraz kenyerét is, amivel keserves életét tengeti.

Es milyen a vidéki színésznő karácsonya. Tán még szomorubb, még sivárabb, mint életének többi napjai. A szent est délutánján még tüzesen szaval a gyermekeknek az „Ezeregy éj” mesevilágából és azután? ... Azután visszavonulhat szegényes kis szobájába tanulni a másnapi próbára. Este pedig többnyire vonaton ül és megy a szomszéd városba, ahol másnap délelőtt próba, délután és este előadás várja elcsigázott szervezetét. Amig valamennyien a meleg családi otthonban gyönyörködnek a szent est szépséges ünnepeiségén, a színésznő ott gubbaszt a vasúti kocsii idegölő kupéjában és elszorult szívvvel gondol azokra, akiket másnap felvidítania, mulattatnia kell. A művészetnek, a színészkedésnek szentelte életét és így a százak és ezrek lelkesítő, mámorító tapsait ki kell érdemelnie úgy, hogy nyugalmat ne ismerjen, kényelmet ne szeressen és mások pihenéssel járó ünneplése alatt új tudást,

új erőt, új kitartást gyűjtsön a további tapsok megszerzéséhez.

Bezzeg könnyebb a sora annak a kevés kiválasztottnak, akit jó szerencsége itt fogott a fővárosban. Ezek a színésznők legalább a szent estén egészen szabadok és menten a kellemetlen vándorlástól otthont alapíthatnak, ahol szeretettel övezik öveik, ahol megnyugvást találhatnak hányatott lelküknek. A vidéki színésznő sóvárogva gondol ezekre a boldog, irigylésre méltó teremtesekre, akik közül a legtöbbben nem is sejtik, mennyi önfeláldozás, mennyi emberfeletti munka, mennyi nélkülözés és milyen mérhetlen szenvedés nehezíti meg a vidéki színésznő boldogulását és köti le szellemének szabad szárnyalását.

Az a vidéki színésznő két szerepet játszik tulajdonképp, amikor kilép a színre. Az egyikben a darab előírt szövegét és mozdulatait adja, a másikban pedig iparkodik önmagát legyőzni, kimerültségét elpalástolni. De hát hiába, az élet a szenvedések hosszú láncolata és így a megtisztult életnek művészi bemutatása, a színészet okvetlen fokozott munkát, duplázott szenvedést ró felkent papnőire.

Az öreg asszony így végig járatta eszében azt a sok bölcsességet, amit özvegyen maradt leánya az évek folyamán elmondogatott neki, ha nyár idején egy-két hetet otthon tölthetett. A buszusás ilyenkor oly keserű, oly megrendítő volt, hogy az aranyhajú színésznőcske nagynehezen tudott csak megint belezökkenni a színészi hivatás keserves kerékvágásába. És az anyóka bármint törte is a fejt, sehogy sem tudta megtalálni a módját annak, hogy a megélhetést leánya számára másképp is biztosíthassa.

A mosoly megint eltűnt arczáról, homloka sűrűi redőkbe borult és könyei lassan kezdtek leperegni ránczos arczán. A kis unoka ijedten néz-

a nagy harc a hatvanhetesek és a negyvennyolcasok közt megviva még nincs és a függetlenségi pártnak nem szabad egy pillanatra sem szem elől téveszteni, hogy minden hatvanhetes politikai akcióit a függetlenségi párt parlamenti helyzetének szempontjából vegyen vizsgálat alá. Nem akarunk senkit sem gyanúsítani. Azok a hatvanhetes pártok, melyek ma a koalícióhoz tartoznak, a nemzeti küzdelemből becsülettel kivették részüket, de mégis csak hatvanhetesek, akik az Ausztriával való szorosabb kapcsolatot nem tartják veszedelmesnek. Ezek a házszabályoknak alkotmánybiztosító erejét olyan mértékben, mint a függetlenségi párt, el nem ismerik, sőt Tisza István idejében hívei voltak a házszabályok olyan módosításának is, amelyet a függetlenségi párt elfogadhatatlannak jelentett ki. A lex Dánielnek és a zseb-kendőlobogtatásnak kellett közbejőnie, hogy nyíltan állást foglaljanak ellene. A házszabályok sérthetlenségének védelmezője tehát igazában mindig csak a függetlenségi párt volt.

És a parlamenti eseményeket nézve, a függetlenségi párt szempontjából nagyon aggasztónak tartjuk a házszabályoknak olyan félremagyarázását, mint azt most a hatvanhetes párti alelnökök gyakorolják. Ne feledjük el, hogy nem mindig csak a horvát obstrukció lesz az, ami ellen ezen a módon a házszabályokat alkalmazni lehet. Jöhet idő, s félünk, hogy előbb jön, mint sokan gondolják, hogy a függetlenségi párt ismét a házszabályokat lesz kénytelen segélyül hívni a nemzeti jogok védelmére. S akkor nagyon veszedelmes precedensre fognak hivatkozhatni azok, akik emlékezetbe idézik, hogy a függetlenségi párt tapsai közt történtek a szóelvonások, mentelmi bizottság elé utalások, minden hazug és neveléses ürügy alatt.

A függetlenségi párt ne örüljön a mai arkádiai állapotnak, mert az alkot-

te síró nagyanyját és már-már ő is elkezdett pityeregni, amikor a nyitva felejtett ajtón ezüst csengésű, örömtől áradó hangon bekialtott valaki: — Jó estét anyuska! — és viharos gyorsasággal karjaiba repült a leánya, a vidéki színésznő. Majd felkapta kis fiát, össze-vissza csókolta és ezer kérdéssel halmozta el, amire persze egy másodperc alatt várta a választ.

Rövid időre bepislantott a napsugaras boldogság a falusi hajlékba, amely nyomban barátságossá vált.

— Hat évig távol kellett lennem tőletek a karácsony estéjén, — mondta a vidéki színésznő, — ez volt nekem a legszomorúbb fájdalom, színészi pályám legkeserveesebb megpróbáltatása. Ez évben két órányira innét játszunk és én addig könyörögtem a direktornak és teljhatalmu feleségének, amíg végre a délutáni előadás után megkaptam az engedélyt holnap reggeli 10 óráig elmehetni. Vasutra ültem és most itt vagyok.

Nem sokáig tartott a vigaszság. Az óra éjfélt ütött és a színésznőnek sietnie kellett az egy óra-ór induló személyvonathoz, hogy reggelre a társulatnál legyen. Lefektette az álmától megfogyott fiacskáját, össze-vissza csókolgatta még egyszer és elbucszott a boldogságtól sugárzó anyjától. De aztán gyorsan szaladt ki az ajtón.

Legfőbb ideje volt. Amikor jött, az otthoniak könyben usztak és amikor távozott, az ő szeméi árja eredt meg. Nem is tudta elállítani, amíg másnap ki nem állt a világot jelentő deszkákra, hogy eljátszsa a vidéki színésznő ama bizonyos kettős szerepét.

Hát ilyen a vidéki színésznő karácsonya, ha — szerencsésen sikerül hazakerülnie.

mányellenes kormányzás csak másfél éve mult el s az végleg nincs eltemetve most sem. A függetlenségi többséget nagyon könnyű dolog lesz kisebbséggé sorvasztania a hatalomnak s a Capitoliumot csak egy lépés választja el a Tarpaei sziklától.

A horvátok lázadása.

— Technikai obstrukciót kezdenek. —

Budapest, december 10.

Rakovszky István elnököt ma és egy másútan negyvennyolcaszora vonta meg a szót a horvát képviselőktől, s így ma nemcsak az egyszakaszos kiegészítési törvényjavaslat általános tárgyalását fejezték be, de befejezték az autonóm vámtarifa részletes tárgyalását is, amelyet annak idején félbeszakítottak. A horvátok azonban erre a technikai obstrukcióval feleltek s ma négy névszerinti szavazást kértek holnapra. A holnapi ülés nagyobb fele tehát szavazással fog elmúlni.

A horvát lázadással foglalkozott az a miniszteri értekezlet, amelyet ma délután a képviselőházban tartottak a kormány tagjai. Josipovich horvát miniszter holnap utazik Zágrábba, ahol holnapután ül össze az országos ülés. A horvát koalíciót, amelynek ugyancsak kellemetlenné teszi a helyzetét az alelnökök eljárása, a miniszterelnöknek Frank Józseffel folytatott tárgyalása is erősen izgatja. Nem is tudják, hogy mitévők legyenek, s mind a két helyen szeretnének egyszerre lenni.

Mai hireink a következők:

Tanácskozások a Házban.

A képviselőházban ma sűrű tanácskozás volt a horvát dologról. Még a képviselőház ülésének megnyitása előtt Wekerle Sándor miniszterelnök, Kossuth Ferencz, gróf Aponyi Albert és Darányi Ignácz felkeresték Rakovszky István és Návay Lajos alelnököket, akikkel a képviselőház ügyrendjéről tanácskoztak s megállapították az e heti munkarendet.

Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, hirszerint, dr. Frank Józseffel, a Starcevic-párt vezérével való vasárnapi tanácskozásáról tett jelentést. E szerint a magyar miniszterelnök azt a kérdést intézte dr. Frank Józsefhez, igaz-e, hogy a Starcevic-párt botrányra készül a horvát országgyűlés megnyitása alkalmából. Dr. Frank erre azt felelte, hogy a Starcevic-párt semmiféle botrányba bele nem megy és az országgyűlés megnyitásán is elvi álláspontját képviseli és fejt ki csupán. A minisztertanács behatóan bírálta meg azután a horvát helyzetet és tudomásul vette, hogy Josipovich Géza horvát miniszter holnap, szerdán reggel Zágrábba utazik. Josipovich Géza még a holnapi nap folyamán érintkezik a bánnal és kifejti a magyar kormány utolsó intézkedéseit. A horvát képviselők egy része utazik csupán Zágrábba, a többi itt marad, hogy a magyar képviselőház ülésén résztvegyen, annál inkább is, mert a horvátok elhatározták, hogy a kvótajavaslatot is megobstruálják.

Dél tájban a miniszterelnök képviselőházi fogadótermében gyűltek össze a miniszterek s több mint egy óra hosszat tanácskoztak a horvát ügyekről. A tanácskozásban csupán a még mindig gyöngéledő gróf Andrássy Gyula belügyminiszter és Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter nem vett részt, aki az üléssteremben képviselte a kormányt. A tanácskozás kizárólag a horvát országgyűlés megnyitásával függött össze. A kormány több tagja különféle, ellentétes hírt kapott Zágrábról, ezeket előterjesztették és a kormány minden eshetőséget megvitatt. Beszélgetés történt az új pártalakulásról is. Határozott remény van arra, hogy sikerülni fog az unionistáknak egy táborba való sorakoztatása. A Frank-ügyről ma nem esett szó. Frank József budapesti látogatásáról ugyanis Wekerle Sándor miniszterelnök már tegnap tett jelentést a kormány tagjainak. A miniszterelnök beszélgetése Frankkal szintén a horvát

országgyűlés megnyitásával volt kapcsolatban. A horvát közvéleményről és a horvát pártok magatartásáról, általában a helyzetről beszélgettek. A miniszterelnök megkérdezte Franktól, hogy minő magatartást követ a Starcevic-párt az országgyűlésen és igaz-e, hogy a Starcevic-párt botrányokat és újabb zavarokat akar csinálni. Dr. Frank azt felelte, hogy semmi szándékuk botrányt csinálni, nincs is szükségük rá, mert elvi alapon állanak s ahhoz ragaszkodnak,

Wekerle és Frank.

A horvát képviselők nagy megütközéssel tárgyalták a képviselőház mai ülésében történt eseményeket. Holnap nagy értekezletet fognak tartani, melyben határozni fognak a horvát országgyűlés csütörtöki ülésében követendő magatartásra nézve. A képviselőknek csak egy része megy le Zágrábba, míg a többiek itt maradnak, hogy a képviselőház tárgyalásaiban részt vegyenek. Ma már nagyban foglalkoztak a kvótajavaslatról, melyhez szintén valamennyien feliratkoznak.

Zágrábról telefonálják, hogy a politikai érdeklődés középpontját az a beszélgetés képezi, amelyet dr. Frank, a Starcevic-párt vezére folytatott dr. Wekerle Sándor miniszterelnökkel. Tegnap este több óra hosszat tartó konferenciát tartott a Starcevic-párt, amelyet ma délután folytatnak. A „Hrvatsko Pravo“ mai száma vezetőhelyen kommunikét közöl, amelyben dr. Frank a miniszterelnökkel folytatott beszélgetését mondja el és amelyben azt írja, hogy ez a tanácskozás annyival fontosabb természetű volt, mert a királynak kifejezett kívánságára tartott meg. A beszélgetés folyamán dr. Wekerle megnyugtatta dr. Frankot afelel, hogy nem szándékoznak Horvátországban törvényellenesen kormányozni és arra az esetre, ha az indemnitást nem szavazzák meg, nem elnapolni, hanem feloszlatni fogják az országgyűlést és új választást irnak ki.

A horvát nép továbbra is bizalommal lehet a Starcevic-párt iránt, mert dr. Frank képviselő kijelentette Wekerle miniszterelnöknek, hogy a Starcevic-párt szigorúan ragaszkodik eddigi programjához és eddigi elvi álláspontjához. Dr. Frank kijelentette továbbá, hogy a Starcevic-párt senkivel sem bocsátkozik tárgyalásokba mindaddig, míg a horvát királyság függetlensége és paritása nincs elismerve. A Starcevic-párt által a küszöbön álló horvát ülés-szakban követendő taktikára a Wekerle miniszterelnökkel történt tanácskozásnak nem lesz befolyása, miután a párt saját programja és a horvát nép érdeke szerint fog eljárni.

Jellemző a horvát-szorb koalíció hangulatára Supilónak a következő nyilatkozata, a melyet a mai ülés elején tett. A nyilatkozat így szól:

— Wekerle miniszterelnök ur a Horvátország és Magyarország között uralkodó állapotokat a radikális nemzeti elemek kompromittálásával akarná szanálni. E célból nagy felfedezést vélt tenni Wekerle miniszterelnök azzal, hogy Budapestre hívta dr. Frankot, hogy instrukciókkal lássa el arra vonatkozólag, miként viselkedjék Rakodczayval és a kormánnyal szemben. Wekerle ur azonban nemcsak magát, hanem másokat is félrevezet ezzel, ha azt hiszi, hogy ez a kísérlete Horvátországban be fog válni. A horvát radikális politikát, amely a Horvátország jogaiért vívott küzdelemben semmiféle körülmények között sem fog meghátrálni, nem Frank képviselő, hanem azok az emberek, akik itt önök ellen küzdenek, szóval a horvát és szorb koalíció. Ebben van a mi nemzeti radikálizmusunk és a nemzet igaz emancipációja.

Supiló szavait az általános figyelmetlenség miatt, amely a senki által meg nem értett horvát nyelvű beszédekét kísérni szokta, jóformán senkisé hallgatta. Az elnök is csak akkor vette észre a tárgytól való eltérést, amikor Supiló már előadta mondókáját. Természetes, hogy Rakovszky azonnal megvonta tőle a szót.

Tüntetés Zágrábban.

Zágrábban a szociáldemokrata párt vezetősége december 12-ikére egy napos sztrájkot hirdet, hogy tüntessen az általános választói jog mellett. A szervezett munkások a gyűlés idején el fognak vonulni a tartománygyűlés háza előtt s mindegyikük ezt fogja kiáltani: „Ki az általános titkos, községenkénti egyenlő választói joggal!”

Aztán népgyűlés lesz, amelyen a horvát szociálisták vezetői: Bokciek, Korac és a két Demetrevics testvér fognak szónokolni.

A kvóta fölemelése.

— A függetlenségi párt értekezlete. —

Budapest, december 10.

A függetlenségi és 48-as párt ma este hat órakor Kossuth Ferenc elnöklésével értekezletet tartott. Az értekezleten a kormány részéről az elnök Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszteren kívül jelen voltak gróf Apponyi Albert, Günther Antal miniszterek, továbbá Meskó László és Mezőssy Béla államtitkárok. A jegyzőkönyvet Hoffmann Ottó vezette.

Elnök bejelenti, hogy csütörtökön, e hó 12-én, délután hat órakor az I. kerületi függetlenségi és 48-as párt alakuló nagygyűlést tart, pénteken pedig, e hó 13-án, este nyolcz órakor a Józsefvárosi Kaszinóban lesz koalíciós vacsora. Kívánatosnak tartja, hogy a párt minél számosabb tagja jelenjen meg úgy az alakuló közgyűlésen, mint a pártvacsorán, amelyen maga is résztvesz. Kijelenti azonban, hogy egészségi állapotára való tekintettel e tél folyamán több pártvacsorán nem vehet részt.

Áttérve a napirendre, elnök kijelenti, hogy a mai értekezlet tárgya az a törvényjavaslat, amely a kvóta arányának megállapításáról szól. Bár köztudomású — ugymond — mégis szükségesnek vélem ismételt megállapítani, hogy midőn a függetlenségi párt hazafiságától indítva arra vállalkozott, hogy a kormányzásban résztvegyen és a koalíciós kormányt támogassa, elveit nem adta fel sem a maguk egészében, sem azoknak egyetlen egy részletében. (Élénk helyeslés.) Elveit fentartja tehát a párt, de mint-hogy kormányozni csak a meglevő törvényes alapon lehet, mindaddig, míg ez az alap alkotmányos uton meg nem változtatható, a függetlenségi párt nem gátolhatja meg azt, hogy a kvóta megszavaztassék, sőt kötelességet teljesít akkor, midőn a mostani helyzetben annak megszavazását előmozdítja.

A kvótaarány nem más, mint annak mérlegelése, hogy mennyit fizetünk azért, amit mint ellenértéket kapunk. (Igaz! Ugy van!) Aki a vám- és kereskedelmi szerződést akarja és ezzel akarja azokat a jelentékeny közjogi vívmányokat, amelyek a szerződésben foglaltatnak, aki akarja azt, hogy 1917-re ne egyoldalulag, hanem szerződésileg legyen biztosítva az ország joga az önálló vámterület tényleges megvalósítására, továbbá, aki akarja azokat az anyagi előnyöket, amelyek a szerződésből erednek, annak akarnia kell a terhet is, amely a szerződéssel jár. Mint a függetlenségi párt vezetője ismételt kijelentem, hogy e teher elvállalásával semmi tekintetben sem akarunk eltérni hagyományos elveinktől, amelyek megvalósítása, úgy mint eddig, ezután is életünk célja. (Élénk helyeslés.) Ha a párt elfogadja a napirenden lévő törvényjavaslatot, akkor erre nézve is fennáll a pártszabályok azon rendelkezése, hogy bár magára a kvóta megszavazására nézve a párt egy tagja irányában sem kíván erkölcsi kényszerhelyzetet teremteni, sem a javaslat ellen szavazni, sem az ellen agítálni nem egyeztethető össze a párttiltséggel.

Hoisy Pál előadó részletesen ismerteti a javaslatot. Ennek megszavazása — ugymond — nemcsak a párt elvi álláspontjába ütközik, de súlyos azért is, mert pénzügyi és gazdasági tekintetben semmiféle alap nincsen, amely elfogadhatóvá tenné, hogy az eddig fennállott arány Magyarország rovására felemeltessék. Ha mégis elfogadásra ajánlja azt, úgy elsősorban politikai okokból teszi ezt. Egyrészt azért, mert a pártnak teljesítenie kell a vállalt kötelezettségeket, másrészt, mert ez a kvótaemelési ára annak a kiegyezésnek, amelyet az osztrák kormány nyúl megkötötték.

Bizony Ákos szerint, aki akarja a kiegyezést, annak akarnia kell a kvótát is. Ezért azt a maga részéről elfogadja, de szükségesnek tartja, hogy a képviselőházban a vita alkalmával a párt hivatalos szónoka intezzen kérdést a kormányhoz, hogy vajon a kormány tagjai is úgy értik-e a kvótának tíz évre való megállapítását, hogy az a párt részéről nem jelenti a kö-

zössügyek tíz évre való fentartását, hanem csak azt, hogy amennyiben tíz éven belül még közzössügyek lesznek, azokra a közzössügyekre, amelyek lesznek, alkalmazni kell ezt a kvótaulcsot, amennyiben időközben a közzössügyeknek egy része, vagy pedig azok mind megszűnnének, a kvóta is megszűnik.

Ugron Gábor fölöslegesnek tartja ezt az indítványt.

Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter a kiegyezéssel foglalkozik és részletesen bizonyítja, hogy a kiegyezés nem olyan hátrányos reánk nézve, amint azt föltüntetni szeretik, sőt közjogi szempontból határozottan igen becses vívmányokat tartalmaz. Utal e tekintetben a külföld véleményére és például fölhozza az „Augsburger Nachrichten” című német lapot, amely ezt a kiegyezést egyenesen a dualizmus megtörésének mondja. (Élénk helyeslés.)

Ezután az elnök szavazásra teszi fel a kérdést.

A párt egyhangulag elfogadja a javaslatot és Bizony Ákost bizza meg azzal, hogy a képviselőházban fejtsse ki a párt álláspontját és tegye meg az általa javasolt nyilatkozatot.

Kovács Ernő bejelenti, hogy egy német lap a lengyeleket úgy tüntette fel, mintha azok pánszlávok volnának. Megkérdetve több lengyel barátjától, azt válaszolja, hogy ez tisztán és kizárólag az illető lap véleménye, és hogy a függetlenségi párt minden tagja legnagyobb szimpátiával viseltetik a lengyel nemzet iránt.

Egyéb tárgy nem lévén, elnök az ülést bekezeszi.

Budapest, december 10.

A képviselőház ülése. A képviselőház ma végzett a felhatalmazási javaslat általános vitáival és az autonóm vámtarifa részletes tárgyalásával. Holnap a délelőtt tíz órakor tartandó ülésen ezek felett névszerinti szavazás lesz. A napirend további pontjain szerepelnek az interpellációk, a felhatalmazási javaslat részletes tárgyalása és a kiegyezési javaslatok.

A főrendiház ülése. A főrendiház holnap, délelőtt 11 órakor ülést tart, amelynek napirendjén a következő tárgyak szerepelnek: Elnöki előterjesztések és az igazoló bizottság jelentése, továbbá a Miskolc város törvényhatósági joggal való felruházásáról, a lex-Szapáryana hatályon kívül helyezéséről, az állami és törvényhatósági alkalmazottak nyugdíj viszonyainak szabályozásáról, a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről, a hatásköri bíróságról szóló törvényjavaslatok, valamint az indemnitás.

A hadügyminisztérium új osztályfőnöke. A király Meitner Ottó vezérőrnagyot, a 41-ik gyalogezred parancsnokát a közös hadügyminisztériumba osztályfőnökévé nevezte ki.

A delegációk összehívása. Bécsből jelenti tudósítónk: A kormány eredeti terve az volt, hogy még karácsony előtt rövid előzetes ülészakra hívja össze a delegációt, de aztán arra való tekintettel, hogy a magyar képviselőházban lassan halad a kiegyezés tárgyalása, azt tervezték a kormányok, hogy a delegációkat karácsony után és újév előtt hívják össze. Most azonban az a szándék illetékes helyen, hogy visszatérnek az eredeti tervhez s a diszpozíciók szerint a delegációk első ülésére december 19-én gyűlnek össze s mindössze négy ülést tartanak, a főülésszak pedig a jövő év január havában kezdődnek.

Az alkotmánybiztosítók a főrendiházban. A főrendiház holnap üléseben tárgyalja a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről és a hatásköri bíróságról szóló törvényjavaslatokat, melyeket a közjogi és törvénykezési bizottság, mint nagyjelentőségű törvényalkotásokat, elfogadásra ajánl.

A közigazgatási bíróságra vonatkozólag a jelentés a következőket mondja: A törvényhatóságok jogkörének illetően törvényes bírói védelem alá helyezésének jelentősége nemcsak a közigazgatás törvényessége szempontjából, de más irányban is nyilvánvaló. A magyar törvényhatóságok ugyanis nemcsak a közigazgatás középfokú szervei, a magyar törvényhatóságok egy történelmi hagyományaik, mint az állam szervezetében elhelyezkedő mai szerepök folytán nemcsak közigazgatási feladatokat teljesítenek,

hanem a nemzetlét, az alkotmány fontos szervei. Eppen ezért, amidőn egyrészt méltányoljuk a javaslatnak közigazgatási jelentőségét, másrészt különösen hangsúlyoznunk kell azt a nagy horderejű szolgálatot, melyet alkotmányos életünknek van hivatva biztosítani. Alkotmányos életünknek fejlődés és hanyatlás között hanykódó történelméből egy nagyjelentőségű intézmény törvénybe iktatása előtt állunk.

A hatásköri bíróságról szóló törvényről következőleg nyilatkozik a bizottság: Elsőrendű államédek az államhatalmak hatáskörének nemcsak szabatos, a jogélet minden terére kiterjedő és világos jogszabályok által való körülírása, hanem a hatásköröknek lehető biztosítása is, hogy a végrehajtó hatalom ne felelődjék a bírói hatalom rovására és viszont. Az államhatalmak egyensulya az alkotmány megfelelő működésének, az állam békés fejlődésének legelső feltétele. Eppen ezért bir kiváló fontossággal az az intézmény, amely hivatva van úgy a végrehajtó, mint a bírói hatalom hatáskörére ügyelni, egymásmelletti békés működésüket biztosítani, különösen nálunk, ahol igen sok büntetőjogi és magánjogi ügy van a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalva.

Vendégek-e? Rakovszky István a képviselőház mai ülésén szükségesnek látta, hogy csendre intse az egyik újságíró-karzatot. Nem terjeszkedünk most ki arra, hogy ezen a karzaton nem is az újságírók, hanem egy némely képviselők beszélgettek, akik a rendes szokástól nem eltérőleg azért jöttek ide, hogy a sajtót informálják. Az sem tartozik ide, hogy ezek a képviselők sem olyan hangosan beszélgettek, hogy ezzel a tanácskozás menetét zavarták volna. A kis incidensből egyetlenegy szócska bir jelentőséggel, ez is csak azért, mert elnöki székéből hangzik el, ahonnan minden szónak tekintélye vagy. Rakovszky a rendreállítás kapcsán azt találta mondani, hogy a sajtó a képviselőházban vendégszeretetet élvez. Lehet, hogy csak egyszerű nyelvbontás ez az elszólás, minden eshetőségre való tekintettel azonban van szerencsénk figyelmeztetni Rakovszky Istvánt arra, hogy a törvényhozás mind két házában ülésezéseit a negyvennyolczas törvények nyilvánosságá rendelték, azon tehát a nyilvánosság szervei, a sajtó képviselői éppen olyan törvényszerű megjelenési joggal bírnak, mint maguk a képviselők. Figyelmeztetjük Rakovszky Istvánt arra is, hogy a házszabályok 285. szakasza gyakorlatilag is érvényesítette ezt az elvet, amidőn a hírlapok tudósítóinak helyét külön kijelölte. Törvényadta jogánál fogva tehát a sajtó nem vendég a képviselőházban, hanem a maga helyén éppen úgy otthon van, mint az elnök az elnöki emelvényen s ezzel a törvénybe ígatott joggal szemben azok is tehetetlenek, akik következetes ellenségei a sajtónak és a sajtó számára természetesen kijáró mindenrendű szabadságnak.

Justh Gyula Budapest. Justh Gyula, a képviselőház elnöke ma délben Budapestre érkezett. Hogy elnököl-e a Ház holnap ülése, még nem bizonyos, mivel az alelnökök nem tudnak róla. A képviselőházban azt beszélük, hogy ezen a héten még az alelnökök vezetik a tanácskozást.

A mentelmi bizottság ülése. A képviselőház mentelmi bizottsága december 13-án, délelőtt tíz órakor a képviselőházban ülést tart.

A mentelmi bizottság ülésén kerül tárgyalásra Olay Lajos orsz. képviselő mentelmi esete, aki tudvalevőleg az elmúlt napokban egy, az újságírói karzatról elhangzott megjegyzést magára vonatkoztatott és abban mentelmi jogának megsértését látta. Utólag kiderült, hogy a közbeszólás nem Olay Lajosnak, sőt egyáltalán nem is képviselőnek, hanem egy másik újságírónak szólt és a mentelmi bizottság ezt a tényt fogja hivatalosan kideríteni. Tárgyalni fogják továbbá Lengyel Zoltán mentelmi ügyét is, akinek incidense szintén az elmúlt ülések egyikén történt. Lengyel Zoltán ugyanis Kállay Tamásnak egy közbeszólását magára vonatkoztatta és megfenyegette a közbeszólót. Emiatt Rakovszky István alelnök Lengyel Zoltán ügyét a mentelmi bizottság elé utasította. A bizottság tárgyalásán szerepel ezenkívül még Markbreit Gyula, Halász Lajos, Hoffmann Ottó, Brestyenszky Kálmán mentelmi ügye, amelyek többnyire párbajra vonatkozó jelentéktelen dolgok.

Felhívás a koalíciós pártokhoz. A koalíció pártjaihoz tartozó képviselők felkéretnek, hogy tekintettel a névszerinti szavazásokra, holnap már tíz órakor, az ülés elején jelenjenek meg a képviselőházban,

„Elég, megvonom a szót!”

— A képviselőház ülése. —

Budapest, december 10.

Rakovszky Istvánült bele ma az elnöki székbe és ezzel a varázsigével: „elég, megvonom a képviselő urtól a szót!” — megteremtette azt a csudát, hogy az egyszakaszos törvényjavaslat általános vitáját és az autonóm vámtarifa részletes tárgyalását befejezték.

A csuda részletei nem tulságosan változatosak. Mielőtt hozzáfogott volna a kikészítéséhez, Rakovszky, a szegény svéd királyt parentálta el és arra kért engedelmet, hogy a magyar Ház kondoleálhasson a svéd Háznak. Az engedelmet megadták. Még a Pilisy István ellen bejelentett összeférhetetlenséget utasította vissza és azután megkezdődött a haddelhadd.

Vinkovics, Banyanin, Muacsevics, Ilics, Supiló — mint az árnyak tüntek elő és tüntek el. A jegyző hívó szavára tüntek elő és az elnök e parancsára tüntek el:

— Elég, megvonom a szót.

Budiszavljevics magyarul beszélt, mert tegnap azt mondták a határozati javaslatáról, hogy érthetetlen. De azért sorsa ugyanaz volt. Három-négy percnyi dadogás után eltűnt.

Akkor azután Rakovszky diadalmasan proklamálta, hogy az egyszakaszos vitáját befejezték; de csak holnap szavazhatnak róla, mert a horvátok holnapra kérték a szavazás elhalasztását. Még a szavazás módjára is tett előterjesztést és ezt az alkalmat meg akarták fogni a horvátok, hogy a kérdés föltevéséről szólván, lophassanak néhány percet. Supiló kezdte, természetesen horvátul.

— Ne tessék tolmácsolni! — figyelmeztette Hoitsy az elnököt.

— Eszem ágában sincs! — kiáltotta Rakovszky. — sőt egyáltalában nem engedem meg, hogy a kérdés föltevéséhez horvátul szólhassanak.

Hiába ágaskodtak, hiába lármáztak, a vita végibe ott feketélt a kérlelhetetlen pont, S nyomban megkezdtek az autonóm vámtarifa részletes tárgyalását.

— Indítványozom — szolt most Hoitsy — hogy a 18., 19., 20. és 21. paragrafus egybefoglalassék és együtt tárgyalassék.

A magyarok helyeselték, a horvátok pedig megrökönyödve néztek egymásra. Nem tudták, hogy mi történt, mert nem értették a magyar határozatokat. Izgatottan kelepelték egymás között, míg végre fölállott Tuskán Gergely. De alig szolt néhány szót, az elnök kénytelen volt közbevetni magát:

— Elég, megvonom öntől a szót.

Tuskán ur, ugyanis, nem tudta, hogy miről van szó, nem tudta, hogy az autonóm vámtarifának melyik cikkeit tárgyalják. Csak beszélt, beszélt és hetet-havat hordott össze. Ugyanezt tették a többiek is, úgy, hogy Rakovszky valamennyitől kénytelen volt a szót megvonni.

Zugtak, zajongtak a horvátok, de az elnök a mentelmi bizottság mumusát tartotta eléjük és erre megszeppenve hallgattak el. A 22., 23., 24. és 25. cikkeket megint egyesítették, ismét Hoitsy Pál indítványára. Erre az előbbi jelenetek megújultak. A horvátoknak sejtelmük sincs a tárgyról és csak kotyognak. Hull tehát a szentencia:

— Megvonom a képviselő urtól a szót.

E közben az elnöki emelvényen néhány horvát élénken diskurálgatott a jegyzővel. Rakovszky nógatta őket, hogy menjenek le, mert zavariják a tanácskozást. De ők nem mentek.

— Ha nem mennek — pattant most már föl

az elnök — teremőrökkel vitetem le önöket innen.

A fenyegetés hatott. A horvátok elsompolyogtak. Néhány percz múlva ismét háborogni kezdtek a horvátok,

— Kérem — figyelmeztette őket Rakovszky — ne lármázzanak, mert különben nem hallhatják, hogy kit hív föl a jegyző.

Nem hederítettek a szép szóra. Tovább ordítottak. A jegyző pedig olvasta:

— Budiszavljevits Bude!

Lárma, kavardás, senkisémet jelentkezik.

— Tovább, ki következik? — parancsolta az elnök.

— Lorkovics Iván!

Bömbölés, artikulátlan hangok, senkisémet jelentkezik.

— Tovább, ki következik!

A horvátok csakhamar látták, hogy a magukásta verembe rohantak. Ez még jobban fölingerelte őket. A korcsmai jelenetek annyira fölháborították Pap Zoltánt, hogy reájuk kiáltott:

— Ne szemtelenkedjete!

Rendutasítást kapott az elnöktől, helyeslő morajlást a baloldaltól.

Következett a 23. cikk, amelyhez hozzásapták a huszonnegyediket és a huszonötödiket is.

Ehhez is rendre fölszóltak a horvátok, de csak tücsköt-bogarat tudtak összehordani. Az elnök a házszabályokon tartva a kezét, az utolsó horvátot is ezzel a mondattal hallgattatta el:

— Elég, megvonom öntől a szót, mert ismételt figyelmeztetésem dacára, nem akart a tárgyról beszélni.

Több cikkely aztán nem is volt. Az autonóm vámtarifa részletes tárgyalását befejezték tehát, de nem fogadhatták el. A horvátok valamennyi cikkelyre névszerinti szavazást és ennek a szavazásnak holnapra való halasztását kérték. A holnapi nap ennél fogva névszerinti szavazásokkal fog eitelni.

Magyarország és az angol közvélemény.

— Az alkotmánypárt vacsorája. —

Budapest, december 10.

Az alkotmánypárt mai vacsoráját nevezetessé tette az, hogy Széll Kálmán, az alkotmánypárt illusztris elnöke, nagyhatású beszédet intézett a jelenlevőkhöz, melyben rendkívül érdekes kijelentéseket tett Magyarország és a külföldi közvélemény, különösen az angol sajtó egymáshoz való viszonyáról. Az érdekes incidens a csernovai vérengzés emlékéhez fűződik s előzménye az, hogy gróf Esterházy Móricz, az alkotmánypárt tagja, országgyűlési képviselő az angol „Spectator” legutóbbi számában nagyérdességi cikket írt, melyben helyreigazítja a lap november 2-iki számának „News of the Week” és Scotus Viator levelében foglalt téves állításokat. Kifejti cikkében, hogy a szomorú nevezetességi csernovai lázongásnál a 14 halott és 13 sebesültön kívül 3-an sérültek meg, nem 80-an; gyermek se meg nem halt, se meg nem sebesült. A temetés kellő tisztelettel történt, a kirendelt katonaság és csendőrség is imára vezényeltetett s hogy a magyar sovénizmus zsarnokságáról elterjedt külföldi regék hazugok és tulzottak. Ezt a cikket tette szóvá Széll Kálmán a ma megtartott rendes keddi pártvacsorán, melyen jelen voltak: Széll Kálmán, a párt elnöke, dr. Wekerle Sándor miniszterelnök, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Nagy Ferencz, a párt másodelnöke, Hadik János és Szterényi József államtitkárok, gróf Zichy Tivadar, a delegáció elnöke, örgróf Pallavicini Ede, Návay Lajos, gróf Semsey László, gróf Thorozy Miklós, Kazy József, Kazy János, gróf Esterházy Móricz, Moskovitz Gejza, Moskovitz Iván, Thék Endre, Sturm Albert,

Márkus Miksa, dr. Siller Henrik és még többen.

A vacsora végén, 10 óra felé, szólásra emelkedett Széll Kálmán, a párt elnöke és általános figyelem között a következőket mondotta:

— Szivarral a számban fogok a szóhoz, mert toasztot mondani nem akarok, ami asztalunknak szabályai közé tartozik, és ez helyes és jó szabály, itt mi toasztot nem mondunk sem egymásra, sem másra, sem jelenlevőkre, sem távollevőkre, itt mi kedélyesen együtt ülünk és társalgunk. És így, társalgó nyelven és csakis ebben a modorban és ebben az alakban akarok nektek néhány szót elmondani egy olyan dologról, ami az én figyelmemet a legközelebbi napokban felkeltette, a mi közérdekű első sorban, másodsorban pedig bennünket közvetlenebbül érdekel. (Halljuk! Halljuk!) Azok között a sok ellenség között, akik bent és künn Magyarországnak állami konszolidációja, fejlődése, jövője és állami egysége ellen törnek, azok a legálnokabbak, akik azt álnéven teszik, teszik olyan helyeken és olyan körben, amelyről úgy vélik, hogy rágalmaiknak, amiket ellenük szólnak, közvetlenül hatásuk van. Ilyen támadásokkal találkozom én egy nagy nemzet lapjaiban, amely nemzetnek rokonszenvére és itéletére a legnagyobb súlyt kell helyeznünk. Az angol lapokban támadtak meg bennünket és terjesztették itt azokat a galád ráfogásokat, hogy ebben az országban, aki nem magyar nyelvű hazafi, vagy polgár, az mind erőszakos, az mind a legnagyobb zsarnoksággal úgy kezelteik és azzal szemben úgy járunk el, hogy megfosztjuk vallásától, nyelvétől, kulturájától, jogaitól és halotává tesszük. Nem tagadom, hogy nekem igen rosszul esik, hogy éppen Angolországban történnek ilyen támadások, amely nemzetnek rokonszenvét és nagyra-becsülését mi a távolabbi és közelebbi időben bírtuk. Ezt a rokonszenvet és nagyra-becsülést nagy náálval fogadta a magyar nemzet. Ezt a nemzetet mi becsüljük és bámuljuk és bámultuk és becsültük olyan időben is, — és erre talán bizonyos önérzettel tekintethetünk, — amikor nehéz idők borultak ennek a nemzetnek járására, amikor egy világháboruban nagyon nehéz volt két alternatíva között választani: egy kicsi, szabadságra törekvő nemzetnek óriási küzdelme volt, ezen világhatalom ellen. Én magam is egy kis remniszczenziát elevenítek fel. Amikor azon háboru alatt egy képviselő engem interpellált a Házban és interpellált az iránt, hogy miért nem lépünk sikra azon atrocitások ellen, amelyek állítólag a bur háboruban elkövetettek és miért nem lépünk sikra az angol nemzet ellen, én akkor, azt gondolom, jól tolmácsoltam a nemzet felfogását és azt válaszoltam, nem tesszük, bár az érzelmi világ terén kétségtelenül nagy rokonszenvet ébresztett bennünk a küzdelem azon maroknyi nép iránt, de azért nem szüntünk meg bámolni a nagy Angliának nagyságát és politikáját. A Ház meglepégedéssel vette tudomásul ezt a választ és úgy tudom, az ország is. Nekünk ez annyit hozott a konyhára, hogy Angliában észre vették azt, hogy van itt egy kis nemzet, mely ilyen nehéz időben sem áll be azok közé, akik gyalázták az angol nemzetet, hanem akkor is meleg szavakkal emlékezik meg az angol nemzet nagy missziójáról, dicsőségéről és nagyságáról. Én akkor az egyik sürgönyt a másik után kaptam, az első között az angol kormányt, amely köszönetét és elismerését fejezte ki nekünk. Kétszeresen rosszul esik tehát nekem, hogy ott, az angol sajtó hasábjain olyan támadások intézettek ellenünk, mint amelyekkel naponként találkozunk mindenfelé. Annál fontosabb és annál örvendesebb, hogy az angol sajtó egyik elsőrendű képviselőjében, az angol Spectatorban ezen ellenünk koholt, tendenciózus, egészen vak, fanatikus dühvel szaturált támadás ellen nyugodt, bátor felvilágosító és kitanító cikk jelent meg. Azt az óhajtásomat fűzöm ehhez, hogy bár minél több ember foglalkoznék Magyarországon azzal, hogy igyekezzék a külföldet Magyarországról felvilágosítólag informálni és az ellenünk intézett alaptalan támadásokat és rágalmakat a maguk értékére leszállítani. Higyjék el, hogy néhány rektifikáló sor, bizony sokszor többet ér, mint röfnyi beszédek a magyar képviselőházban és bűt csak azok, akik hivatva vannak Magyarországon politikát csinálni, azok vennék a tollat kezükbe és tartanák feladatuknak azt, hogy terjesszék az igazságot rólunk és álljanak szembe a hazugsággal.

En, ha pályámnak nem ezen végső szakában állanék, hanem az elején, vállalkoznám arra nagy passzióval, hogy végigmenve az európai nagy nemzetek sajtóján, hirdeném Magyarország igazait és hirdetném az igazságot, annál is inkább, mert odakint elhomályosítani akarnak bennünket és rágalmakat szórniak reánk. Azért mondtam ezt, mert talán kevés embernek jutott véletlenül szemé ügyébe, nekem szememügyébe jutott ez a dolog, szükségesnek tartottam tehát, hogy ezt a tényt köztudomásra hozzam. Köztünk van alkotmánypárt egy tagja, akit mindannyian szeretünk, aki — nem mondok toasztot — aki ennek a pártnak öröme és reménye, aki írta ezt a cikket és írta úgy, hogy az az angol közvéleményben méltánylást fog nyerni, mert állítása igaz, való, érvelése nyugodt, objektív és helyes. Csak a nevét említem fel, de nem kociztok, mert hiú akarok maradni ahhoz, hogy toasztot itt nem mondunk, csak azt akarom, hogy melegegdiék fel mindenkinek a szive azíránt, aki írta mi úgy is meleg szívvvel viseltünk, gróf Esterházy Móríczt. (Élénk éljenzés és hosszantartó saps.)

A kivételes és rendkívüli vevvel előadott rögtönzés nagy hatást tett az egybegyűltekre, akik még nem is tudták a cikk megjelenéséről s csak az est folyamán értesültek arról, hogy a mai rendkívül nehéz időkben, amidőn a külföldi sajtó irántunk ellenséges magatartást tanusit, gróf Esterházy Móríczt cikkében feleletet fog kapni a félrevezetett angol közvélemény.

A t. Házból.

I. Össztárgyalás.

A kormány csinálja a javaslatot, a kormány be is nyújtja. A Ház tárgyalja, a horvát obstruálja. Aztán a kormány összevonja a javaslatot, de ekkor már nem lehet azt mondani, hogy a Ház tárgyalja, hanem csak annyit, hogy a horvát obstruálja. Így volt eddig. Ha esett az eső, ha fújt a szél, ha sütött a nap, ha megfagyott a víz, ha hideg volt, ha meleg volt, az mindegy volt: az idő haladt és a horvát obstruált. A helyzet olyanra vált, hogy nem is lepelt meg senkit, ha azt mondták, hogy most már semmi egyéb nem lesz sohasem, csakis horvát obstrukció. S ime csakugyan már több, mint egy fél év óta a kormány és a parlament folytonosan a horvátokhoz alkalmazkodik és a horvátok szerint igazodik. És a legbölcsebbek hetek óta, sőt hónapok óta azon törlik a fejüket, hogy eszmét találjanak, amelylyel a horvát obstrukciót legyőzhessék. A kevésbbé bölcsek megelégednének egy-két ötlettel is és azt keresnek. Soha eszmében és ötletben a politikai vásáron olyan nagy kereslet és olyan kis kínálat nem volt, mint mostanság. Hosszabb vakáció után, amikor az agyvelő jól pihent, felbukkant néha egy szerény eszme. Például a generális gondolat, hogy az obstrukció ellenszere a házszabályrevízió. De kórusban tiltakoztak ellene, hogy nagyon régi eszme, rossz eszme, hogy nem kell. Titkos pályázat hirdettetett, hogy tessék kitalálni valamit, amelylyel az obstrukciót értelmetlenül lehessen tenni házszabályrevízió nélkül. Mintha azt mondanák: tessék megfűrésztetni a gyermeket, de víz nélkül. Tessék hangversenyt rendezni hang nélkül. Tessék lég-hajón járni lég nélkül és hajó nélkül. Mert ha az obstrukciót a házszabályok teszik lehetővé, akkor azt igazában elnémitani csakis olyan házszabályokkal lehet, amelyek különböznek az obstrukciót lehetővé tévő házszabályoktól. Más-különbén bármit találnak ki, az nem lesz egyéb, mint a házszabályok megkerülése. Így gondolkodtak a bölcsek, valamint az ötletkeresők.

De e gondolkodás és keresés közben jutottak odáig, hogy a sok paragrafusból álló javaslatból egyparagrafusos javaslatot csináltak. A logika abban volt, hogy a sok paragrafushoz sokszor szólhatnak és sokat beszélhetnek, egy paragrafushoz ellenben kevesebbszer szólhatnak és keve-

sebbet beszélhetnek. És eljutottunk odáig, hogy végre az egy paragrafusos javaslatot úgy megobstruálták a horvátok, mint hogyha nem csak ők lennének negyvenen, hanem a javaslat is negyven paragrafusból állana. Sőt a tizenhárom határozati javaslatához is úgy nekifeküdtek, mint-ha a farsangot is Budapesten akarnák tölteni. Új eszme és új ötlet kellett volna, de nem volt. Hanem a korábbi séma folytán maradt egy gondolat. Ha a paragrafusokat össze lehetett vonni, akkor talán nem törnek össze az obstruálók bordái sem, ha őket is összevonják. Szombat óta ez a művelet folyik. Egy-egy horvát szónok éppen csak addig beszélhet, amíg az összevonásra szükséges idő eltelik: „Először, másodsor, tessék leülni, a szót megvonom.” Az elnök megvonja a szót és ezzel összevonja a szónokot.

Az összevont javaslattal, megvont szóval és összevont szónokokkal történő parlamenti tanácskozást ezek után el lehet nevezni ösztárgyalásnak. Ilyen ösztárgyalással aztán ma eljutottak odáig, hogy az egyparagrafusos általános vitáját a tizenhárom határozati javaslattal együtt befejezték és Rakovszky István elnök kihirdette, hogy következik a szavazás. Éppen csak hogy a horvátok névszerinti szavazást kérték és a szavazás holnapra halasztását kérték. Ezt meg kellett nekik engedni, mivel a holnapi napot a mai nappal egyelőre nem lehetett összevonni.

A horvátok így se nyertek semmit. Sőt ellenkezőleg. Mert alighogy a szavazást holnapra halasztották, nyomban elővették az autonóm vámtarifa részletes tárgyalásának a folytatását és ennél a javaslatnál folytatták az összevonási műveletet. A javaslatnak 25 paragrafusa van s ebből eddig még csak 17-et tárgyaltak le. Még hátra van 8 paragrafus. Ha a horvátok egy paragrafus obstruálásával el tudnak tölteni nyolcz napot, akkor nyolcz paragrafussal hatvannégy napig mulathatnak.

Am, amint mondtuk, folytatódott az összevonás.

— Tisztelt Ház, — szólt Hoitsy Pál, ki az üléseket hosszabbítja és a javaslatokat rövidíti, — vonjuk össze a 18, 19, 20 és 21. paragrafusokat és tárgyaljuk együtt.

— Helyes, — felelték a magyarok, — már össze vannak vonva. Halljuk az elnököt.

Ekkor csenget Rakovszky István, az elnök és a csengetésből mindenki megérti a következőket:

— Legyenek nyugodtan az urak; a szónokokat majd összevonom én.

Volt 17 szónok. Ezt a csoportot egy óra alatt Rakovszky István úgy összevonta, szövegvonással és lefűttetéssel, hogy hirmondójuk se maradt.

Aztán megint felállott Hoitsy Pál és indítványozta, hogy a 23, 24 és 25. paragrafusokat vonják össze. Ezeket is összevonták.

Folytatólag következett a szónokok összevonása. És végül még három óra se volt s már minden befejeztetett: az autonóm vámtarifát is letárgyalták. A szavazás persze szintén csak holnap lesz és névszerinti lesz.

Így az ösztárgyalás zseniális eredménye megszületett. Még csak egy hasonlóra van szükség s rendben vagyunk a kvótáig. No, meg arra, hogy addig ne elnököljön Justh Gyula.

Mivelhogy az elnöki elnöklés és az alelnöki elnöklés tulajdonságait a horvátok a meleghez és a hideghez hasonlítják. A Justh elnöklése nekik a meleg, az alelnöklésé a hideg. A meleg az obstrukciót is kiterjeszti, a hideg összehuzza.

II. Deák és Eötvös.

Eötvös Károly már ellátogat néha a képviselőházba. Kezdi érdekelni a különleges helyzet, az új ellenzék keletkezése és ezzel egyidejűleg

ama még szecsessziósabb állapot, hogy az ellenzék nem juthat szerephez a horvátok miatt. Ha az ellenzék akarná, talán megbuktathatná a kormányt. Minthogy azonban a horvátok akarják megbuktatni, a magyar ellenzékétől hazafiatlanság lenne, ha ugyanazt tenné, amit a horvátok. Így a horvát szándék tulajdonképpen a kormány javára szolgál, mert ez teszi harczképtelenné a magyar ellenzékét.

E helyzetben a vajda töprengve jár-ke. Tanakodik, gondolkozik. Néha vitatkozik is. Miért ne szólaljak fel? A horvátok miatt? Szeretném én azt látni, hogy a horvátok akadályozzanak engem. Azaz, hogy éppen az a baj, hogy ezek a boldogtalan horvátok örülnének rajta, ha beszélnek. Abból pedig nem esznek. Tehát nem beszélék.

Eötvös Károly leül és hogy ne maradjon haszon nélkül az itt időzése, elmond egynéhány reminiscenciát és Deák-anekdótát. Okos beszélgetéséből több tanulságot lehet szerezni, mint hogyha két hónapig parlamenti tanácskozásokat hallgatnánk. Aztán megígéri, hogy megint el fog jönni és haza megy.

— Bolond világ, bolond helyzet, — mondja utközben.

Ebben bizony igaza van.

És hogy mi is mondjunk róla egy Deák-anekdótát, hát felidézzük a mellény történetét. Volt valamikor még bolondabb állapot és Deák Ferenczhez fordultak tanácsért. Ekkor Deák Ferencz azt mondta, hogy nem lehet egyebet tenni, mint előről kezdeni. Amikor az ember végiggombolja a mellényét és akkor veszi észre, hogy egy gombbal lejjebb gombolta, hiába okoskodik, másképpen nem hozhatja rendbe, mint csak aképpen, ha előről kezdi.

Legkiváltképpen illik ez a meghatározás a horvátokkal való viszonyra. Rosszul rendezték. Összevonásokkal és ösztárgyalásokkal semmi lényegest nem lehet elérni. Előről kell kezdeni.

Budapest, december 10.

Uj törvényjavaslat. Gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter a képviselőház mai ülésén terjesztette be a steierlaci és aninai állami elemi iskolák elhelyezési költségeinek fedezéséről szóló törvényjavaslatot. A törvény szerint a képviselőház felhatalmazza a kultuszminisztert, hogy az aninai elemi iskolák központi telkének kiegészítésével és a steierlaci és aninai iskolák számára szükséges tantermek és tanítólakások építésére 194.860 koronát bocsát rendelkezésre abból az ötmillió beruházási hitelből, melyet az 1900 : XXXIV. t.-cz. szavazott meg.

Beszámoló. A felvinczi választókerület képviselője, Miksa Imre december 8-án tartotta beszámolóját Felvinczen, óriási közönség jelenlétében. A szomszédos Alsófehérmegye is képviselve volt. Miksa beszámolójában behatóan foglalkozott az Ausztriával kötött kényszerű egyezséggel, melyen — az adott viszonyoknál fogva — megnyugszik, mert nem kíván és nem akar jobb és bölcsebb hazafi lenni Kossuth Ferencznél, sem Apponyi, sem gróf Andrássy minisztereknél. És megnyugvásra hívja fel választókerületét is. Teherrel jár — mondotta — a kiegyezés, de ott vannak az ellenértékek is, hiszen éppen ezek által domborodik ki az osztrákok által soha eddig el nem ismert politikai, közgazdasági és finansziális önállósága Magyarországnak az öszmonarchia eszméjével szemben. És ez igenis méltóan megfelel a függetlenségi párt céltudatos törekvéseinek. Kimagasló momentumnak jelzi gróf Andrássy belügyminiszter alkotmánybiztosítéki törvényalkotását, melyek védőbástyái lesznek az ezeréves magyar alkotmánynak, hogy ez jövőben zsarnokilag meg ne támadtassék. Tapssal és éljenzéssel honorálta a nagyszámú közönség Miksa szép és megnyugtató beszámolóját s bizalmat szavazott neki és a nemzeti kormánynak.

Bizalom a kormánynak. Nyiregyházáról jelentik: Szabolcsvármegye törvényhatósága ma gróf Vay Gábor főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés a vármegyei függetlenségi párt indítványára és az állandó választmány javaslatára egyhangulag kimondotta, hogy a kiegyezési törvényjavaslatokat, törhetetlenül ragaszkodva eddigi elveihez, a kormányra is ránehezedett kényszerhelyzet méltatásával elfogadandónak találja és csüg-

gedetlen kitartással és reménységgel várja a kormány hazafias törekvéseinek fokozottabb sikereit s különösen kéri a kormányt arra, hogy az országgyűlés horvát képviselőinek vakmerő támadását és titkos szövetségeik aknamunkáját teljes erővel mielőbb fékezze meg és küzdje le.

Összeférhetlenségi ügyek. A képviselőház összeférhetlenségi állandó bizottsága ma tartott ülésén tárgyalás alá vette Szentiványi Gábor képviselő összeférhetlenségi ügyét. Előadó Hellebront Géza volt. Beható tárgyalás után a földmívelési minisztérium, mint bejelentő fél részéről Mezőssy Béla államtitkár és Szentiványi Gábor képviselő meghallgatása után a bizottság a következő határozatot hozta:

Az előkészítő eljárást befejezettnek nyilvánítja és az erre vonatkozó jegyzőkönyvet, a mellékelt s a földmívelési minisztérium részéről rendelkezésre bocsátott iratokat az ítélő-bizottság elé terjeszti, mert az államtitkár nyilatkozata folytán a bizottság meggyőződött, hogy Szentiványi Gábor képviselő ingatlanai tisztán telepítési célokra vásároltatott meg az állam részére, tehát egyes-egyedül közérdekű tekintetéből. A vételár 420.000 korona. Maga a cél, amiért az ügylet megkötöttet, kellőképpen indokolja a közérdekűséget. A megvásárolt terület két ingatlanból áll, u. m. a dévai 282 kat. hold, a solymári pedig 568 kat. hold, együtt a kettő 850 kat. hold, tehát átlag 490 korona esik egy kat. holdra. Az ügylet 1907. október 18-án kötöttet meg, november 9-én pedig a földmívelési miniszter által lett kezdeményezve. Szentiványi Gábor képviselő erre vonatkozólag semmiféle kezdeményező lépést nem tett. A birtokot, illetve ingatlanokat a mezőhegyesi korona-uradalom jószágigazgatója, Jankovics Lőrincz becsülte meg és az ekként megállapított vételár az ottani forgalmi s értékviszonyoknak teljesen megfelel. Ez okból megvilágítva és teljesen bebizonyítva látván a bizottság az ügylet közérdekűségét, ki kellett mondanai az előkészítő eljárás befejezését és az iratoknak az ítélő-bizottsághoz leendő áttételét.

Tárgyalta a bizottság a Melczér Géza képviselő ellen dr. Kosszeli Gyula ügyvéd által bejelentett összeférhetlenségi ügyet is és ugy a mellékelt bírói iratok betekintése, mint Melczér Géza képviselő meghallgatása után az összeférhetlenséget meg nem állapította, mivel az 1901. évi XXIV. t.-cz. 12. szakasza nyíltan és világosan kimondja, hogy a képviselői megbízás jogérvényes esőd esetén szűnik meg, nevezett képviselő ellenében pedig a bíróság a csődöt nem mondotta ki, az erre vonatkozó kérdést elutasította, ennél fogva az összeférhetlenség esete fenn nem forog.

A Reichsrath ülése.

— Megszavazták a kiegyezés sürgősségét. —

Bécs, december 10.

Az osztrák parlamentben a kiegyezés sorsa hatalmas lépéssel haladt előre. A mai ülésen ugyanis majdnem egyhangulag megszavazták a sürgősségi javaslatot. A Reichsrathnak csak nagyon elenyésző része foglalt állást a javaslat ellen, de ezek sem csináltak nagyobb forrongást, úgy, hogy a nagy érdeklődést keltett ülés aránylag csendesen folyt le.

A császárváros lakossága különben szokatlan érdeklődést mutatott a mai ülés iránt, melynek már jóval kezdete előtt a karzatok zsúfolásig megteltek. Különösen sok hölgy lepte el az emelvényeket. Az elnöki páholyban feltűnést keltett Praxek miniszternek a felesége, egy rendkívül elegáns hölgy, akit nagy udvar vett körül.

Az ülés pontosan kezdődött és a vita elég gyors menetben pergett le, mert még az elenzéki szónokok is rövidre szabták beszédeiket. Nagy sürgős-forgás előzte meg a szavazást, amelyre délután fél 2 órakor került a sor és eredménye lett, hogy majdnem egyhangulag szavazták meg Chiari sürgős indítványát.

Részletes tudósításunk a következő:

Megszavazzák az indítványt.

Weiskirchner elnök az ülést délelőtt 11 óra 15 perczkor nyitotta meg. A beérkezett irományok fölolvastása után szót kér Kaiser és a német agráriusok nevében a következő nyilatkozatot tette:

A német agrárius-párt azt tartja, hogy minden áron gátat kell vetni annak a visszaélésnek,

amelylyel egy kisebb csoport jogosulatlanul és haszontalan sürgős indítványokkal meg akarja hiúsítani a törvényhozás komoly munkáját. (Élénk helyeslés.) Választóinknak megígértük, hogy komolyan hozzájárunk az agkori, baleset ellen védő, rokkantság esetére szolgáló biztosítás megvalósításához. Ezekon kívül nagy gazdasági feladatok s a nép jólétére irányuló reformok várnak megoldásra. Nem fogjuk és nem akarjuk túrni egy kis csoportnak, főleg a szociáldemokratáknak terrorizmusát, (Élénk helyeslés.) akik sürgős indítványaikkal leszállítják a parlament tekintélyét és demagóg viselkedésükkel hátráltatják a törvényhozás komoly munkáját. Nemesak azért szavazunk meg a sürgősséget, hogy ily módon a radikális szlávok és szociáldemokraták tervein vonást huzzunk keresztül, hanem főleg azért, hogy a kiegyezést behatóan megvitathassuk és alkalmat adjunk az agráriusoknak a másik oldalon is, hogy nyíltan színt valljanak. (Hosszantartó helyeslés.)

Bjelatinovics szerb nyelven kezd beszélni, majd németül folytatja, hangoztatván, hogy azért beszél anyanyelvén, mikor először szólal föl az osztrák törvényhozás termében, hogy népének jogát kifejezésre juttassa. Aztán fejtegette, hogy a mostani kormány is elhanyagolja Dalmáciát és gyarmatosítási tervei bürokratikusak.

Dulibic vezérszónok hangsúlyozza, hogy a horvát hazafiak előtt valósággal véres iróniáként tűnik fel, hogy a kiegyezést sürgősnek mondják és rámutat arra, hogy Magyarországon nemesak a horvátokat és szerbeket, hanem az ott élő egyéb nemzeteket is elnyomja a magyar oligarchia. Az egyedüli eszköz, amelylyel a mértékadó tényezők rá lehet bérni, hogy Horvátország helyzetéről gondolkodjanak, a sürgősség visszautasítása.

A többi pártok türelmetlenül elhagyják az üléstermet s csak akkor térnek vissza, mikor a horvát szónok befejezte beszédét. De még mindig nem lehet megkezdeni a szavazást, mert Chok jelentkezett szólásra és hosszasan igazítja helyre félreértett szavait. Ebből nagy láрма ke-rekedik és mindenki zajongva követelte, hogy hagyja már abba.

Fél tizenkettőkor az elnök elrendelte a szavazást.

A pártok mind előglalták padjaikat, a miniszterek is sietve bejöttek és az elnök feltette a kérdést.

A sürgős indítványt majdnem egyhangulag szavazták meg, csak a cseh radikálisok, három nagynémet és a russofil ruthének maradtak ülve. A ruthén klub nem jött be a szavazásra.

Miután az elnök kihirdette a szavazás eredményét, a cseh radikálisok felugráltak és teli torokkal kiabáltak:

— Píuj, píuj!

Aztán a cseh szociáldemokraták összeveszték a radikális csehekkel és a nagynémetek szidták a német agráriusokat.

A kiegyezési javaslat.

Ezután Pergelt előadó bevezette a kiegyezési javaslatok általános vitáját. Szólok kiemeli, hogy ha a kiegyezés tárgyában a hó 31-ig megállapodás nem jön létre, a bankszabdalom hatályát veszti és szerződésnélküli állapot áll be, miután azonban a külfölddel szemben kereskedelmi szerződésekkel kötve vagyunk, a szerződésnélküli állapot esetén is biztosítva van a közös vámterület. Ezzel elesnek az agráriusok eszméi agrárvámokkal egybekötött vámvonal iránt, valamint a szociáldemokraták kifogásai a magas agrárvámok miatt. A kiegyezési műnek megvannak a maga fény- és árnyoldalai; nem szabad azt egyoldalú szempontból nézni, hanem az egész állami és gazdasági élet szempontjából. Így tekintve a kiegyezést, hibái dacára, előnyösebb a szerződésnélküli állapotnál. A világgazdaság válságos helyzete nem engedi, hogy a szomszéd állammal, amelylyel 400 év óta a legszorosabb gazdasági közösségben élünk, harcot kezdjünk, és azt követeli, hogy rendben vesszük saját háztartásunkat, ami előfeltétele a közgazdaság valamennyi ága fejlődésének. Szólok rámutat a gazdaság kiváló érdekeire a kiegyezés létrejötté körül és rámutat ama jó hatásra, amelyet annak mindkét államtól gazdasági viszonyaira gyakorolnia

kell, ami emelni fogja a monarchia hatalmát és tekintélyét. Javasolja az általános vita megkezdését. (Helyeslés.)

Renner képviselő szerint az autonóm osztrák nemzetek alakulása előtt lehetetlen nagyarányú politikát folytatni. Az a kiegyezés, amely nem oldja meg az államjogi kérdéseket, a szociáldemokratáknak nem kell. Ha a Magyarországgal való gazdasági közösségünk megszűnik, ez esetben a Balkán államokkal kereskedelmi szerződést kell kötnünk. De nem szabad továbbra is a Balkánon a szultán csendőreként szerepelnünk.

Az általános vita során Durich képviselő hangsúlyozza, hogy a cseh agráriusok, akik bizalmatlansággal viseltettek a kormány iránt, belátják, hogy bizalmatlanságuk nem volt indokolt, amiért is a kiegyezés mellett fognak szavazni. A legközelebbi ülés holnap lesz.

KÜLFÖLD.

Stössel tábornok haditörvényszék előtt.

Budapest, december 10.

Ki hitte volna, amikor még Port-Arthur fölött jávában dörögtek az ágyuk, hogy annak a gigászi küzdelemnek egyik vezéralakját három év múltán mint vádlottat fogjuk viszontlátni; Stössel tábornokot annak idején az egész világ bámullata a „Port-Arthur oroszánja” melléknévvel ruházta fel és ma a leg súlyosabb váddal, a hazaárulással terhelve, kell védekeznie a bajtársából összeállított haditörvényszék előtt. Ha a véletlen úgy akarta volna, hogy Stössel a port-arthuri sánczok közt ellenséges golyótól lelje halálát, akkor Oroszországban ő volna a nemzeti hős, kinek síremlékére vetélkedve áldoznék gazdag és szegény egyaránt. A sors azonban nem volt kegyes Stösselhez; életben maradt és most jogot formál mindenki ahhoz, hogy a haldokló országon egyet rugjon. Lehet, hogy Stössel sok mindenben vétkezett, de a bűnöknek az a sokasága, mit ellenségeinek bosszúja összehalmozott, egyszerűen képtelenség. Ezt megerősíti Nogi tábornoknak magatartása Stössellel szemben a vár feladása után. Győzelmes hadvezér sosem részesitené ellenfelét oly megtiszteltetésben, mint Nogi Stösselt, ha a gyávaság bélyege lett volna reá sítve. Már pedig Nogi vezérkara a legilletékesebb fórum arra nézve, hogy Port-Arthur tartható volt-e még vagy sem. A mostani párisi japán katonai attasé, ki Nogi vezérkarának főnöke volt, hosszú cikkben kelt védelmére Stösselnek és pontról-pontra megdönti ellenségeinek vádjait.

Lehet, hogy Stösselt a haditörvényszék vétkeinek fogja kimondani, mely esetben a halál büntetése vár reá. Ez természetesen most a békében csak formalitás, mert a rendes szokások szerint kegyelem folytán a halálbüntetést hosszabb várfogságra fogják megváltoztatni. De az is bizonyos, hogy Stössel ebben az esetben ellenségeinek lesz áldozata. Azon ellenségeinek, kiknek tehetlensége Oroszországnak egyik kudarcot a másik után szerezte a kelet-ázsiai harcsteren. Hogyan tűrnék ezek az emberek, hogy egyik bajtársuk győzelmi babérral homolokán kerüljön ki abból a harczból, mely nekik oly sok és keserű csalódásokat szerzett.

A vádirat szerint Stössel tábornok, a vár parancsnoka összeállított Fock tábornokkal, intrikált Smirnov tábornok ellen, akinek — pusztá feltételezésből lehetlenné tették minden tevékenységét. Kiterieszkedik arra is, milyen bánásmódban részesítette a katonákat Stössel. A tábornok legkevesébe sem törődött azzal, hogy a katonái kellőképen el legyenek látva élelmiszerekkel. Stösselnek még a megadás utáni viselkedését is kifogásolja a vádirat. A tábornok ugyanis szerinte elvonultatta a csapatokat anélkül, hogy bucsut vett volna fölük, a visszavonulást nem biztosította és a helyett, hogy a renddel törődött volna, az volt a legfőbb gondja, hogy ami értékes holmi csak volt a várban, azt szekerekre rakassa és elszállítsa. Hogy hova, azt ma sem tudják.

A katonai kaszinó helyiségében ma kezdik meg a Stössel tábornok elleni haditörvényszéki tárgyalást Duknaszeff tábornok elnökelete alatt. A vádat Gurski ezredes fogja képviselni, védő Syrtlanov volt

hadbíró és jelenleg a birodalmi дума tagja. A tárgyalás természetesen zárt ajtók mögött folyik és legalább egy hétig el fog tartani. Stössel tábornok bejelentett tanúi közül száznál többet megidézték a katonai törvényszék, a vád pedig 123 tanút czítál meg, köztük Kuropatkin tábornokot, a keletázsiai hadjárat szerencsétlen fővezérét és Wirren tengernagyot. Messzeföldről idézték be a tanukat, akárhányan Kelet-Azsiából, Vladivosztozkából és más kikötőkből jöttek Pétervárra, hetek előtt indulván el a hosszú utra.

A tegnapi udvari ebéden állítólag szóba került a Stössel-pör is és a czár hir szerint nagy felháborodással nyilatkozott Port-Artur egykori védelmezőjéről. A többek között azt mondta, hogy Stössel tábornok megcsalta őt. Az udvari ebéde hivataltos magas katonai méltóságok elmondták a czárnak, hogy kétségtelenül bebizonyosodott s maga Stössel sem tagadhatja, hogy két héttel Port-Artur átadása és a kapituláció előtt hozzáfogott holmijának becsomagolásához.

A svéd trónváltás. A stockholmi helyőrség ezredei tegnap délben felvonultak a királyi kastély elé s az új király jelenlétében letették a fiúsgeskiüt. Az új király a vezérkar élén végiglovagolt az ezredek előtt s mindegyik ezredhez a következő szavakat intézte:

Amidőn nagynevű atyám után átveszem a haderő legfőbb parancsnokságát, kifejezést adok annak a bizalomnak, hogy hadseregem mindig kész lesz, amikor hazánk érdeke követeli, hogy parancsaimat teljesítse.

A katonák a beszédre négyzseres hurrahkiáltással feleltek, miközben a katonai zenekar a nemzeti himnuszt játszotta.

A török szultán Gusztáv svéd királynak atyja elhunyt alkalmából táviratilag fejezte ki részvétét.

A német tengerészet rendeleti közlönye Vilmos császár napiparancsát teszi közzé, amelyben többek között a következők foglaltatnak:

Az a súlyos veszteség, amely a svéd népet királyának, az én hű barátomnak elhunytával sújtja, az egész német birodalomban részvételt és visszhangra talál. A tisztas fejedelmet különösen tengerészetem gyászolja, amelynek szerencséje volt öt 19 éven át a magának mondhatni. Ennek dokumentálására elrendelem, hogy tengerészetem tisztjei hét napon át gyászt tartsanak. Highcliff Castle, december 9. Vilmos.

A lengyel javaslat. Mára volt kitűzve a porosz képviselőház közlögi bizottságában a lengyel javaslat második olvasása, a bizottság azonban a földművelési miniszter kívánságára elhalasztotta az ülést. A földművelési miniszter ugyanis értesítette a bizottság tagjait, hogy a kormány a javaslat körül bizonyos kérdésekben módosításokra készül s ezért kívánatos, hogy egyelőre várjanak a második olvasással. Ilyen körülmények között a bizottság csak karácsony után fogja elővenni a lengyel-javaslatot.

A spanyol kamara hadügyi vitája. A spanyol kamara ma elfogadta a hadügyi költségvetést. A vita folyamán Moret, a liberális párt vezére kijelentette, hogy a hadseregért ugyanoly áldozatokat kell hozni, mint a haditengerészetért. A spanyol katona szerinte a legtöbbbe kerül. A jelenlegi budgetvel sokkal nagyobb hadsereget lehetne fentartani, úgy, hogy tíz év multán Spanyolország kitűnően kiképzett tartalék fölött rendelkezhetne. A hadügyminiszter válaszában többek közt azt mondta, hogy egy dandárt szervezett, melyet a világ legjobban kiképzett hadserege mellé állíthatja.

Alkotmányos mozgalom Törökországban. Konstantinápolyban a hatóságok nagy eszközökkel dolgozó alkotmányos mozgalomnak jöttek nyomára, amely az európai és ázsiai Törökország egész területén proklamációkat terjesztett a nép között. Ezekben a proklamációkban az összes pártokat csatlakozásra szólítják föl, hogy együttesen egy alkotmányos kormányforma létesítésére kériék a szultánt s ha kérelmük megtagadtnék, azt minden eszközzel kiharcolják. A rendőrség, amely a proklamáció szerzőit forradalmároknak tekinti, széleskörű nyomozást indított és annyit már megállapított, hogy az agitáció főszéke a zavargó kisázsiai kerületekben van. A proklamációk Erzerumból valók. Fölfedezték, hogy ott van a székhelye egy ujnonnan alakított for-

radalmi bizottságnak. Már egész sereg embert letartóztattak. A bizottság propagandatisztikus tevékenységét azonban ez korántsem törte le.

A szükség fáj.

☉

Ákármit fecsegnek az emberi egyenlőségről, az emberi jogról: nem igaz, hogy mindenkit egyformán sújt a szegénység. S ennél fogva nem lehet igaz az sem, hogy mindenkinek egyformán van joga selyemágyhoz, illatos pecsenyéhez, nagy írók szellemi termékéhez és szép leányokhoz.

Ez a jog már azért sem állhat meg, mert hiszen bajos lenne mindenkit egyformán tejbe-vajba fürösztetni. A termelő eszközök még nem tökéletesedtek annyira, hogy ezt a csudát elővárszolni lehetne.

De nemcsak abban kell megnyugodnunk, hogy az egyik oldalon pompa pöffeszkedik, a másikon pedig rongy huzódik meg; hanem meg kell értenünk azt is, hogy ez a kincs birtoka nem jelent szakadatlan fizikai és lelki élvezeteket, míg a nyomoruság nem jelent szünetlen szenvedést. Vannak gazdagok, jómóduak, sőt szimpla „polgárok”, kiknek sorsuk éppenséggel nem irigylésre méltó. Igaz, hogy meg van a mindennapi betévő kalácsuk, de a pokol minden kínját átszenvedik, míg az a kalács valamennyi funkcióját elvégezte. S vannak szegények — sokkal többben, mint a humanizmus nyavalyájában szenvedők hiszik — kik a boldogságot és megelégedést fenékgig fölhatják. Mert lehet ám boldog az ember akkor is, ha kenyeret vízzel ebédel és ha hatodmagával alszik egy szobában.

Majdnem esztelenség tehát azt állítani általában, hogy a szegénység olyan állapot, melyet föltétlenül ott kell hagyni s hogy a szegénység azonegy a boldogtalansággal és szenvedéssel.

Boldogtalan és szenvedő az, ki jólétebe született és leesett onnan a szegénységbe. Boldogtalan volt Dicker Jakabné, ki a Barcsay-utca 6. számú ház egyik zugolyában huzódott meg a leányával. Boldogtalan volt, mert valaha hat szobában lakott, cselédek szolgálták ki, selyemruhában járt, ma pedig gnyitót árult a piacon.

Azt mondja a riporter, hogy huszonöt krajczária maradt csak élelemre és ezért ölte meg magát. Hány szegény ember él ma Magyarországon, ki huszonöt krajczárnál többet nem költöhet naponta, mégis duzzadt az életkedvtől, boldog, megelégedett és esze ágában sincs leugorni a harmadik emeletről. Nekik nem fáj a szegénység; Dickerné szívét pedig annyira összeszorította, hogy meghalt.

Mindezeknél fogva, ki nem undorodik a moralizálástól, mondja el magában, hogy nem minden jóruhájú gazember és nem minden rongyos szájalomraméltó pária.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Zemplén vármegye törvényhatósága ma tartott közgyűlésén ment végbe az általános tisztújítás. A nagy számban egybegyűlt bizottsági tagok közfelkiáltással megválasztották alispánná Dókus Gyulát. Főjegyző lett Thuránszky László, árvaszéki elnök Pintér István, főügyész dr. Szirmay István.

Vármegyeli tisztújítás. A nyitrai szövetségi pártok ma tartott értekezletükön helyeslésüket fejezték ki úgy a néppárti, mint a függetlenségi képviselőnek a vármegyeyi tisztújítás tárgyában a belügyminiszternél való közbenjárásuk felett. Egyben elhatározták, hogy a tisztújító közgyűlés és ezzel kapcsolatban a pályázati határnap elhalasztását kériék. A képviselők által a miniszter előtt is hangoztatott minden követeléshez szigorúan ragaszkodnak és a megyeyi országgyűlési képviselőket további közben-

járásra kériék fel. Végül gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek a tárgyalások folyamán többször megnyilatkozott alkotmányos érületéért és rokonszenves magatartásáért bizalmat szavaznak és őt az értekezletből táviratilag üdvözlük.

Ugocsában a tisztújítás e hó 18-án lesz. Nagy agitáció folyik a tiszántuli főszolgabírói állás körül.

Szekszárd polgármestere. Szekszárd város képviselőtestülete ma közgyűlést tartott, amelynek egyedüli tárgya a polgármester megválasztása volt. Két erős párt állott egymással szemben: az egyik Boda Vilmos, volt országos képviselőt, az ellenpárt dr. Szentkirályi Mihály vármegyeyi aljegyzőt jelölte. 140 szavazat közül 76-an dr. Szentkirályi Lyra, 64-en Boda Vilmosra szavaztak s ennek alapján az elnök Döry Pál, alispán dr. Szentkirályi jelentette ki a város megválasztott polgármesterévé, aki nyomban letette a hivatali esküt és tartalmas beszédben köszönte meg a feléje irányult bizalmat.

TÁVIRATOK.

Új szász miniszter.

Drezda, december 10. A király dr. Beck chemnitz-i főpolgármestert közoktatásügyi miniszterré nevezte ki.

Német birodalmi gyűlés.

Berlin, december 10. Az udvari páholyban a trónörökös foglal helyet. A birodalmi egyesülési törvény folytatóság tárgyalása folyamán dr. Gregoire (Elszász-Lotharingia) kifejti, hogy e tartományra nézve a nyelvkérdés a legfontosabb. Müller-Meiningen (szabadelvi néppárti) reflektál Trimborn képviselő kijelentéseire, hogy a tervezet reakciós, vészthozó és fegyhazi rendszabály jellegével bír. Radzivil herceg (lengyel) kifejti, hogy a lengyel nyelv használata nem tekinthető németellenes eljárásnak. A kormány lengyel politikájára ártérve, azt mondja szóló, hogy a lengyelelles politikai csupán folytatása a kulturharc-politikában. Államérdek és közjó nem azonosak.

A дума.

Pétervár, december 10. Kocovcev pénzügyminiszter a дума mai ülésén a költségvetést magyarázza. Az adórendszer gyökeres reformjára és az államgazdaság hathatós megváltoztatására szerinte csupán egy eszköz van, t. i. a törvényhozási uton való reform. Ezeket a költségvetés megváltoztatásának kell megelőznie. Rendszeres költségvetés nélküli államgazdaság megrontja a pénzügyi helyzetet és ennek a дума a költségvetés gyors elintézésével elejét veheti.

Hat óraker az ülés véget ért. A legközelebbi ülés holnap.

A montenegrói szkupstina.

Cettinje, december 10. A szkupstinában a felirati vita folyamán Montenegro külpolitikája is szóba került. A képviselők különböző beszédeiből világosan kitűnt a montenegrói nép azon kívánsága, hogy a hivatalos Szerbia testvéries érzelmeiről tegyen tanuságot Montenegroval szemben abban is, hogy a fejedelem ellen intézett összeesküvés főzinkosait, amennyiben Belgrádban tartózkodnak, kiutasítsa. A szkupstina csatlakozott a szónokok ebéli fejtegetéséhez.

A szkupstina.

Belgrád, december 10. Pasic miniszterelnök a nemzetiségek interpellációjára válaszolva kijelenti, hogy az Ausztria-Magyarországgal kötendő kereskedelem dímszerződés még nem jött létre, de meg van győződve arról, hogy a szerződés mihamarabb létrejön. A Novakovic Milán és Maxim meggyilkolására vonatkozó interpellációra azt válaszolják, hogy a két testvér valahogyan fegyvert szerzett és az utczára lövöldöztek. Minthogy nem akarták megadni magukat és a fogházban nagy zavar támadt, fegyveres erőt kellett alkalmazni. A rendőrség szervei helyesen áitark el. A kormány is sajnálja az esetet, a hatóságot azonban nem illeti vád.

Közgazdasági táviratok.

New-York, decz. 10. *Terménytelenség.* Gyapot, New-Yorkban —, decz.-re —, márc.-ra —. New-Orleansban —, *Petroleum stand withe* New-Yorkban 8.75 Filadelfiában 8.70, raffined in cases 10.90, Cred-Balances of oil City 178.—, *Zsir.* Western Steam 8.60 Rohe testvérek 8.90. — *On* ———— Réz ————

Csikagó, decz. 10. Gabonaiózsda. Zárlat. Buza Irányzata engedő, decemberre 92.63-93.50 K., májusra 99.63-100.63 K. Tengeri állandó, decemberre 53.25 K.

Csikagó, decz. 10. Terményiósda. Zsír januárja 7.75, tegnap 7.67, májusra 7.75, tegnap 7.65, Szalonna short clear 7.31, tegnap 7.31, Sertéshus májusra 11.85, tegnap 11.70.

Olvasóinkhoz!

Január elsejével negyvenharmadik évfolyamába lép az Egyetértés, a legrégibb, legelterjedtebb s tartalomra a legnagyobb függetlenségi napilap. Az a hosszú út, melyet a függetlenségi és 48-as eszmék törhetlen kiküzdésében megtett, olvasóinak egyre bővülő lelkes tábora s azok az eredmények, melyeket az ország függetlenítésében elért, mind igazolják, hogy ez alatt a hosszú idő alatt nemcsak Magyarország önállóságának leghevesebb előharczósa, hanem ennek a harcznak legerősebb tényezője is volt.

Az Egyetértés múltja egyuttal a jelene és a jövője is

S ahogy a múltban, úgy a jövőben is pillanatig sem szününk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiságunk kiépítésén, pillanatig sem plhenünk a nagy 48-as eszmék kivívásában.

Emellett az Egyetértés úgy hazai, mint külföldi legelső hírszolgálati összeköttetései folytán a legbővebben s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket s úgy társadalmi, mint szépirodalmi és közgazdasági téren mindenkor csak a legkiválóbbat nyújtja.

Az Egyetértés ezenkívül a magyar család számára a Magyar Szalon rendkívül változatosan és irodalmi nívón szerkesztett havi folyóiratot küldi meg teljesen díjtalanul.

Az Egyetértés a magyar olvasóközönség legkedveltebb lapja, s ezt a szeretetet a jövőben csak fokozottabb munkássággal fogja gyarapítani.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre . . .	14 kor. — fill.
Egész évre . . .	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

EGYHÁZAK.

— (A budapesti görög katolikusok eloroszosítása.) A római kongregáció ez évben egy rendeletet bocsátott ki, amely a budapesti gör. kat. egyházközség joghatósága alól kivonja az oláh hiveket, a budapesti gör. kat. parochiát ruthén parochiának, plébánosát ruthén plébánosnak, hiveit ruthén hiveknek, istentiszteletüket ruthén szertartásnak nevezi. Ez a rendelet roppant feltűnést keltett nemcsak a gör. kat. hiveknél, hanem megdöbbenést keltett a más vallásuaknál is. Mátyus Arisztid fővárosi bizottsági tag ez ügyben egy szépen indokolt indítványt terjeszt a főváros közgyűlése elé, amely szerint, mint a gör. kat. egyház pátronusa tiltakozzék a gör. kat. hivek eloroszosítása ellen.

Mozgó képek.

Jótekonyság:

(Történik a „Három kőcsa” vendéglőben, a „Csak a máját” asztaltársaság kebelében.)

TITKÁR: Elnök ur kérem, meg kellene kezdeni a működésünket. Egy-kettőre itt a karácsony és a többiek már mind ruháznak . . .

ELNÖK: A „Csak a máját” is fogja tudni a kötelességét. A jövő héten mi is ruháznak.

TITKÁR: Jó volna összeállítani a programot. Én gondolok valami szép megható ünnepélyre, amin lesznek gyönyörű énekek, azután megható beszédek és újra gyönyörű énekek, végül előlépnek a gyerekek, bögnek, azután kapnak finom meleg rékliket.

ELNÖK (esipősen): A „Csak a máját” nem fog ilyen snasszmulatságot rendezni, tisztelt titkár ur . . . Csak semmi sablon, tisztelt titkár ur, csak semmi sablon.

TITKÁR: Amint parancsolja, elnök ur . . .

ELNÖK: Tehát először is szépen feldisziájuk a lokalitást, hogy méltóan fogadhassuk a bálányát . . .

TITKÁR: Bálánya is lesz?

ELNÖK: Természetesen, mert ez új . . . A bálánya jön, azután beverjük a szögeket . . .

TITKÁR (bután): A bálányába?

ELNÖK (elképedve): Hová?

TITKÁR: A bálányába . . . ez is új . . .

ELNÖK: Ne beszéljen bolondokat, titkár ur . . . ez komoly dolog . . . ez egy szent dolog . . . ne vicceljünk . . .

TITKÁR: Kérem . . .

ELNÖK: Tehát beverjük a szögeket az asztalba . . . ez új . . . Azután jön . . .

TITKÁR (örömmel): Egy kabaret . . .

ELNÖK (ordít): Titkár ur . . . az árgyélusát, titkár ur . . . Én mondok beszédet . . . érti? . . . Én mondok beszédet, nem kabaret . . . Ezután a fehér ruhás kis lányok eltánczolnak valami igen gyönyörű táncot, hogy a felruházandó gyerekek valami szórakoztató dologban részesüljenek . . . Hát ez csak új?

TITKÁR: És igen nemes.

ELNÖK: Azután jön a felruházás. Feleségem, Ö Nagysága egyenkint fog felöltöztetni minden gyermekemet.

TITKÁR: Előre sirok a meglátottságtól. Hány gyermek fog részesülni a nagy kegyben?

ELNÖK: Mindenesetre huszonöt. Mennyi a pénztári állomány?

TITKÁR: Rendes befizetésből van negyvenegy forint. Eleitét német szavakért befolyt harmincz krajczár, kározkodásért tizenegy forint büntetés-péncz. Ez összesen ötvenkét forint harmincz krajczár. Ebből bajos lesz huszonöt gyermeket felruházni.

ELNÖK: Igaz, annál is inkább, mert költségekre is lemegy egy pár forint. A terem díszítése tíz forint, a szögek belekerülnek nyolcz forintba, a fehér ruhás lányok kapnak virágot . . .

TITKÁR (busan): Az négy forint . . . Ez már huszonkét pengő . . . A cigány tizenöt, némi sör tíz forint . . . ez negyvenhét forint . . . Így kérem nem lehet felruházni egy gyermeket sem.

ELNÖK: Tíz gyermek okvetlenül lesz.

TITKÁR: Azt elhiszem kérem, de hogy azokat öt forint negyvenből ruházni lehessen, ezt már nem hiszem.

ELNÖK (ordít): De leliet, titkár ur, határozottan lehet . . . A tulságosan meleg öltözködés ugyanis árt a gyermeknek . . . Edződünk, titkár ur, edződünk . . .

TITKÁR (ijedten): Kérem . . .

ELNÖK: A gyermekek egy pár finom pamutkeztyüt fognak kapni fejenkint, mert az ilyesminél az a fő, hogy az emberek lássák, hogy törődünk velük. A szeretet melege hevít, titkár ur, nem kabátok . . . A szeretet melege . . . és az lesz bőven. Érti titkár ur?

(Főlemelt fölvel távozik.)

UJDONSÁGOK.

A szegény ember: senki.

Mi itt a magyar hazában folyton kesergünk és szidjunk az állami és a városi gépezetet, hogy tapos minket, szegény embereket. Ugyanekkor sovárogova gondolunk a külföldre, ahol szerintünk arany az élet és csupa legszebb berendezkedés minden. Csak mikor a külföldön történő események figyelmeztetnek egyre-másra, akkor hisszük, hogy bizonyos dolgokban az egész világ egy falu és teljesen egyformák a viszonyok, Párisban, Rómában, Londonban, Bécsben, Budapesten.

Igy példának okáért csudálatosan egyforma igazság az egész világon, hogy a szegény ember az élő, két lábon járó senki. Nem számít kultúr-országokban, nem számít a barbárok közt. A szegény ember egyáltalában nincs és legföljebb a kellemetlen szagu verejtékben él. A szegény embert tapossák másutt, tapossák nálunk is. A szegény ember medium, akivel a haladás kísérletezik, akin minden intézmény kipróbálja az erejét.

Az a propos, amelyből e sorok íródnak az, hogy Nápolyban kilakoltatnak négyezeröttszáz családot, mert már hónapok óta nem tudnak, illetőleg nem akarnak házbért fizetni. Nem akarnak pedig azért, mert a kapzsi háziurak mindjobban emelik a béreket és apró zugok fejében elszedik a szegény emberektől a keresetük háromnegyed részét. A gazdagok befolyása most arra vezetett, hogy a sztrájkoló nyomorultak hadát kivették a lakásokból s mert ez nem ment simán, a gazdagok az államtól kérték kölcsön erőf, polgárpénzen fenn-tartott polgárvért: katonát.

Az olasz állam pedig adott tízezer katonát, hogy a gazdag a jogait érvényesítse és a szegény pusztá paragrafusok alapján hajléktalan legyen. Egy rideg jog kapott fegyveres erőf ott, ahol egy százszorosan tolvaj miniszter helykén szembenéz a hatósággal és kicsufol és felrug minden törvényt. Nasinak régen börtönben a helye s ott is volna, ha szimpla féregről, egyszerű szegény senkiről volna szó, de a volt miniszter, a még most is befolyásos ember a saját lakásából hányja a fityvet a hatóságnak.

Az isten mentsen meg mindenkit, hogy szegény ember legyen bárhol. Ami szigor és ridegség törvényekben és jogokban rejlik, az a szegény emberen próbálja ki erejét. Nem csak Olaszországban, ahol az állam segítség helyett katonát ad, de nálunk is, ahol a részvétlenség fogadja a szegény ember minden baját. De a részvétlenség még csak a kezdete a dolgoknak. Ha ugyanaból az okból, amelyből Olaszországban kezdtek a sztrájkot, nálunk is harciba szállnának a lakók a háziurakkal, a hatalom nálunk is adna rendőrt, meg katonát, mert az egyszerűbb, mint orvosló intézkedéseket. Mint ahogy adott is a közel múltban, amikor a szegény emberek lehurrogták a háziurakat.

Naivitás ma teljes egyenlőségről beszélni, nincs az a törvény előtt sem, ha írott betűk még ugysis prédikálják. Az életben meg éppen nincs. Az egyenlőség a legképtelenebb hazugság. A szegény ember senki és pontkum. Senki az összes intézményeken és minden egyében keresztül. Senki az egész vonalon, legföljebb tudós fölolvasásokban nem az, meg a miniszterek beszédeiben. De a gyakorlatban . . . Jó isten, erről beszélni se jó. És ezért bolondság, amikor a szegény ember ágal.

Ur—.

Napirend. Napár. Szerda, december 11. — Római katolikus: Damer. — Protestáns: Dom. — Görög-orosz: november 28. Uj István. — Zsidó: Feb. 6. — A nap két reggel 7 óra 38 perczkor, nyugszik délután 4 óra 7 perczkor. — A hold két délután 12 óra 32 perczkor, nyugszik éjjel 11 óra 15 perczkor. — A horvát miniszter fogad délután 4 órakor. — A közoktatási államtitkár fogad délután 4 órakor. — A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. — A fővárosi közgyűlése délután 4 órakor. — A főrendiház ülése délelőtt 11 órakor. — A képviselőház pénzügyi bizottságának ülése délután 5 órakor. — Szabad Egyetem. Dr. Horváth Czryll esti 7 órakor előad „A régi magyar költészetről” cziműn az egyetemi Főherceg Sándor-utcai épületben. — A Magyar Országos Állatorvos Egyesület szakulése esti 6 órakor az állatorvosi iskolában. — A polgári iskolai tanárleltek körének estélye 5 és 6 órakor Györi-ut 13. sz. a. — A zsidó könyvtáregyesület általános közgyűlése esti 9 órakor. — A Svárström-négyes hangversenye a Royalban. — A Lorántffy Zsuzsanna Egyesület hangversenye a Kálvin-téri templomban.

esti 6 órákor. — A főváros központi választmányának ülése 11 órákor a központi városháza tanácstermében. — A Budapesti Filológiai Társaság ülése délután 5 órákor a Tudományos Akadémiaiban. — Házi hangverseny a Divatkiállítás termében 6 órákor. — A Klári szegény gyermekeket felruházó egyesület ünnepi 7 órákor a Protestáns-Egyesület helyiségeiben. — Dr. Márkus Dezső kuriai bíró felolvasása a Feministák Egyesületében 6 órákor Mária Valéria-utca 12. szám alatt. — A Természettani Társulat növénytanai szakosztályának ülése esti 6 órákor Múzeum-körút 4. sz. a. — A Képzőművészeti Társulat téli kiállítása a Múzeumban nyitva 9-3-ig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon karácsonyi kiállítása nyitva 9-6-ig Belépődíj 1 korona. — Ujváry Ignác kiállítása a Könyves Kálmán-műintézetben (Nagymező-utca 37-39.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Uj Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3. sz.) nyitva egész nap. Belépődíj 20 fillér. — Az Amatőr Művészek kiállítása és a Karácsonyi Bazar nyitva az Iparművészeti Múzeumban 9-8-ig. Belépődíj nincs. — A Nemzeti Múzeum ásványára nyitva 9-2-ig. — A Képzőművészeti Múzeum nyitva 10-2-ig. — A Közgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A Földtani Intézet Múzeuma meglehetően 1 korona belépődíjjal. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum meglehetően 1 korona belépődíjjal. — Az Aquincumi Múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva 9-2-ig és 6-8-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 9-1-ig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9-12-ig és 3-8-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9-2-ig. — A Pedagógiai Könyvtár és Tanszerkiállítás nyitva 9-6-ig.

— **A bolgár fejedelem útja.** A bolgár fejedelem Schwerinből, ahol — mint közöltük — a múlt héten ilte meg eljegyzését Eleonóra preuss-köstritzi hercegnővel, tegnap elutazott. Ma érkezett a bolgár fejedelem Bécsbe és holnap folytatja útját Szófia felé.

— **A cárné beteg.** A tegnapi nap folyamán Pétervárott az a hír került forgalomba, hogy a cárné influenza megbetegedett. Pétervárról érkezett távirati jelentések megerősítik ezt a hírt, s megtoldják azzal, hogy a cárné betegsége súlyosabb természetű. Nyilván ezért történt, hogy a cár ezen a héten nem fogadja azt a 250 tagú küldöttséget, amely a kormányt támogató többségi pártok hódolatát volt bemutatandó. Az audienciát a cár meghatározatlan időre halasztotta.

— **A német császár elutazása.** Vilmos császárnak Highcliffből való elutazásáról a Daily Mail a következőket jelenti: A német császár sápadtan, kimerülten érkezett Anglia déli partvidékére s erőtől duzzadva, egészségesen hagyja el Highcliffet. Hálás is volt érte. Elutazása előtt bejárta a kastély valamennyi szobáját, ahol lakott, a cselédségnek megköszönte és busasan megjutalmazta fáradozását. Aztán automobilra ült és meghagyta, hogy a vezető Jassan hajtsa, mert a faszorban a kis iskolás gyerekek sorfalat állottak a vasútállomásig. Mosolyogva intett búcsút a gyerekeknek a császár és mikor kiszállt az állomáson, a gyerekek felé fordult és kezével integetett nekik. Szalonkocsijának ajtajából még leszólt a kis lányoknak és fiúknak: Éljetek boldogul, jók legyetek addig is, míg visszajövök. A gyerekek éljenzésétől kísérve rohogott el a császár külön vonata.

— **Wertheimstein Rózsika palotahölgy.** Az angol udvar liberalizmusáról irnak mostanában angol lapok. Rothschildné Wertheimstein Rózsikát ugyanis kinevezte palotahölgynek. Az angol ellenzéki újságok megjegyzik ugyan, hogy az udvar mindig liberális milliomos zsidókkal szemben, de kétségtelen, hogy a többi udvarhoz képest csakugyan mentes az előítéletektől az angol udvar. Az angol udvari közlöny pár nap előtt közölte, hogy a fiatal Rothschildné kinevezte palotahölgyggyé és mult hét szombatiára tüzték ki az eskütételt. Rothschildné azonban felebevert kérvényben értesítette az udvarmesteri hivatalt, hogy szombaton nem kocsizik; ünnepe a szombati nap és semmiféle funkciónak nem vetheti magát alá ezen a napon. Az angol király tudomásul vette a bejelentést s az eskütételt elhalasztották jövő keddre, amikor az ünnepséget a királyi család jelenlétében folytatják le.

— **Udvari gyász.** Királyunk a svéd király elhunytá alkalmából e hó 12-étől kezdődőleg 12 napi udvari gyászt rendelt el.

— **József Ferenc főherceg tanulmányai.** József főherceg fia, az ifjú József Ferenc főherceg, Kistapolcsányból állandó tartózkodásra hazatérkezvén, mint a budai Ferencz József nevelőintézet és a királyi egyetemi katolikus főgimnázium növendéke, újból megkezdte középiskolai tanulmányait. Az ifjú főherceget Szilgyómy Ferencz, a Ferencz József-intézet új kormányzójának felügyelete alatt a két intézet tanárai oktatták az egyes iskolai tárgyakban. A főherceg most a negyedik gimnáziumi osztályt végzi és a rendes iskolai időben fogja a vizsgálatot letelni.

— **Az államvasuti altisztek Kossuth Ferencznél.** Gróf Batthyány Tivadar, a Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetségének elnöke az államvasuti altisztek és kocsivezetők egy nagyobb küldöttségét vezette ma délelőtt a képviselőházban Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter elé és kérte a minisztert, hogy ismert jóindulatával foglalkozzék a fizetésrendezés következtében beállott némely hibák és méltánytalanságok orvoslásával. Részletesen előadta a vasuti kalauzok panaszait, mire Kossuth Ferencz általánosságban kijelentette, hogy maga is belátja, hogy csak az a fizetésrendezés jó, amely javítja az alkalmazottak helyzetét és nem rosszabbítja. A felhozott konkrét dolgokra vonatkozólag e pillanatban nem foglalhat állást, azonban biztosítja a küldöttséget jóindulatáról, ha az alkalmazottak, mint jó hazafiak és mint jó magyar emberek megteszik kötelességüket. Amennyiben tévedés felmerült, annak kiigazításáról gondoskodni fog. A miniszter jóindulatú, keresetlen szavait meleg éljenzéssel fogadta a küldöttség, amelynek tagjaival Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter kezét fogott s midőn a vasuti kalauzok legkisebbikének is kezét megszorította, többször hangsúlyozta, hogy csak jó hazafiak és magyar emberek legyenek.

— **Coppée haldoklik.** Coppée Ferencz, a nagy francia költő lassan vívódik a halállal. Nyelvrákja miatt enni nem tud, de tegnapig még eszméletén volt. Háziorsosa, dr. Duchatelet konziliumot akart egybe hívni, de a nagybeteg költő nem tűr maga körül idegen orvost.

— **Kiss József ünnepe.** Kiss Józsefet negyvenéves írói jubileuma alkalmából méltó módon ünnepli meg Temesvár városa is, ahol a költő hosszabb időn át hivatalnokoskodott. Az Arany János-társaság kezdeményezésére a Délmagyarországi Közlöny gyűjtést indított Kiss Józsefnek átadandó ezüst koszorúra; néhány nap alatt négyszáz korona gyűlt össze. A költségekhez a városi tanács kétszáz koronával járult hozzá s elhatározta azonkívül, hogy Kiss József összes költeményeit a városi és az ijtársági könyvtárak részére megszerzi. Temesvár város ezüst koszoruját Szabolcska Mihály, az Arany János-társaság alelnöke, fogja átnyújtani vasárnap a jubilans költőnek.

— **Roosevelt elnökjelöltsége.** Walter Wellmann, az ismert északi sarkkutató, aki tudvalevőleg Andree példáját követve, léghajón akart az északi sarkra eljutni, munkatársi állását a washingtoni „Herald Record”-nál újra elfoglalta és lapjában a következőket írja:

— **Abban a helyzetben vagyok, hogy jelenthetem, hogy Roosevelt ismét el fogja fogadni az elnökségre való jelölést, ha Taft hadügyi államtitkárnak nem sikerülne jelöltetését a chicagói konvenczió által biztosíttatni.**

— **Nansen gyásza.** Nansen-nek, a világhírű északsarkai utazónak felesége, Nansen Éva, tegnap Krisztianában meghalt. Nansenné nemrég tüdőgyulladásban megbetegedett s tegnap szívzélhűdést kapott. Nansen, aki Norvégiának londoni követe, távirattal hívták felesége ravatalához. Nansenné leánykorában híres énekesnő volt.

— **Borzalmas öngyilkosság.** Dugár Mihály nevű hatvan éves szőlőbirtokos Kecskemét határában levő kunyhójában porrá égve találták. Amikor elégett csontjait a hamu közül kiásták, revolver is találták mellette. Azt hiszik, hogy Dugár öngyilkossága elkövetése előtt magára gyújtotta a kunyhót.

— **Anarkista-hajsza Triesztben.** A trieszti rendőrség a tegnapi nap folyamán több anarkistát tartóztatott le. Közülük van egy trieszti anarkista lapnak felelős szerkesztője, Adriani Marcell, továbbá Tomasic nyomdatulajdonos. A letartóztatásra az adott okot, hogy a szerkesztő és a nyomdatulajdonos titokban terjesztették a kérdéses anarkista lapnak több olyan számát, amelyeket az ügyészség elkoztatott.

— **Vasuti baleset.** Porosz-Sziléziában Brieg és Oppeln állomások között egy gyorsvonat összeütközött egy tehervonattal. A vasuti katasztrófáról közelebbi részleteket nem lehet megtudni, mert a porosz vasutigazgatóság titkolja az esetet. Az utvonallal zárva van s Oderberg felé átszállással tartják fenn az összeköttetést.

— **A visszavándorlók.** Oderbergben az utóbbi napokban elrendelt intézkedések megtették hatásukat és az Amerikából visszavándorolt tömegek elszállítása zavartalan. Jelentékenyen megkönnyíti a továbbszállítást a vasut-igazgatóságnak az az eljárása, hogy az érkező visszavándorlókat csoportokban hozzák Oderbergbe. Így vasárnap 1000, hétfőn 2100, ma 2150 kivándorló érkezett ide. Holnapra 800, péntekre 2000 kivándorló érkezését jelezték. Dr. Bartók József miniszteri tanácsos, a földmívelési minisztérium munkásügyi főosztályának főnöke, aki a visszavándorlók munkásközvetítési ügyét vezeti, ma a határszélen szervezett közvetítési kirendeltségekhez utazott. Fiuméba a Pannonia kivándorlási hajóval hazatért kivándorlók közül többeket az amerikai hatóságok felszólítására newyorki konzulátusunk küldött vissza. Ezek közé tartozik az a két szerencsétlen nő, akinek elmeháborodottság miatt kellett elhagyni Amerika területét. Az egyik elmebeteg Marslanek Mária, alig husz esztendő fiatal leány, ki tavaly ment ki Amerikába, hogy ott fellelje völgyéjét. A sok viszontagságot szenvedett leányt most illetőségi helyére, Beregszászra kísérik. A másik elmeháborodott egy Roth Julia nevű negyven éves asszony, aki Lembergbe való. A munkanélküliség következtében elzúllott kivándorlók közül két magyar, Lóver András és Kálmán Sándor kerültek haza amerikai konzulátusunk közbenjárására.

— **Herczeg és tábornok küzdelme.** Érdekes előzményei voltak annak, hogy Rupprecht bajor herceg — amint megírtuk — lemondott az országos bajor flotta-egyesület védnökségéről, mihelyt ügyvezető igazgatóvá Keim tábornokot választotta a német flotta-egyesület. A birodalmi gyűlési választások előtt és alatt Rupprecht herceg nem egyszer figyelmeztette a berlini flotta-egyesület vezetőségét, hogy sem ő reá nézve, sem Bajorország szempontjából nem kívánatos, ha az egyesület beleártja magát a politikába. Berlinből akkor illetékes helyről igyekeztek a herceget megnyugtani. Mikor aztán a flotta-egyesület Keim tábornokot választotta meg ügyvezető igazgatóvá s a herceg látta, hogy továbbra is a kulisszák mögött dolgoznak az addigi irányban, Rupprecht herceg felháborodva tiltakozott:

— **A bajor hercegek nem arra valók, hogy mikor a birodalom érdekében dolgozni kell, csak diszelegjenek állásukban, holott komoly munkára van szükség.**

A herceg élesen kifakadt Keim tábornok lármás agitációjára ellen, amelynek mindig politikai mellékze volt és haraggal kelt ki a flotta-egyesület berlini vezetősége ellen, amely befejezett tények elé állította őt, hogy kritikáját elkerülje. Mikor aztán ilyen előzmények után a német flotta-egyesület Berlinben Keim tábornokot nevezte ki ügyvezető elnöké, Rupprecht herceg lemondott a védnökségről. Bajorországban nagy feltűnést kelt a hercegnek ez az elhatározása és máris igen sok kiváló állású férfi bejelentette kilépését a flotta-egyesületből. Utólag tudódott ki, hogy Rupprecht herceg, mikor értesült Keim tábornok kinevezéséről, így fakadt ki:

— **Ez így tovább nem mehet. Az urak ott Berlinben félreismerik a nép érzelmeit.**

— **Házasság.** Dr. Gosztonyi Armin fővárosi ügyvéd ma kötött házasságot a nógrádmegyei Szécsényben Bayer Blanka, dr. Bayer Miksa leányával.

— **Trébits Dénes** bajai kereskedő e hó 15-én délután három órákor esküszik örök hűséget a bács-topolyai izr. templomban Beer Rózsikának.

— **A csernovai vérengzés áldozataiért.** A Csernovai vérengzés áldozatainak segélyezésére az országos magyar szövetség rózsahegybi bizottsága eddig több mint 12.000 koronát gyűjtött össze. A bizottság tegnapelőtt dr. Palugyay Móricz főispán elnökelete alatt Rózsahegyben ülést tartott, melyen a segélyezés módját beszélték meg. Elsősorban a vérengzés áldozatainak árvái kaptak nagyobb összegeket. Azután a megsebesülteknek utaltak ki segélyösszegeket. Chudovszky Géza törvénytudó elnök indítványára a bizottság elhatározta, hogy a vizsgálati fogásban lévők családjai részére is juttat segélyösszegeket. A tót nemzetiségi párt gyűjtése eddig közel harmincezer koronát tesz ki. Ennek egy része Cseh és Morvaországból származik. A gyűjtést folytatják, mert hír szerint a vagyontalan csernovai áldozatok árváinak egy pánszláv pénzintézet közvetítésével földbirtokot akarnak vásárolni.

— **Változás a hadsereg főfelügyelőségében.** Katonai forrásból eredő hírek szerint, Galgóczy tábornagy helyébe, Fiedler tábornagyot, a bécsi második hadtest parancsnokát foglák kinevezni főfelügyelőnek.

— **Apáthy István felolvasása.** A Magyar Társadalomtudományi Egyesület kedden este tartotta első felolvasó ülését a városháza nagytermében, amelyet zsufolóság megtöltött az érdeklődő közönség. Az ülést dr. Jancsó Benedek elnök nyitotta meg és felkérte Apáthy Istvánt, hogy fejtsse ki a Magyar Társadalomtudományi Egyesület feladatait és azt a célt, amelyben és amely felé mozogni akarunk. Amidőn az előadó Apáthy István az előadói emelvényre lépett, a közönség perczeikig tartó tapsal fogadta. Apáthy azzal kezdte előadását, hogy nem olyan időket élünk, ma mint hajdan. Tisztító szelek, aminők egy-egy állam egész közéletét átalakították, ma már nem igen járnak. Nálunk egy társadalomtudományi egyesületnek talaját nem is annyira az érzelmeik, mint inkább az értelem világában kell keresnünk. Szigorúan tudományos rendszer szabja meg teendőinket. Előadásának további folyamán kifejtette álláspontját a szociálizmussal és részletesen rámutatott a Magyar Társadalomtudományi Egyesület nagy feladataira. A felolvasást a jelen voltak lelkesen megtapsolták. A legközelebbi felolvasó ülés keddezz egy hétre lesz, amikor Palágyi Menyhért egyetemi tanár a nemzeti gondolat filozófiájáról fog felolvasni.

— **A montenegrói összeküvés.** Kattaroi jelentések szerint ma ismét hosszú lajstromban közlik a legutóbbi letartóztatásokat. A lajstromban van Janovics volt belügyminiszter, Berkovics volt igazságügyminiszter, négy volt képviselő, az egész Dakovics-család és a montenegrói omladina vezérének a rokonai. A foglyokat nagy néptömeg várta Cetinijében, hol nyilvánosan vasraverték őket. Az összes börtönök zsufolóság megteltek. A Petrovics-törzshöz tartozó mintegy száz főnyi paraszttörzs tegnap megjelent Boskovics Pál, a belgrádi bombaösszeküvés vezére, Boskovics Tivadar atyjának a háza előtt és azt felgyújtotta. Boskovics Pál a haláltól csak szökéssel menekülhetett. A kormány elrendelte a Dakovics-család vagyonának elkobzását. Dakovicsot Nikola és Markó nevű fiaival meglánczolva Cetinijébe vitték. A harmadik fiu, Dakovics Markó, ki a bombaösszeküvésben igen súlyosan kompromittálva van, Raguzába menekült, miközben a letartóztatására kiküldött tisztek közül egyet megölt, kettőt pedig súlyosan megsebesített. Danilovsgrádban letartóztatták Marusicsné, dr. Marusics ismert szociálista vezérnek a feleségét. Marusicsné a letartóztatásnál törrel védekezett és az elfogatásra kiküldött tiszteket halálosan megsebesítette.

— **A Nobel-díj.** Krisztiániában a Nobel-intézet biztermében ma osztották ki a béke-díjat nagyszámu meghívott vendég, a kormány, a diplomáciai kar tagjai és számos storthing képviselő jelenlétében. Tizenkét órákor megjelentek a Nobel-bizottság tagjai. Löwland miniszterelnök meleg szavakban emlékezett meg az elhunyt királyról, kiemelve annak a béke megvédése körül szerzett érdemeit. Hagerup tanár a hágai békekonferenciáról szólt, mire a miniszterelnök a díjazottak nevét olvasta fel.

— **Ötvenezer ember kilakoltatása.** Nápolyban legközelebb négyezernyolcszáz családot fognak kilakoltatni, mert öt hónap óta nem fizetnek bért. A lakók, jobbára szegény emberek, azért tagadták meg a bérfizetést, mert a házaknak tulajdonosa, egy részvénytársaság, felemelte a lakások bérét. Most a társaság, miután hónapokig várta, hogy a különös sztrájk véget érjen, valamennyi lakóját kilakoltatja. Minthogy attól tartanak, hogy a kilakoltatásnál nagy zavargások lesznek, a helyőrségen kívül még tízezer karabélyost vontak össze Nápolyban. Ha a tömeges kilakoltatás megtörténik, a családtagokkal együtt, mintegy ötvenezer ember lesz hajléktalan.

— **A magánzónó drámája.** Borzalmas rablógylilkosság történt a Déva közelében levő Háró községben. Ott ugyanis ma reggel Markovics Sándorné nevű magánzónót ágyában megfojtva találták. A magánosan élő jó módú uriaszony nyakán a stranguláció nyomait találták. A lakásban az összes szekrények szét voltak turkálva, miből azt következtetik, hogy a gyilkos pénzt keresett. A tettest nyomozzák.

— **Halálozás.** Nagyrákóczi Szentgyörgyi Gyula, valóságos belső titkos tanácsos, a közös legfőbb számszék volt osztályfőnöke, hosszas betegség után életének 78-ik évében Meránban meghalt.

Csala Gergely, negyvennyolcas honvédszázad hatvankilenc esztendőskorában Badacsony-Tomaiban elhunyt.

— **Összeomlott ház.** Lausannében ma délután egy épülő ház összeomlott. Maga alá temetett számos, különösen olasz munkást. A mentési munkálatokra a tüzoltóság is kivonult. A mentés igen nehéz és igen életveszélyes. Délután 5 óráig öt halottat és két sebesültet huztak ki a romok alól. Azt hiszik, hogy a halottak száma hét.

— **A tegnapi merénylet.** A tegnapi Szabolcs-utczai merénylet dolgában széleskörű nyomozást indított a főkapitányság. A rendőrségen tegnap még azt hitték, hogy a merénylőknek nem volt pénzük és így nem szökhettek meg a fővárosból. Ma azonban már bizonyos, hogy a gonosztevőknek volt néhány száz koronájuk. A rendőri nyomozás ugyanis kiderítette, hogy Greggus Kalmár Bernát Deák Ferencz-terti kereskedőnél volt alkalmazva, azelőtt pedig Schmierer Gyulánál Mandlován, Nyitra megyében, és mindkét helyen ellopott néhány száz korona értékű holmit és azután megszökött. Megállapították azt is, hogy Greggus csak nemrég kapott levelet anyjától, aki Amerikában él, hogy menjen utána. Így tehát igen valószínű, hogy a gaztettet előre megfontolt szándékkal követték el, hogy az amerikai utra pénzt szerezzenek. Eppen azért a rendőrség a külföldi hatóságokkal táviratban közölte a merénylők személyleírását. Greggusnak különben Ulpesten, a Gellért-utca egyik házában egy ládája van. Ezt a házat a délután folyamán a detektívek kikutatták s a ládát föl foglák bontani, mert remélik, hogy találnak benne a merénylőkre valami utbaigazító adatra, esetleg fotografiára. A merénylet szerencsétlen áldozata ma már jobban van s valószínű, hogy most már meg is gyógyul.

— **Egy milliárd helyett 190.000 frank.** Párisi lapok sokat és behatóan foglalkoznak mostanában a kongregációktól elkobzott vagyonnal. Annak idejében aroximative kiszámították, hogy a holt kézen lévő vagyonnak ingatlan része meghaladja az egy milliárdot. Minthogy a vagyont szociális célokra akarták felhasználni, természetesen, hogy nagy volt az öröm az elkobzás miatt. Hat esztendő mult el azóta s most jelent meg az első kimutatás az értékesített vagyonról. Ez a kimutatás ugyancsak meglepetést és csalódást kellett mindenfelé. A Goyot-Dessaigne és Cailloux miniszterek által beterjesztett kimutatások szerint a milliárd helyett egyelőre csupán 190.000 frank marad az állampénztár javára. Igaz, hogy a letelt hat esztendő alatt mindössze 115 olyan ingatlan került értékesítésre, melyek azelőtt egyházi tulajdonok voltak és még körülbelül 500 hátramaradt, de ugyancsak ezekből az adatokból könnyen kiszámítható, hogy abban az esetben, ha az értékesítés továbbra is ebben a rendszerben fog történni, akkor a végeredmény alig éri el az egy millió frankot. Hanem a kimutatásnak ettől a komoly részétől eltekintve, vannak ott kényesebb dolgok is. A jelentés alapján a többségi párt egyes ügyvéd-tagjai könnyen megvádolhatók azzal, hogy az értékesítés alkalmával végeztet ügyvédi közbenjárásukat valamivel jobban megfizették, mint ahogyan az éppen ebben az esetben illet volna. Így például Faure Pál 96.400 frank tiszteletdíjat kapott ebből az alkalomból. Millard szenátor 53.600, Péret és Richard képviselők 48.000, illetőleg 46.000 frankot és mások ehhez hasonló összegeket, ugy, hogy ügyvédi tiszteletdíjakban körülbelül egy millió frankot fizettek ki. A kormányellenes lapok kimutatják, hogy a többségi pártokhoz tartozó ügyvédek tiszteletdíját mennyivel bőkezűbben állapították meg, mint az ellenzékéket, akiknek tiszteletdíja a 200 frankos tételtől mindössze a 2000 frankig terjed. De még ennél is érdekesebb a 6 vagy 7 felszámoló költségvetésük. Ezek az urak, akik a felszámolást tiszteletbeli megbízatás gyanánt vállalták, a felmerülő költségek fedezésére nyolcz millió frank előleget kaptak; az előlegnek azonban mindaddig még a felét sem számolták el. Az 1906. év végéig előirányzott 31 millió frank helyett eddig alig 19 millió frank folyt be, illetőleg számoltatott el. A költségjegyzék érdekes tételei között sem utolsó az, hogy a felszámolók utiköltsége 153.020 frankra rugott, bélyegekre és telekkönyvi átíratások költségeire pedig 3.078.352 frankot adtak ki. A győnye eredményével szemben Guyot-Dessaigne arra hivatkozik, hogy egyrészt az ingatlanok árát annak idején tulmagasra becsülték, másrészt pedig, hogy egész érdekszövetkezetek alakultak oly célból, hogy eladásra kerülő ingatlanok értékét minél alacsonyabba szorítsák. Azt állítják, hogy mindezeket az üzelmeket az elizött szerzetek bizalmi emberei és egyéb klerikálisok folytatják.

— **Munkáslázadás Transvaalban.** Bloemfonteinből érkezik a távirati tudósítás, hogy ott a Forspoet-Mine 500 munkása tegnap délután felkázadt és nagy puszítások után Kroonstadba vonult. Üldözésükre Bloemfonteinből vasuton küldtek rendőrséget Kroonstadba, a lázadók hír szerint fegyvertelenek.

— **Öngyilkosság a szállóban.** A váci-körúti Páris-szállóban ma délután félhárom órákor öngyilkos kísérletet követett el Löwy Emánuel pozsonyi kereskedő. Az ötvenéves ember tegnap jött Pozsonyból, a portásnak előre lefizette a bért és egész nap nem mozdult szobájából. Délután a szobaleány hangos dörrenést hallott Löwy szobájából. Berohant és ott találta a kereskedőt vérben fetrengve. Revolverrel a szájába lőtt. Egy sor írást sem hagyott hátra. A mentők haldokolva vitték a Rókus-kórházba.

— **Merénylő szerelmes.** Gencsi Imre szücsseggéddel kicsapongó természete miatt megszüntette a barátságot Pánczél Erzsébet cselédleány. Mikor a leány ezt megtudta, bucsuzó levelet küldött a leánynak s megírta neki, hogy öngyilkossá lesz. Alig hogy a leány a levelet elolvasta, betoppant a leány a Dessewffy-utca 41. számú házában levő tisztító-intézetbe, ahol Pánczél Erzsébet alkalmazva volt és revolvert szegezett a leányra:

— Adj pénzt, különben lelélek! — kiáltotta.

A leány megijedt és pénzt ígért, mire Gencsi Imre letette a revolvert. Erre a pillanatra vártak a megtámadott leány társnői, akik hirtelen elvették a revolvert. Gencsi Imre azonban most kést rántott elő és leszurással fenyegette kedvesét, ha pénzt nem ad. A tisztító-intézet alkalmazottai azonban a kést is elvették a rablítás szerelmestől, aki tehetetlenségét látva, megszökött. A rendőrség keresi.

— **A württembergi fémárugyár** kinaezüst- és alpakka-áru üzlete a legnagyobb érdeklődés mellett megnyitott a Váci-utca 18. sz. alatt. Az eladásra kerülő tárgyak, főképen evőeszközök és szabadisz-tárgyak minden kivitelben kaphatók. Minden darab elegáns, modern és czélszerű, mint általában az egész üzlet berendezése. Háziasszonyainknak nem győzzük eléggé ajánlani az üzlet megtekintését, természetesen minden vételkényszer nélkül. A közeledő karácsonyi ünnepekre minden hölgy és ur könnyen talál óriási választékokat.

— **Cabaret-irány a Folles Caprice-ban.** A Rávay-utczai európai hírnevű Folles Caprice igazgatósága Rott Sándor, a jeles színész és rendező eszméje alapján szintén résztvesz a modern cabaret-irányzatban, amennyiben „Kirándulás a szabadba” czímen egy rendkívül ötletes és kacagató énekes és tánczos jelenetet ad esténként elő, melyben a Folles Caprice egész személyzete tevékeny résztvesz. A magán-jelenetek helyett most már színpadias keretben adják elő az egyes magánreplők kitünő ujdonságait. A dalok felvonulással és táncjelenetekkel váltakoznak. Különösen óriási hatása van a krakett-táncznak, melyet Rott Sándor, Weissné és Schindlerné adnak elő valószággal frenetikus sikerrel. A tánczrészeket Geiger balletmester tanította be, az egész jelenetet pedig Rott rendezte szokott ízlésével és tudásával. Az új cabaret-szám mellett óriási sikere van esténként a két darabnak, a „Ländliche Unschuld”-nak és a „Leánynezőben” czíműnek, ugy, hogy joggal állítható, hogy a Folles Caprice mostani műsora pártját ritkítja a maga nemében.

— **Fratelli Delsing** fiúmel cég Budapestén a királyi bérpalotában árulja a létező legjobb kávét 3 korona 90 fillérért.

FERENC JÓZSEF KESERŐVIZ
páratlan
HASHAJTÓSZER

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherceg-utca 3 szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna és vívásra.

x Kitiünő alkalom kínálkozik most, hogy karácsonyra szükségelt ajándékokat jutányosan beszeressék. Ezt az alkalmat Holzer cs. és kir. udvari szállító nagystíliú divatáruháza nyújtja. Selyem- és szövötmáradékok is nagymennyiségben vannak felhalmozva.

x A gyógytudomány pontos megfigyelés és ekszakt kísérletek alapján ma már oly színvonalra emelkedett, hogy képes a természet romboló elemei ellen sikerrel harcolni és a szervezet ellenálló képességét növelni. Különösen érvényesül ezen haladás egy új gyógymódban, melynek megalapítója magyar orvos. Dr. Kovács Izso fővárosi orvos majdnem két évtizedre terjedő tapasztalataiból merítve megállapította, hogy a vér alkalicitása a legjobb védőszer és a leghatalmasabb természetes gyógyszer. Ezen elsőrangú gyógytényezőt nagyban emeli speciális gyógymódjával, mely által a vér ártalmas állati fehérjeanyagoktól megszabadul és erősen alkalikus lesz. Közel 5000 beteg — különösen olyanok, kik asthma, köszvény, görvéllykór, sziv-, gyomor-, epekő- és idegjaiban szenvedtek — vette igénybe ezen új gyógymódot, többnyire oly fényes és tartós eredménnyel, hogy ezen gyógymódnak lelkes apostolai lettek. Dr. Kovácsnak e célra berendezett gyógyintézete van Budapestén, VI., Váci-körút 18. alatt.

x Az előkelő világ kiváló előszeretettel keresi fel a Micheistaedter utóda Váci-utca 3. szám alatti cipő-áruházát; magunk is méltányoljuk a közönség ezen elismerését, mert cipőinek mindegyike egy-egy különlegesség. A szabott árak a talpa bevésva vannak és így tulkövetelés nem létezik.

x Zászlók, czimerek, minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x A legjobb tippek. Megkezdődtek az őszi lövészversenyek, sietünk olvasóinknak jó tippel szolgálni. I. Alföldi fehérceresztes sósorszesz. II. Alföldi háromcsillagos konyak.

x A titkos szer. Egyik barátom: Megfoghatatlan előttem, hogy miféle titkos szert használhat X. doktorom, hogy bár mielőtt férjhez ment, éppenséggel nem volt szép, most napról-napra elragadóbb, szebb lesz.

Második barátom: Ah, kedvesem, az a szer, amit ő használ, éppenséggel nem titkos. Féric, aki kiváló orvos, a Rogátsy-féle pipere-boraxot ajánlja neki s ez magyarázza a doktorom rohamos és előnyös változását.

x Legújabb kötött Berliner bluz, figaro és paletek Rösler-nél, Budapest, V., Harminczad-utca és József-tér sarkán.

x Főfelé megy a borban a gyöngy, mondja a költő s szavait az egyre növekvő árak látszanak ma már csak igazolni, ami ugyancsak nem teremt nálunk gyöngyöletet. Mindezek folytán szükséges tudni, hogy bár ritkán, de akadnak bámuláramléltó kivételek is. Gichner János (Budapest, Erzsébet-körút 20.) paplan-, vas- és rézbutoryáros értesíti nagybecsű vevőközönségét és a t. közönséget, hogy kizárólag hazai saját gyártmányu árucikkeit a már csak emlékeztetőül ismert olcsó árakon árusítja s áruinak minőségéről, a kiszolgálás pontosságáról a már 53 év óta fennálló cég jó hírneve kezkesedik. Bárki megkaphatja, ha kéri a cég legújabb árjegyzékét.

x Legszebb ékszer, ezüstneműk, órák beszerezhetők előnyös részletfizetéssel mellett is Sárga János ékszerhárosznál Kolozsvárt. Képes nagy árjegyzéket ingyen küld.

x Szalanczucukorkákat, friss teasüteményt a legfinomabb minőségben szállítja a surányi cukorkagyár, Nagysurány, Nyitramegye. Forduljunk bizalommal nevezett céghez, lelkiismeretes kiszolgálásban lesz részünk. Utalunk a surányi cukorkagyár lapunk mai számában megjelent hirdetésére.

x Gyorsírás- és gépkutatás! A „Stenográfia“ országos Gabelsberger magyar-német gyorsíró- és gépiróiskola a közönség körében mutatkozó nagy érdeklődés és a nagy látogatottság következtében kénytelen volt iskolahelyiségeit tetemesen nagyobbítani és ezért a mai naptól fogva az iskola már nem a Kazinczy-utczában, hanem Váci-körút 33. szám alatt létezik. November hó elején új magyar-német gyorsírás, gépirás és kereskedelmi tanfolyamok nyílnak a legelőnyösebb feltételek mellett. A gépirás oktatás teljesen díjtalan.

x Figyelmeztetés. T. olvasóinkat figyelmezteti a Krieger-féle Korona-gyógyszertár, hogy készítményei: akáczia-arczkrem, akáczia-zsappan, akáczia-puder — világhírű szépitőszerek — továbbá a reparátor — évtizedek óta elismert csuz, kozsvény elleni szer — és a tokaji kina-vasbor csak akkor valódi, ha minden tégelyen, illetve üvegen a Krieger név előfordul. Annyi mindenféle értéktelen utánzat jön most forgalomba, hogy tanácsos a t. közönség figyelmeztetése, miszerint ezen elismert kitűnő gyógykészítményeket az egyedüli készítőnél, Korona-gyógyszertár Budapest, Kálvin-tér (Baross-utca sarok) vásárolja, vagy rendelje meg posta útján.

SARBÓCIPŐ KÜLÖNLEGESSEGEI
Koronaherozeg-utca 5.
TELEFON.

Az Irex-fogpor a lehető leglágyabb finomságu ideális készítmény.
Minden doboz tartalma kb. 60 adag Irex-fogpor. — Ára 1.20 kor.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Opera. Tschajkovsky „Onegin“-je ma hosszu pihenés után ismét színpadra került. Tulajdonképpen nagy vonzó ereje a darabnak sohasem volt, bármennyire tartalmas és bármilyen magas niveau áll. A publikumot mindig az egyik vagy másik szereplő csábította a színházba és a mai est sikere is első sorban Lensky személyesítőjének, Burrián Károlynak köszönhető. Neki szölt az aranybetűs fekete tábla, amely ma is büszkén hirdette, hogy az összes jegyek eladottak. Ez a nagyszámu publikum ismét lelkesen ünnepelte a kiváló művészt, aki minden egyes szerepét saját egyéniségével ruházta fel. És ez nála annyit jelent, hogy a szerepnek egészen és tökéletesen megadja azt, amit a szerző kíván. A mai Lensky egy álmódózó szerelmes, akiből sohasem hiányzik a hős és aki egész környezetét magával ragadja a lelkesedésbe és hangoztatba. Megjelenése ambiciót és művészi ihletet hoz a színpadra. Muzsikális szempontból is tökéletes alak, amelynek egyáltalán nincsenek árnyoldalai és mindig napban jár. Különös érdeme a vendégművészeknek, hogy ezuttal magyar szöveggel énekel, ami annyit jelent, hogy a magyar szöveget most kellett újra megtanulnia. Ezt külön kell hangsúlyoznunk, mert hiszen tudvalevő, hogy Burrián évek óta van távol. A többi szereplők közül Kaczér széphanu Tatjanája érdemel elsősorban említést. Amióta ezt a szerepet utólagára énekelte, azóta nagyot fejlődött felfogásban és tudásban. Takács a czimszerepben tulságosan fáradtnak látszott. A zenekar Szikla vezénylete alatt elég jó volt, bár az első felvonásban a gondokkás iszonyu hamisan huzta.

(*) Hangverseny. Az idei zene-évad hangverseny-özünebből komoly irányánál és művészi értékénél fogva kimagaslott az a hangverseny, amelyet Kresz Géza, fiatal hegedűművész hazánkfia ma este a Royal-teremben Hattingberg-Richling Magda, bécsi zongoraművész nő közreműködésével rendezett. Kresz Gézát ismeri közönségünk. Hisz ő budapesti gyerek, itt nőtt fel szemünk láttára és a Nemzeti Zenedében alapos kiképzést nyert, amelyet azután még tökéletesített a külföldön, főleg Ysaye mester vezetése alatt. Most két éve látsszot utólagára a fővárosi Vigadóban. Azóta nagyot nőtt, mint művész. Komolyabb, érettebb, öntudatosabb lett. De amelltt megőrizte temperamentumát is. Széles vonókezelésével most még nagyobb, tömörebb hangot tud kicsalni pompás hegedűjéből, mint azelőtt, technikája pedig még inkább megközelíti az eszményi tökély színvonalát. Kiváló művészi tulajdonságait különösen Bruch tartalmas „Skót fantáziá“-jában és Bach ismeretes Ciaconna-jában fejthette ki. De nagy hatást ért el Wagner-Wilhelmy Románcczával és Wieniawszky Polonaisével is. Rendkívül melegen ünnepelte őt a közönség minden szám után. Szép sikert aratott a fiatal zongoraművész is, akinek szolid technikai készütsége kitűnő iskolára vall.

(*) Svárdström Valborg asszonyt, aki e hó 6-án az Ujságírók Egyesülete javára megtartott rendkívüli előadásban lépett fel, az intézet törzsközönségének óhajta folytán még egy fellépésre sikerült megnyerni. Az igazgatóság a művész ezen fellépését „Mignon“-ban folyó hó 15-ére, vasárnapra tüzte ki, az erre a napra hirdett „Eladott menyasszony“ helyett, melynek előadása a jövő hétre halasztott. A Mignon vasárnapi előadását bérletfolyamban rendes helyárrakkal tartják meg. (Évi bérlet 140. sz., havi bérlet 8. sz.) A vendégművésznőn kívül Sándor Erzi, Arányi és Szemere éneklék a fűszerepeket.

(*) Petőfi-Társaság. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter jóváhagyta a „Petőfi-Társaság“ módosított alapszabályait.

(*) Pichler Elemér Debreczenben. Pichler Elemér, a m. kir. Operaház fiatal tenoristája Debreczenben vendégszerepelt. Tegnap a „Szép Heléna“-ban énekelte Páris, ma pedig a „Hoffmann meséi“-ben Hoffmann. Mind a két szerepben őszinte nagy sikere volt. Partnere, Zilahyné Szép Helénában és a Hoffman meséinek hármas nőszerepében különösen szép hangjával aratott sürü tapsokat. A két fűszereplő mellett Horváth Kálmán, Arkossy Vilmos, Polgár Sándor és különösen Fehér Olga tűnt föl, aki minden újabb alakításával jobban behizelgi magát a közönség szeretetében.

FŐVÁROS.

(*) Sok a kávéház. Megírtuk, hogy a fővárosi tanács utasította a kerületi elüljáróságokat, hogy új kávéházak engedélyezésénél a szabályrendelet 1. szakaszának rendelkezése értelmében a helyi viszonyokra különös figyelemmel legyenek és oly helyekre, ahol máris elegendő kávéház van, új üzleteket ne engedélyezzenek. A tanácsnak ez a határozata azonban ellenkezik a kereskedelemügyi miniszternek egy konkrét esetben hozott döntésével, amely kimondja, hogy a kávéházi iparengedélyt csak akkor lehet megtagadni, ha ezt, a helyi viszonyokat tekintve, közérdekű szempontok követelik meg, magánérdekek ellenben semmi körülmények között nem jöhetnek figyelembe. A kerületi elüljárók a közérdek megóvására úgy, mint eddig, ezután is kiváló súlyt fognak helyezni, de pusztán azért nem tagadhatják meg az engedélyt, mert valahol már elég kávéház van s az új kávéház talán kárt okozna a meglévőknek. Ez ellenkezik a legfelső iparhatóság álláspontjával, miért is erre a körülményre felhívjuk a tanács figyelmét.

(*) A napközi otthon. A Wesselényi-utcai iskolában ma nyílt meg a VII. ker. napközi otthon konyhája. A megnyitón megjelent Eötvös Károly, a kerület képviselője s a kerület csaknem valamennyi bizottsági tagja. Sajó Sándor rendőrkapitány és dr. Csopor József helyettes elüljáró. A konyha vezetésének nehéz munkájára Ehrlich G. Gusztávné, Horner Samuné és Horner Ella vállalkoztak.

Nyílt-tér.

Liqueurs
ROCHER
Frères
La Côte St. André
Cherry-Brandy

Vérgyógyítás.
Hemopatia
Uj, eredeti gyógymód, mely rendkívül sikerrel alkalmazható köszvény-, asztma-, görvéllykór-, szívdíült gyomor-, bél- és ideg bajokban (neurasthenia) és nemely fontosabb bőrbajban (pl. Lupus). Bistos védelem szélhűdés és elmezavar ellen. 18 évi tanulmányozás és alkalmazás után most ezaz meg azaz teljes gyógyással számol be.
E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének Dr. Kovács J. egrot orvosnak (Hemopatia) tisztelet van
Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt.
Rendelés naponta 9-11g és 3-6g. Díjazott levélre vaszol. — Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Cognac
CZUBA-DUROZIER & Cie.
FRANCIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.
Mindenütt kapható.
Vezérügynökség: RUDA ES BLOCHMANN, Budapest

Gyengélkedő, tanulás miatt vagy bármilyen okból fejlődésünkben visszamaradt gyermekek, ugyancsak vörösgény, túlfeszített munka folytán idős, izgékony és korán kimerült felnőttek mint erősítő szer a legnagyobb eredménnyel használják a Dr. Hommel-féle Haematogen-t.
Ez javítja az étvágyat; fokozza a testi és szellemi erőket, erősíti az egész idegrendszert.
De határozottan valódi Dr. Hommel-féle Haematogen-t kell kérni, az utánzatoktól pedig gondosan óvakodni kell. Kapható a gyógyszerárakban.

WIKUS TÁTRA
NYERS EVÉSRE
a legjobb fejcokoládé
BUDAPEST, DEÁK FERENCZ-UTCA 17.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift.

Gyógytényezők:

Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.

Főbb javallatok:

Általános idegesség (neurasthenia, hystéria).
Ideggyengeségi állapotok.
Almatlanság.
Hűdések (Paralysis).
Idegfájdalmak, zsibbák, (Neuralgiák, Ischias).
Szívbetegségek.
Kőszvény és csusz (Rheuma, huygavas lerakódások, ízületi és csontbetegségek).
Székrekedés.
Anyagcserebajok. (Elhízás Bőrbajok. Bőrviszketeg Hajbetegségek (Hajhullás kopaszság).
Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig. —
Készlet egész napon át. — Kívánatra prospektu s.

TÖRVÉNYSZÉK

A nagy per előtt.

— Lengyel válasza Polónyi bíróküldési kérelmére. —
Budapest, deczember 10.

Polónyi Géza tudvalevőleg Lengyel Zoltán ellen indított pörében vidéki esküdtbíróság delegálását kérte azzal az indoklással, hogy a fővárosi esküdték elfoglalt vele szemben. Erre a kérelemre dr. Lengyel Zoltán védője, dr. Vázsonyi Vilmos utján ma ellenindítványt felelt, melyben sorra czáfolja a Polónyi érveit.

A terjedelmes beadvány többek között ezeket mondja:

Az aktákból.

Polónyi Géza, Budapest Belvárosának egyhangulag megválasztott képviselője, reszket a budapesti esküdték igazmondásától. A Bp. 29. szakaszának 2-ik pontját akarja felhasználni szökésre és most, mikor sajtóügyének vizsgálata már befejeztetett, hirtelen felfedezi a budapesti esküdtészek elfoglaltságát. Megrágalmazza az esküdték lajstromának összeállítására hivatalosan kiküldött bizalmi férfiakat; megrágalmazza magát az ügyvédi kamarát is. Méretlenül szerénységgel úgy tünteti fel magát, mint a hazafiság és a kereszténység utolsó védőbástyáját, akit éppen ezért a hazaárulók, pogányok és mi természetesebb, a zsidók porba akarnak dönteni.

Joggal vetődik fel, mint első kérdés, miért felel fel Polónyi Géza csak oly későn a budapesti esküdtészek elfoglaltságát? Budapestben az ő pörének megindítása óta egy kö sem változott. Köztudomású, hogy Polónyi Géza fázott a sajtópörtől. Már néhai Halmos János ügyében is miniszter társai kényszerítették arra a nyilatkozatra, hogy pört fog indítani.

Számításai nem váltak be. Ezt a pört nem lehet elkerülni és a valódiság bizonyítása már is sikerült. En arra kérem a nagyméltóságú kir. Kuriát, méltassa elolvasásra e pör aktáit és nemcsak tanubizonyítékokat, de amit remélni sem lehetett, csaltatlan tárgyi bizonyítékokat, okiratot is talál arról, hogy Polónyi Gézát olyan ügyben, amelyben a közgyűlésen felszólalt, megfizették. Pedig ez a becsületes ember az ügyészség támogatásával irtózatosan erőlködött, hogy a bizonyítás megszoríttassék. És midőn a vizsgálóbíró a bizonyítást az egész vonalon megengedte és én a czkkben példálózva említett hat eseten felül újabb eseteket is bizonyítani kész voltam, sőt részben már eddig bizonyítottam is, Polónyi Géza megfélebbezte a vizsgálóbíró ur végzését, könyörgve, hogy a bizonyítást ne engedjék meg tágabb keretben. E végből látogatta meg Péter és Pál napján az általa „darabontnak” nevezett Kállay Miklós bírót, ügyének vádtanácsi előadóit és a vádtanács előbbi határozatának megváltoztatásával teljesítette is Polónyi Géza könyörgését. Amde a becsületes férfi reszket attól, hogy a főtárgyalásra a budapesti kir. büntetőtörvényszék szigoruan pártatlan esküdtészi tanácsa elé kerüljen, ahol a bizonyítás kérdése új határozat tárgya leendő.

Polónyi „mesterségesen elhuzott” vizsgálatról mer beszélni. Mintha akták nem is volnának.

Világos, hogy Polónyi Géza huzta a pört. Az ilyen manőverekben már gyakorlata van, mert hiszen a Splényi-féle pört is báró Bánffy megbuktatásával és Széll Kálmán kormányrajutásával sikerült beszüntetnie.

Mesék és koholmányok.

Hogy reszkető kórságból származott bíróküldési kérelmét támogassa: Polónyi Géza nyilvánvalóan neveltséges mesékkel és koholmányokkal áll elő.

Pölsorol néhány budapesti napilapot és azt fogja rájuk, „hogy egyenesen a fővárosi esküdtéket akarják ellene befolyásolni a verdikt meghozatalánál.”

Azt állítja, hogy a budapesti esküdték elfoglaltak, mert „a lajstromok összeállításánál politikai pártfégyelem alatt álló bizalmi férfiak” működtek közre és a „lajstromba vételüknek még az ugyancsak demokrata többségük által vezetett ügyvédi kamarai kiküldött utján is, befolyást biztosíthatnak maguknak.” E vakmerő, hatósági személyeket rágalmazó állítását más helyütt tetézi azzal, hogy „az esküdték pártfégyelem alatt állanak és ezeknek szelekciójáról párt szempontból már eleve gondoskodtak. Ahány szó, annyi koholmány.

En is azt mondom, amit Polónyi Géza: vessünk egy futó pillantást az esküdték évi lajstromába. Nyolczszáz név, amint az idecsatolt lapellendyben olvasható, de hivatalosan is megállapítható. E névsorban ott vannak Polónyi hível, barátai, törzskarának vezetői. És hogy mennyire rágalmazza ez az ember őt kerületének bizalmi férfait, erre csattanós példa, hogy a hetedik és nyolczadik kerület esküdtéi között ott van a községi ellenzék két legfanatikusabb vezére is.

Amde Polónyi Géza nemcsak az esküdték elfoglaltságát kifogásolja, hanem e nemes kedély a bíróságot magát is félti a terrortól.

Mióta, Polónyi ur? Ugy látszik, ez a szempont nem tartotta őt vissza attól, hogy a budapesti büntető járásbírósnál Heltai és Komlós tanuk ellen hírhedett fogdmeg-pörtét megindítsa. Hát Budapestben csak a büntető járásbírósnak sem fél a terrortól, csak Benke bíró az egyetlen szilárd szikla?

Polónyi Géza már minisztersége alatt fivöltötte és most tovább folytatja: őt, az ártatlanságot, a válás utolsó bástyáját, porba akariák dönteni a zsidók. Hát én nem vagyok zsidó. A katolikus egyháznak mindig voltam olyan hű fia, mint Polónyi Géza. Nem keresztény vagy zsidó itt a kérdés, hanem: kicsoda Polónyi Géza? És szomorú volna, ha az ő multja és jelleme azonosulna felekezettel. Ettől a szegyetől meg akartam és meg akarom menteni hazámat és egyházamat. Kalandor-bátorsággal még a tanukat is megrágalmazza. Közölök kettőt följelentett. De miért hallgat a többiről?

A magas Kuria mindebből láthatja, hogy Polónyi Géza kérelme csak a bűnös ember vergődése.

Végül arra kéri Lengyel a vizsgálóbíró, hogy észrevételeit és ellenindítványát csatolja a pör irataihoz és Polónyi Géza beadványával együtt terjeszse föl a Kuriához. A Kuriát pedig arra kéri, hogy ne vonja el őt illetékes bírától, ne vonja el ügyét az ország első esküdtészi sajtóbírójától.

Egy válópör aktáiból.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, deczember 10.

A budapesti büntető járásbírósnak ma egy válópör érdekes epizódjával foglalkozott, amelyről e helyen már többször megemlékeztünk. Már maga az a körülmény, hogy egy válópör a büntető bíróságnak is ad dolgot, bizonyítja, hogy a válópörben nem egyszerű ellenfelek, hanem a legelkeseredettebb ellenségek állnak egymással szemben. Kövér Gusztáv dusszagd földbirtokos és Odessalchi Alina hercegnő pöréről van szó, kik néhány hónapi házasság után már szakítottak egymással, megindították a válópört s azóta a legváltozatosabb harcokat vívják egymással.

A hercegnő — többek között — a mult év augusztus havában feljelentette férjét, hogy ez Kovács Gusztáv néven az Amazon-utca 6. számú házban együtt él Holub Máriaival, aki törvényes feleségének van felítelve a bejelentő-lapon.

A rendőrség megindította a hamis bejelentés miatt Kovács ellen a kihágási eljárást, de Lackenbacher Ferenc házmaster vallomása alapján, fölmentő ítéletet hozott. A házmaster azonban később a hercegnő ügyvédjének, dr. Jankovich Jenőnek bevallotta, hogy Kövér Gusztáv és ennek ügyvivője, dr. Keller István országgyűlési képviselő kitanítása alapján hamis tanuvallomást tett. Erre a hercegnő hamis tanuzásra való csábítás miatt feljelentette Kövér Gusztávot és Keller ügyvédet. A feljelentést ma tárgyalta a büntető járásbírósnak dr. Kürti bíró, aki előtt mindjárt a tárgyalás elején érdekes vita fejlődött ki a hercegnő képviselője, dr. Weisz Ödön és a vádlottak képviselője, dr. Nagy Emil közt arról, vajjon a hercegnő képviselőjét pörfélnék tekintse-e a bíróság, vagy csak följelentőnek, akinek tehát a tárgyalásba semmi beleszólása nincs. Nagy Emil csak följelentőnek kívánta tekintetni a hercegnő képviselőjét, aki viszont azzal érvelt, hogy a hercegnőnek a válópörben szüksége van annak igazolására, hogy Kövér Gusztáv együtt élt egy nővel és nem adhatja

ki kezéből azt a fogót — pedig a védelem csak ezt czélozza — hogy a jelen pör keretében is bizonyíthassa ezt a körülményt. A bíró, miután dr. Sándor Jenő ügyészi megbízott is a védelem álláspontjára helyezkedett, helyet adott a védő kérelmének, ami ellen a hercegnő ügyvédje semmisségi panaszt jelentett be.

A följelentés ismertetése után a bíró a vádlottakat hallgatta ki. Kövér Gusztáv czepe (Szatmárm.) szül., 34 éves, róm. kat., nős, nejével, Odessalchi Alinka hercegnővel válópörben áll, egy leánygyermek atyja s büntetlen földbirtokos, 2,000.000 korona vagyona van.

— Megértette a vádat, bűnösnek érzi magát?

— Nem.

— Oly körülmények forognak itt fenn — figyelmeztetem, — amelyek már teljesen ki vannak derítve. Ön 1905. novemberben az Amazon-utca 6. számú házban együtt lakott Holub Máriaival?

— En nem laktam sohasem ott. Nekem a Stefánia-ut 28. sz. házban van bejelentett lakásom.

— Miért lett ön itt Kovács Gusztáv neve alatt bejelentve?

— En nem lettem soha bejelentve ezen a néven!

— Itt a bejelentő-lap: Kovács Gusztáv földbirtokos és törvényes neje, Holub Mariska. Ki írta ezt?

— En nem!

— Nem is tud róla?

— Azt hiszem, Adorján László újságíró írta.

— Azt megengedem, hogy Adorján írta, de önnek a megbízásából?

— En nem tudom.

— De hisz ön azt az utasítást adta Szegedy Ferenc házmasternek, ha valaki Kovács Gusztávot keresi, küldje önhöz. S ezt a bejelentő-lapot is ön adta át neki.

— En nem adtam át.

— Szegedy ezt esküvel bizonyítja, a többi tanuk is ezt vallják.

— Akkor nem mondanak igazat!

Ezután a bíró dr. Keller Istvánt hallgatta ki, aki szintén alaptalannak mondja a vádat.

Tagadja, hogy ő Lackenbacher Ferenc házmaster a hamis tanuzásra felbújtotta volna s azt mondja, hogy ez az egész a házmaster részéről egy zsarolási manőver s ebben is eszköze másoknak.

Kövér Gusztávné, szül. herceg Odessalchi Alinka volt az első tanu. Elegáns megjelenésű asszony. Bíró figyelmeztetése után a vallomástételt férje ügyében megtagadta.

Ezután Lackenbacher Ferenc házmaster és ennek elődjét Szegedy Ferenc tanukat hallgatta ki a bíróság, kik a vádlottakra nézve nagyon terhelen vallottak és határozottan állítják, hogy Kövér Gusztáv ott lakott az Amazon-utczában Holub Máriaival.

A délutáni tárgyalás.

A délutáni tárgyaláson a bíró Lackenbacher Györgyöt hallgatta ki, aki bátyjának, Lackenbacher Ferencnek vallomásával egyezően vallott. Elmondta, hogy dr. Keller azzal bocsátotta el őket, mikor nála fennjártak, hogyha dr. Jankovich, a hercegnő ügyvédje meg akarná őket vesztegetni, jelentsék ezt neki azonnal s ő 100 korona jutalmat ad nekik.

A következő tanu csak azt igazolta, hogy Kövér Holub Máriaival már Budán a Maros-utca 14. számú házban és itt Pesten a Központi Szállóban is együtt lakott. Az Országos Kaszinó tanuként kihallgatott huszárja is megerősítette dr. Keller István vallomásának azt a részét, hogy ő Pécsi Ágnes azzal utasította el magától, midőn meglátogatta a Kaszinó helyiségében, hogy ha hamisan mer vallani, lecsukhatja az egész bandát.

Dr. Polónyi Dezső ügyvéd, országgyűlési képviselő volt a következő tanu. Elmondta, hogy járt nála dr. Keller, Gál András, sőt Lackenbacher Ferenc is volt nála. Felháborodással utasította vissza azt a meggyanúsítást, hogy az ő irodájában valakit hamis tanuvallomásra tanítottak volna ki. Erre különben is, még ha akarta volna is valaki azt megtenni, nincs alkalom, mert segédei ott járnak-kelnek s mindent hallottak volna. Azt elismerte tanu, hogy Lackenbacherrel együtt ment a rendőrségre.

Dr. Nagy Emil védő kérelmére a bíró most a váratlanul megjelent Holub Máriaát hallgatta ki tanuul.

Holub Mária, pécsi születésű, 22 éves magánzó.

— Önök együtt laktak Kövér Gusztávval a Maros-utczában, majd az Amazon-utczában?

— Nem laktunk együtt. Csak én laktam ott. Kövér ur csak látogatónak jött el oda.

— Való az, hogy ön Pécsi Ágnesnek azt mondta: Lackenbacher Ferenc hallgathat, mert kapott az uramtól 100 koronát?

— Ezt én nem mondtam.

— Figyelmeztetem, hogy Pécsi Ágnes ezt esküvel megerősített vallomásában mondta.

— En ezt soha nem mondtam.

Az ügyészi megbízott a tanu megesketésének mellőzését kérte. Dr. Nagy Emil védő kérte az eskü kivételét, de a bíró tekintettel arra az aggályos viszonyra, amelyben a tanu az I. rendű vádlottal, Kövér Gusztávval áll, mellőzte a megesketést.

Dr. Sándor Jenő ügyészi megbízott a bizonyítás

Kiegészítésül Lakenbacher Ferenczének személyes kihallgatását kérte.

Dr. Nagy Emil ellenezte Lakenbacher Ferenczének kihallgatását, mert vallomása már ismertette lett. Kérte a védelem nevében Csecsetka János és Hajdu nevű tanúnak kihallgatását arra nézve, hogy Kóvér állandóan Stefánia-ut 28. szám alatt lakik. A bíróság Lakenbacher Ferenczének kihallgatását rendelte el és nyomban a jegyzővel, ügyészi megbízottal és dr. Nagy Emil védővel kocsin kihajtottak a Szív-utca 54. szám alatti házba a gyermekágyban fekvő asszony kihallgatására. — A bíróság tárgyalás folytatását holnap délelőtt fél tíz órára halasztotta el.

§ A korlátolt beszámíthatóság. A Nemzetközi Büntetőjogi Egyesület magyar csoportja ma délután ülést tartott az Akadémián Riecke Gyula miniszteri tanácsos elnöklésével, nagy és előkelő jogászközönség jelenlétében. A felolvasó ezúttal dr. Babarczy Schwartzert Ottó udv. tan. volt, aki a korlátolt beszámíthatóságról tartott igen érdekes előadást. Előadását Schwartzert a jövő kedden folytatni fogja.

§ Bartha plébános szabadlábán. Bartha István apáczai plébános ma a törvényszék szabadlábára helyezte, mert az egyik főjelentő bank ellene a vádat visszavonta. Az ügyész ellenezte Bartha szabadlábára helyezését, de a tábla mint felelősségi hatóság megengedte a törvényszék ebbeli határozatát. Bartha István 11 hónap óta van vizsgálati fogságban.

§ A végrehajtási törvény reformja. A Telekkönyv című folyóirat — amelyet a Telekkönyvvezetők Országos Egyesülete hivatalos közlönyévé tett — decemberi számában Káplány Géza nyug. ítélőtáblai bíróság nagy érdekes cikket írt a végrehajtási törvény reformjáról. Az igazságügyminisztérium tudvaleg e tárgyban a képviselőházhoz törvényjavaslatot nyújtott be, amely az 1881. végrehajtási törvény módosítását célozza. Káplány ehhez a módosításhoz fűz megjegyzéseket s nagyon figyelemreméltó változtatásokat indítványoz. A cikk méltó arra, hogy a vita során eszméit figyelembe vegyék.

KÖZGAZDASÁG.

Egy osztrák pénzügyi ügylet.

Budapest, december 10.

Vissza kell térnünk a k. k. priv. Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe című osztrák pénzügyi ügyleteire, hogy nyomatékalkal kimutassuk üzleti szolidaritást. Ezt az üzleti szolidaritást pedig fényesen jellemzi az az eljárás, amelyet a módlingi L. Kaiser's Söhne cég ugynevezett „rendeztésénél” követ. Hét esztendő óta támogatja már az említett bécsi pénzügyi ügylet az a nyomdagépek és főleg rotációs gépek gyártásával foglalkozó céget, s ez idő alatt sikerült is másfél milliónál nagyobb összeget befektetni ebbe a vállalkozásba. Tekintve azt a hihetetlen könnyelműséget és lelkiismeretlenséget, amelylyel a Kaiser-cég üzleti kötelezettségeit intézte, valóban nem lehet csodálkozni azon, hogy még ez a hatalmas segítség sem tudta elhárítani azt a balesetet, amely a céget érte, amikor fizetési nehézségekbe került. Most tehát részvénytársasággá alakítja át a k. k. priv. Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe a Kaiser-céget, hogy ezen az uton mentse meg azt, amit még menteni lehet. És ez a „szanalási” mód abból áll, hogy most már a k. k. priv. Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe ott folytatja, ahol az L. Kaiser's Söhne cég elhagyta. Ez az osztrák pénzügyi ügylet, amely főzéklául a magyar ipar megkárosítását és kifosztását tűzte ki, úgy „rendezi” ennek a cégnek ügyeit, hogy inkább pörököt vessz a nyakába és a bíróságoknál mindenféle módon igyekszik azokat elhuzni, sem hogy kötelezettségeinek megfeleljen.

Ezt az eljárást követi abban a perben is, amelyet a Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság volt kénytelen indítani 80.276 korona 27 fillér erejéig. A Kaiser-féle gép felállítására és nyolcz hónapon át való kipróbálására fordítottuk ezt az összeget, amelynek minden filléréből hiteles, eredeti számlák tanuskodnak. Nyolcz hónapon keresztül dolgoztak itt a Kaiser-cég fő- és almérnökei, gépészei, szerelői és munkásai, hétről-hétre, hónapról-hónapra biztatva azzal, hogy a gép használható lesz. És a sok biztatás közben naponta négy tekeres papírost használtak föl a próbákra és a gép vígan összetépte mind a négy tekerest, pedig hát az lett volna a rendeltetése, hogy tejenyomtassa. De ezen a 80.276 korona 27 fillér

kézpénz kiadásán kívül még egyszer annyi kárt okozott nekünk a Kaiser-cég példátlan hanyagsága. Száz ezer számra küldtük szét a körleveleket, amelyekben jelentettük, hogy új alakra megyünk át és hogy a negyven korona előfizetési díjat huszonnyolcz koronára szállítjuk le és a gép hasznavehetetlensége miatt kénytelenek voltunk a negyven koronás előfizetési díjat minden jelentkezőnek huszonnyolcz koronára mérsékelni, ami szintén igen tetemes kárt okozott.

És ilyen körülmények között a „szanaló” pénzügyi ügylet, ahelyett, hogy jogos követelésünket kiegyenlített volna, pörre kényszerített bennünket, hirdette, hogy ezt a pörtök tíz évig is tudják huzni. Legközelebb közzé fogjuk tenni az erre vonatkozó összes iratokat, amelyekből mindenki be fogja látni, hogy itt a Kaiser-cég részéről közönséges csalásról van szó, s hogy csak az osztrák gondolkodás és becsületérzés engedi meg egy ilyen cégnek „rendeztését”. Nálunk már rég rátette volna az igazságszolgáltatás sujtó kezét.

A mentőszerepre vállalkozott osztrák pénzügyi igazgatóságában azonban egy magyar főúr is ül. Örgróf Pallavicini Ede, a magyar főrendiház tagja, szintén egyik intézője ennek a magyarfaló pénzügyi ügyletnek és így maga is hozzájárul ahhoz, hogy a magyar ipart tudatosan megkárosítsák. Pedig az alkotmánypárt, amelyhez Örgróf Pallavicini Ede csatlakozott és amelynek zászlaja alatt éppen nagykorúvá lett fiát benyomta a képviselőházba, amikor a függetlenségi eszmének számos kiváló harczosa mandátum nélkül maradt: — lelkesen küzd a magyar ipar felvirágoztatásáért. Ezt az elvet nem tagadhatja meg Örgróf Pallavicini Ede sem. Ő sem lehet a magyar ipar kerékkötője, neki is védelmeznie kell a magyar érdekeket. Hazafias kötelessége a magyar ipar védelmezése az egész vonalon és nem nyújthat segédkezt a magyarfaló osztrák cégnek rablóhadjáratain. Ő ott van a társaság igazgatóságában, neki ott is magyarnak kell lennie. Az osztrák cégtől nem várhatjuk, hogy tekintettel legyen a magyar érdekekre és kétszeresen hazafias kötelessége a magyar mágának hazájának minden ügyét megvédelmezni akkor, amikor látja, hogy igazgatótársai éppen a magyar ipar ellen törnek.

A k. k. priv. Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel- und Gewerbe eljárásának rosszhiszeműségét és a bíróságok befolyásolhatóságában vetett bizodalmit igazolja, hogy mi fölajánlottuk az áru- és értéktörzsdre választott bíróságát és kijelentettük, hogy ennek a bíróságnak ítéletét föltétlenül elfogadjuk. Kijelentettük, hogy lemondunk az egész 80.276.27 korona követelésről, ha a törzsd-bíróság egyetlen olyan tételt is talál, amelyet jogtalanul számítottunk fel. Ilyen igazán súlyos feltétel mellett sem fogadta el az osztrák pénzügyi ügylet ajánlatunkat. Abban bizakodik, hogy a bíróságoknál tíz évig is elhuzza a pört és így tíz évig nem kell fizetnie. Ezt az alacsony és nemtelen gondolkodást Örgróf Pallavicini Ede nem teheti a magáévá. Minden befolyásával arra kell törekednie, hogy ebben az állásban kifejtett működése összhangzásban legyen magyar főrendiházi tagságával, amely pedig parancsoló kötelességül írja elő a magyar ipar érdekeinek megvédelmezését.

A budapesti kamara az élelmiszerek drágasága ellen.

Budapest, december 10.

Az élelmiszerek drágaságának megszüntetése, vagy legalább enyhítésének fogas kérdése — az egész ország közvéleményét s így — természetesen — a kormányköröket is foglalkoztatja. Sajnos, ezideig nem merült fel még semmi oly pozitív javaslat, nem történt semmi olyan intézkedés, amelynek révén a főnforgó hajók csak részben is orvosoltattak volna. A fogyasztó közönség teljesen védtelenül áll, ki van szolgáltatva teljesen az élelmiszerárúrok kénye-kedvének, főként pedig a kis egzisztenciákra nehezedik teljes súlyával az élelmiszerek drágasága.

A kereskedelmi miniszter felhívása folytán a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara tüzetes tanulmány tárgyává tette a drágaság okait, valamint megjelölte a módokat és eszközöket is, amelyekkel a drágaságot, ha nem is megszüntetni, de lényegesen

enyhíteni, csillapítani lehet. Terjedelmes memorandumával a kamara nem végzett meddő munkát és bizonyára alkalmas lesz a kamarai javaslatok legnagyobb része arra, hogy azokat a kereskedelmi miniszter a drágaság megszüntetésére irányuló intézkedési megtételénél támpontul használhassa. S bár elismeréssel adózunk a budapesti kamarának, mely érdemes, komoly munkát végzett a memorandum megszerkesztésével, mindazáltal, az igazsághoz híven, a kamara némely tévedéseire is rá kell mutatnunk.

A malom, illetve lisztkérdésben helyes álláspontra helyezkedik a kamara, midőn az agrárvámok fölemelése okozta élelmiszerdrágaság nagy részben való csillapodását várja a malmok régebben élvezett őrleési kedvezményének engedélyezésétől. Igazat kell adnunk a kamarának abban is, hogy a magas pénzügyi vámkokban bírja magyarázatát a közszükségleti cikkek magas ára.

Sok tekintetben egyetértünk a huszdrágaságra vonatkozó érvelésekkel is, mert tagadni nem lehet, hogy a Balkán államokhozatal elmaradása folytán tarthatatlan állapotok következtek be, melyeket a fogyasztó közönség erősen megérez. Téved azonban a kamara abban, hogy állattenyésztésünknek regenerálása a külföldről való behozatal útján pótolható. A Balkán államok regenerátoraihoz nem kérünk; hazai állatállományunk minőség, helyes tenyésztési irányításával kiállja a versenyt a nyugati államok állattenyésztésével. Csak annyiban adunk tehát igazat a kamarának, hogy legalább a leölt állapotban való állatbehozatalt meg kell engedni a Balkán államokból, de csak közfogyasztás céljait és kivittelt kell, hogy szolgálja ez az állatbehozatal. Tény azonban az, hogy depertorációról ma szó sem lehet. Ugyszintén helyesen utal a memorandum a tarifa-politika hibáira is és sürgeti a lépcsőzetes tarifa elejtését.

Végül még azt kell megemlítenünk, hogy a kamara előterjesztésében most is utal a lakásdrágaság megszüntetése ügyében múlt évben indított erőteljes mozgalmára, — sajnos azonban, hogy a kamara ebben az akciójában nem jutott tovább, mint hogy egy lakásépítő nagy részvénytársaság tervezetét dolgozta ki, felhívást bocsátott ki részvények legyőzésére, aztán annyiban maradt a kétségtelenül üdvös és mielőbb megvalósítást igénylő tervezés. Azóta jó hosszú idő telt el s az ügy nem jutott közelebb a megvalósuláshoz. Legalább mi nem tudunk róla!

A kamara sorra felvonultatja előterjesztésében ama javaslatokat, amelyeket a megaláztatás olcsóbbítása érdekében régtől fogva tett.

Az agrárvámok felemelése.

Utal mindenekelőtt arra, hogy már a vámtarifa 1900. évi revíziója tárgyában készült előterjesztésében kifejtette, hogy az agrárvámok felemelése kétségtelenül maga után fogja vonni az élelmiszerek árának az emelkedését.

Az élelmiszerek s más közszükségleti cikkek magas árai jórésztben a magas pénzügyi vámkokban is bírnak magyarázatukat. A kamara az imént idézett jelentésében kiemelte, hogy míg az ipari gyártmányokra kivetett védvámok túlnyomó többségükben az áru értékének 20 százalékát sem érik el, az államkincstár a fűszerek, tea, kávé stb. után az értéknek 44—47 és 65 százalékát szedi be, úgy, hogy Magyarország összehasonlítva a többi államokkal, a pénzügyi vámkok legtöbb tételénél a legmagasabb összeget szedi be.

Tarifális politikánk hibái.

Az élelmiszereknek országsterge, de különösen az azokat legtömegesebben fogyasztó székesfővárosban észlelhető drágasága nagy mértékben tarifális politikánk hibáira is vezethető vissza. Különösen hátrányos e tekintetben a vasúti szállításhoz alkalmazásban levő ugynevezett lépcsőzetes tarifa, (Staffel-Tarif) amely szerint minél nagyobb távolságra szállítatnak az áruk, annál csekélyebbek az egyes kilométerek után fizetendő szállítási díjak, vagyis relatíve annál olcsóbb az egész szállítás. Ehhez járul az, hogy az 1907. évi díjkezdésményi jegyzék 20. tétele szerint Wienbe rendelt baromfi (élő, leölt), friss főzelék és gyümölcs, leölt vad és vaj gyorsárúként szállítva a mérsékelt gyorsárú-díjtétele helyett a tenger II. osztály díjtétele szerint díjaztatik. Ezt a kedvezményt bárki rovatolás útján igénybe veheti. Ez a kedvezmény nagy mértékben alkalmas arra, hogy az élelmiszereknek Bécsbe való kivitelét forszírozza, annál is inkább, mert a Budapestre vagy más hazai állomásra rendelt ily küldemények a mérsékelt gyorsárú-díjtételek fizetésére kénytelenek.

A különbséget a kiviteli és a belforgalmi tarifa között a következő összeállítás tünteti föl.

Távolság	Belföldi tarifa	Külföldi tarifa	A külföldi javára fennálló különlet
300 km.	355 f.	308 f.	47 f.
400 "	455 "	392 "	63 "
500 "	555 "	476 "	79 "
600 "	655 "	560 "	95 "
700 "	755 "	644 "	111 "
1000 "	1055 "	896 "	159 "

A Wien-, Marchegg- vagy Bruckon át más osztrák állomásokra rendelt ily küldemények visszatérítés útján jutnak kedvezményhez. Ellenben a Budapest-Kelenföldre, Kistelekre, Kőbánya alsó- és felső-pályaudvarra, Nagyszentmiklósról és Szabadkára rendelt ily küldemények és csakis az e kevésszámú állomásra rendelt kizárólag csak az esetben élvezhetik ugyanezt a kedvezményt, ha a szállítófeligazolási képes, hogy ugyanoly mennyiséget már előzetesen Wienbe vagy egyéb osztrák állomásra exportált.

Élelmiszereink exportját tuizott mértékben forszirozza a dijkedvezményi jegyzék 21. tételében foglalt tarifa-kedvezmény is. Ez abban áll, hogy élő- és leölt baromfi, friss főzelék, zöldség és gyümölcs, leölt vad, vaj, friss hus, tojás, turó, méz és dinnye gyors- vagy teherárúként a nyugati vámkülföldre és Oroszországba szállítva, a államvasuti díjszabás díjtételeiből 20, illetve 25 százalékos díjkedvezményben részesül, ha beigazoltatik, hogy 1907. április 1-től 1907. végeig 225.000 mm. került e cikkek közül kivitelre. Ez a kedvezmény fennállása óta az élelmiszerek rohamosan emelkedő kivitelét idézte elő: az exportáló állomások száma megötszöröződött és a rendeltetési országok, illetve piacok száma is igen jelentékeny mértékben megszorodott.

A jelenlegi helyzetnek egyedül megfelelő helyes tarifapolitika tehát az volna, ha nemcsak a lépcsőzetes tarifa elejét, hanem az Ausztriába és esetleg Németországba menő állat- és egyáltalában élelmiszerek küldeményeknél a tarifa fölemeltné, ellenben a Budapest és néhány más nagyobb magyar városba a belfogyasztásra rendelt ilyen küldemények után 25-50 százalékos tarifakedvezmény engedélyeztetné.

Ilyen irányú rendelkezéssel volna elérhető az, hogy ellentétben a mai állapottal, egyfelől a belfogyasztás olcsóbbá válnék, másrészt pedig a magasabb tarifákat a különben is erősebb osztrák és a külföldi fogyasztók fogják megfizetni.

Az állattenyésztés fokozása.

Az állattenyésztés fokozása érdekében kívánja a kamara, hogy a közlegelők fölöstása szüntessék be és a kormány rendezzen be olyan állomásokot, amelyek a főfeladat az volna, hogy a tenyésztésre legalkalmasabb növendékmarhákat és borjúkat az azok fölnevelésére képtelen tenyésztőktől összevásárolná és az ily módon összevásárolt és okszerűen nevelt állományból a hízalókat első osztályú beállítani való marhával, a tejgazdaságokat a legjobb fejős tehennel és a tenyésztőket jó tenyészanyaggal nagy mennyiségben elláthatná.

A takarmányinség megszüntetése végett is proponál a kamara célravezető tarifális intézkedéseket. A husdrágaság speciális fővárosi okainak elhárítása végett javasolja a kamara a konzumvásárnak állandó jelleggel való engedélyezését, amelyre a betegségek miatt elzárt területekről származó egészséges állatok is — szigorú egészségügyi övrendszabályok mellett — fülhajthatók legyenek.

A már említett fuvardíjkedvezményekhez kellene továbbá járulnia a rendkívüli magas városi várnok és díjak leszállításának.

A székesfőváros rettenetes lakásdrágaságára térve át, utal a kamara arra a nagyszabású akcióra, amelyet éppen a kamara indított meg az elmúlt esztendőben és ama javaslatokra, amelyeket a miniszterhez intézett előterjesztésben beható tanulmányok és alapos szaktanácskozások alapján az olcsó kis lakásépítés föllendítése céljából tett.

Elismeri a kamara, hogy épp a kereskedelemügyi kormány a kamara egynemű óhaját teljesítette már. Nevezetesen gondoskodott a gyári munkáslakások adómentességéről, megengedte, hogy a betegség és a baleset-biztosító pénztárnak tartalékait erre a célra is fordíthassák. De a kislakások építését általában előmozdító adócsökkentéseket hasztalan keressük a házadóról szóló új törvényben; a Máv. igazgatósága még mindig nem bocsátott olcsóbb bérletjegyeket a főváros-vidéki munkások rendelkezésére; a fővárosi hidvámok eltörlése iránt sem történt még intézkedés. Sőt az igazságügyminisztertől a képviselőházhhoz beterjesztett végrehajtási novella egy új és jelentékeny akadályt gördít a kis lakásépítés útjába azzal az álhumanisztikus intézkedéssel, hogy a háztartási ingóságoknak a lakbérhátalékokra való lefoglalhatóságát megszünteti.

A kamara végül kifejti, hogy nem egyes részlet-rendszabályok, hanem az általa érintett, bár még szaporítható alapvető reformok a maguk összességükben tudnák a közszükségleti zikkek árát arra az egészséges színvonalra leszállítani, amely mellett a szegényebb néposztályok e hazában is tisztességesen megélhetnének.

Egy vidéki intézet felszámolása. A Bácskai Hitelbank és zálogkölcson r. t. (Szabadka) — amint értesülünk — legközelebb megkezdj a csendes felszámolást. Az intézetet a nagyarányú hitel-megvonások készítették erre a lépésre, azonban a felszámolás teljesen nyugodtan fog végbemenni, amennyiben három nagyobb szabadkai intézet, a Szabadkai takarékpénztár és népbank, a Délvidéki közgazdasági bank r. t., a Szabadkavidéki takarékpénztár és kereskedelmi r. t. veszi kezébe a likvidációt, amely műveletben őket az Osztrák-Magyar bank ottani fiókja is támogatja. A szóbanforgó intézet 1905-ben alakult, jelenlegi tőkéje félmillió korona, tartalékalapja az 1906. évi mérleg szerint 146.000 korona, betétállománya 802.374 korona, váltótárczája 1.476.677 korona és az elmúlt évben 31.057 korona tiszta nyereséget ért el. Az intézetnek zálogüzlete is van és biztosítási ügynöksége, azonkívül az intézet résztvev az Első topolyai szövetkezet, a Szabadkai vattagyár r. t. és a Sorg-malom r. t. finanszírozásában. Bajmokon és Bácsstopolyán továbbá fiókjai vannak a banknak. Az igazgatóság félmillió korona biztosítékot ajánlott fel a likvidáció céljaira.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet ma a következő cégek fizetéseképtelenségeit közli: Taub Ernő uridivatárkereskedő Budapest, V., Fűrdő-utca 1; Frank Jantel kereskedő Beszterce; Moskovits Mór rövidárkereskedő Kisvárdá; Pesti és Szalóki szabó Jászberény.

Koch bankelnök lemondása. Mai számunkban a táviratok között már röviden hírt adtunk arról, hogy dr. Koch, a Deutsche Reichsbank elnöke beadta lemondását. Koch utódjául Havensteint, a Königliche Seehandlung (a porosz állam bankja) elnökét emlegetik. Havenstein nagy tekintélynek örvendő pénzügyi körökben s Rheinbaben porosz pénzügyminiszternek meghítt barátja. Emlegetik még dr. Heiligenstadt Károlyt is, a porosz központi szövetkezetek pénztárának, az u. n. „Preussenkasse”-nek elnökét is. Dr. Koch már 73 éves és így érthető, hogy nyugalomra vágyik. Ezt az elhatározását sietteték azok a támadások, melyek személyét érték. Már hónapokkal ezelőtt támadták dr. Koch-ot a képviselőházban is, öt okolták a magas bankrátaért. Dr. Koch-ot azért is sok vád érte, mert még ősszel oda nyilatkozott, hogy nemsokára javulni fog a pénzügyi helyzete. A lemondott bankelnöknek jelentékeny szerepe volt a Reichsbank pozíciójának megerősítése körül, azonkívül ő szervezte a bank check-és giroforgalmát, mi a legkiválóbb szervezetek egyike. Dr. Koch mint közgazdasági író is működött, egy évvel ezelőtt egyik napilapunk hasábjain is nyilatkozott az önálló bankról és a bankközösség mellett foglalt állást.

Az aratási szerződések. A földmivelő munkások most megyénként értekezleteket tartanak, amelyeken megállapítják munkafeltételeiket s követeléseiket, különösen az aratásra. Az első ily megyei értekezletet a hajdumegyei földmivelő munkások tartották vasárnap Debreczenben, ahol az összes megyebeli nagyobb községek képviselve voltak. Az értekezlet konstatálta, hogy a földmivelő munkások kereseti viszonyai türethetetlenek s ezért megállapítottak egy szerződés-mintát, amelyet megveszerte a munkaadóknál érvényre juttatni igyekeznek. Az aratási szerződésben kikötik többek között, hogy minden kaszára legalább is tizenkét hold learatandó gabonának kell esni, a munkások semminemű ingyenmunkát nem teljesítenek s az aratásért legalább tízedrész kell a munkásoknak kapni. Megállapították azt a szerződés-mintát s azokat a feltételeket is, amelyek mellett a cselédmunkások elszereződnek, valamint a napszámberéket is. Téli két korona, tavasszal három korona, aratásra hét korona napi bért követel-

nek. Az értekezlet végül a kubikosok és téglagyári munkások munkafeltételeit állapította meg.

Hermanecz papírgyár részvénytársaság. Mint értesülünk, Hüttner János és Hüttner Brunó megváltak a nevezett társaság igazgatóságától. Mérvadó forrásból eredő értesüléseink szerint közölhetjük, hogy a nevezetteknek az igazgatóságból való ez a távoztása csakis személyes természetű indító okokra vezetendő vissza és hogy kilépésük sem a társaság üzemére, sem annak pénzügyi helyzetére semmiféle kihatással nincs.

A selyemtenyésztés 1907-ben. Ez idén az országban 1.407.155 kiló selyemgubót termeltek, ezért kifizettek 2.874.032 koronát, amelyből esik átlag egy tenyésztőre 35 korona kereset. A selyemtenyésztési akció kezdete óta termeltek az országban összesen 27.433.000 kgr. gubót, ezért kifizettek 50.557.500 koronát. Az összes kereset pedig, melyet a selyemtenyésztéssel és selyemfonó-iparral foglalkozóknak kifizettek 75.275.259 korona. A selyemtenyésztési akció szociális jelentőségét nagyban emeli az, hogy a földmivelő nép közvetlen aratás előtt, amikor leginkább pénzzsűkében van, jut általa keresethez.

A vidéki pénzügyintézetek támogatása. Ma a vidéki kereskedelmi- és iparkamarák küldöttsége járt Wekerle Sándor miniszterelnök és pénzügyminiszter, továbbá Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternél. A kormány tagjai a Ház folyosóján fogadták a küldöttséget. Először Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternek terjesztette elő óhajait a küldöttség, melyet Siposs Gyula kassai elnök vezetett és kérte, hogy azokat a pénzügyminiszternél támogassa. A miniszter annak hangsúlyozása mellett, hogy csak egyéni véleményt mondhat, kijelentette, hogy az ország jelenlegi pénzügyi viszonyai mellett nem tudja, vajjon az illetékes miniszter eleget tehet-e a kérelemnek, azonban kötelességének tartja a kamarák kívánásait támogatni. Majd a pénzügyminiszter előtt Ulléin József soproni kamarai elnök fejezte ki a vidéki kamarák óhaját a vidéki pénz- és hitelviszonyok iránt. Az erre vonatkozó emlékirat átnyújtása után Wekerle kijelentette, hogy bár az állam pénzügyi viszonyai nagyobb összegeknek elhelyezését ezidőszent akadályozzák, mégis hajlandó néhány, az ő megítélése szerint teljes bonitással bíró vidéki pénzügyintézetnek megfelelő garancia mellett bizonyos összeget rendelkezésre bocsátani. A küldöttség másik kérésére vonatkozólag kijelentette, hogy a múltban is azon volt és ezután fokozottabb mértékben közreműködik abban, hogy a fővárosi pénzügyintézetek annak az erkölcsi kötelességüknek, melyet az államkincstár betétei reájuk hártanak, a vidéki pénzügyintézetek támogatására minél jobban megfeleljenek és erkölcsi befolyását latba veti arra nézve, hogy a hitelmegvonások megszűnjenek, illetve az eddig élvezett hitel a vidéki érdekeltség javára továbbra is fentartassék.

A vidéki pénzügyintézeteknek a pénzügyminiszter előtt elhangzott óhaját, mely a kamarák útján keres érvényesülést, a legnagyobb jóakaratot érdemli. Azt hisszük, felesleges külön kiemelni, hogy a vidéki intézetek milyen szolgálatokat tesznek a periferiák gazdasági köreinek hitelszükségletei tekintetében. A lefolyt válság alatt a fővárosi pénzforrások bedugultak a vidék előtt, a hitelmegvonások napirenden voltak és nem csoda, ha vidéken annyi inzulencia volt, mivel a hitelkielégítés rendes menete megakadt. Jórészen még ma sincs helyreállítva a státuszkvó és a fővárosi intézetek merev álláspontra helyezkednek a vidéki intézetek hitelkégyeivel szemben, mi azután az egész vonalon érezteti hatását. Hiszszük, hogy a miniszterelnök — amint kifejtette — érvényesíti befolyását a fővárosi nyitánbankoknál ebben az irányban, melyre a vidék méltán bízott. Más részről jelentékeny haladást jelent a kincstár álláspontjában az a kijelentés, melyet Wekerle ma hangoztatott, hogy a nagyobb és feltétlen bonitású intézeteknek megfelelő biztosíték mellett az állam betétet ad. Ez is irányváltást jelent, mert a korábbi kormányok ebben a tekintetben tudni sem akartak a

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle Igmándi keserűviz

Használat: valódi áldás gyomorbetegségek és székrekedésben szenvedőknek

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kapható mindenütt kis és nagy üvegekben

vidéki intézetekről. Ma a vidéki intézetek különösen rászolgáltak arra, hogy a nehéz viszonyok közepette támogassák őket úgy az állam, mint a nagyobb fővárosi intézetek.

A délvideki mezőgazdák mozgalma. Az újonnan megalakult Délmagyarországi Mezőgazdasági Szövetkezet nagy kiüldöttsége tisztelgett ma délelőtt a képviselőházban Darányi Ignác földművelésügyi miniszternél. A kiüldöttség szónoka, Vargics Imre bejelentette a földművelésügyi miniszterre a szövetkezet munkaprogramját. Egyben kérte a kormány támogatását a jövőben kifejtendő működésükhöz. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter a legszívélyesebb szavakban üdvözölte a szövetkezetet megalakulása alkalmából s kijelentette, hogy a kormány, bár anyagilag most sem segítheti a szövetkezetet, de erkölcsi téren mindent megtesz, hogy a szövetkezetet, amelynek ezen a határvidéken kulturális és nemzeti missziója van, teljes mértékben támogassa.

A pénzpiacon. A jegybank magas rátájának hatását tükrözik vissza az a jelentékeny visszaesések, melyek a banknál ugyszólván napról-napra szemlélhetők, amennyiben már hosszabb idő óta tapasztalható, hogy az esedékességek lényegesen túlhaladják a benyújtásokat. A drága bankráta arra kényszeríti a piacot, hogy igényeit a minimumra redukálja és csak a legszükségesebb összegeket vegye igénybe. Azonkívül még a kamatláb-emelés előtt nagyobb összegeket vettek igénybe a banknál, melyek most a piac rendelkezésére bocsátatnak. A hitel-igények korlátozását érdekesen világítja meg a jegybank kimutatása, mely az idei december első hetében mindössze csak 28 millió koronával magasabb váltótárcazt jelez, holott a különbség, mely a tavalyi és idei váltótárca között fennállott, még két héttel ezelőtt 100 millió koronával magasabb volt. Az adóköteles bankjegyforgalom, mely október hó végéig 272 millió koronára rugott, december első hetében 35 millióra zsugorodott össze. Természetes, hogy az év vége felé ismét erősen igénybe lesz véve a bank. Azonkívül az utóbbi napokban a nyílt piacon is feszültebb lett a pénz ára és befolyásolja a helyzetet az is, hogy Berlinben is szilárdabb a piac irányzata. Utómpénzt a napokban 8%—9 százalékkal kötötték, míg napipénzt 6 százalékon ajánlottak. Ma a berlini magánkamatláb 7 1/2 százalékos. Berlinből írják nekünk, hogy a tőzsdére érkezett londoni sürgönyök az angol bank rátájának csüörtökön való leszállítását valószínűnek tartják. A londoni magánkamatláb ma 5 1/2 százalékon áll, tehát 1%—% al a ráta alatt. A budapesti piacon az utóbbi időben ismét ajánlottak osztrák intézetek pénzt. Ma azonban, tekintettel a német pénzpiac feszültségére, megcsappantak a pénzájlatok mindenünnen és a magánkamatláb emelkedett. A forgalom nem volt lényegesebb. A jegybank főintézeténél a benyújtások 3 1/2 millióra rugtak, ezzel szemben a lejáratok 6 milliót tettek ki.

Gazdasági egyesületi titkárok értekezlete. Az O. M. G. E. közgyűlésén résztvevő gazdasági egyesületi titkárok közül mintegy harminczöten Rubinek Gyula igazgató elnöke alatt értekezletet tartottak, melynek tárgyát a nyugdíjkérdés képezte. J. Szencsényi Pál előadó terjesztette elő a gazdasági nyugdíjintézet által készített tervezetet, melyet az értekezlet behatóan megvitatott és elhatározta, hogy testületileg tiszteleg gróf Dessewffy Aurélnál, az O. M. G. E. elnökénél, kérve, hogy az egyesület legközelebb tíze napirendre a vidéki gazdasági egyesületi titkárok nyugdíjügyét és a maga erkölcsi súlyával hasson oda, hogy a vidéki gazdasági egyesületek a titkárok nyugdíjügyét lehetőleg azok nagyobb mérvű megterhelése nélkül megoldásra segítse.

A petroleum-árak emelése. Azok a magyar és osztrák finomítók, melyek korábban a kartel kebelében egyesültek, a napokban Bécsben megtartott ülésükön elhatározták, hogy a finomítványok árát ötven fillérrel felemelik. Ez az egyezmény természetesen csak a belföldön bírvényességgel, mivel a kivételre vonatkozólag amugy is külön szervezetük van a finomítóknak, ahol az árakat is szabályozzák. Ez az újabb áremelés rövid időn belül a harmadik, amennyiben a 24 koronás legolcsóbb ár óta (ab Oderberg) háromszor és pedig mindannyiszor 1/3 koronával emelték az árakat. Mivel az export-ár jelenleg 27 korona, valószínű, hogy a belföldön is még az idei campagne folyamán erre az árra emelik a finomítványokat, annyival is inkább, mivel a nyersolaj ára is emelkedő irányzatot mutat az újabb időben. Tehát a kartel nélkül is sikerült módot találni a finomítványok arra, hogy megdrágítsák a petroleum árát.

Gazdasági tudósítók. A földművelésügyi miniszter Bihar vármegye beéli járására Somogyi Miklós beéli lakost, Torontál vármegye alibunári járására Bába M. Péter keviszöllői lakost és Ugocsa vármegye tiszántúli járására Hotyka János turczi lakost a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Az amerikai helyzet. A fengerentuli nagy visszahatásról, mely a krízist követte, egyre-másra érkeznek hírek. A gazdasági életre súlyos teherként nehezedik a letolyt válság s most már biztos számok beszélnek arról, hogy az Egyesült-Államok ipari életében milyen pusztításokat vitt véghez a krízis. Összesen 178.800 tanult munkást bocsátottak el, akik a réz-, szén- és vasbányákban dolgoztak. Hiányzik a kimutatásból az elbocsátott tanulatlan munkások száma, ezekből még többet bocsátottak el, mint a tanult munkásokból, mintegy 300.000-et. Az összes elbocsátott munkások számát félmillióra becsülik. A pénzügyi helyzet sem egészen biztató. Ugy látszik, hogy az amerikai kormány által kibocsátott panama-bondok és kincstári jegyek sem bizonyultak alkalmas eszköznek a bizalom helyreállítására, mert a bizalom hiánya okozza újabbban a Missouri állam bankjának fizetési-képtelenségét. Ez az intézet 175 millió korona betét felett rendelkezett és 37 kisebb intézettel állt szoros összeköttetésben, amelyek a Missouri bank bukása által válságos helyzetbe kerültek. Missouri és Kansas az Egyesült-Államok legtermékenyebb területe, ezt eddig még megkímélte a krízis, úgy látszik azonban, hogy hullámai elárasztják ezt a két államot is.

Áruforgalom a Dunán. A Duna-gőzhajózási Társaság közli, hogy a kis vizállás miatt Regensburgban beszüntetett árufelvétel a vizállás javulása folytán e hó 10-én a Linz, Korneuburg, Wien, Pozsony, Győr és Budapest (teherpályaudvarra is) állomásokra szóló forgalom ismét megnyílt. — Azonkívül az áruforgalom Passau, Linz, Korneuburg, Nussdorf, Wien, Pozsony, Győr, Győr és Budapest állomások egymás közti forgalmában az áruforgalom Korneuburg, Nussdorf, Wien, Pozsony, Győr, Budapest (teherpályaudvar is) Zimony, Belgrád és Pancsova között, valamint a forgalom a szávai állomások (zimony-sziszeki vonalszakasz) egymás közti forgalmában további intézkedésig fentartatik és a szállítmányok pontosan továbbíthatnak. Az uszályrakományok forgalma további intézkedésig szintén fentartatik. Az áruforgalom Turn-Severin—Galacz között a folyó évadra utolsó menettel Galaczról Turn-Severinbe folyó hó 8-án, Turn-Severinből Galaczba folyó hó 10-én szüneteltetett meg.

Szesztermelők gyűlése. A Magyar Mezőgazdasági szesztermelők Egyesülete Bujanovics Sándor elnöke alatt választmányi ülést tartott, melyen foglalkoztak a földművelésügyi miniszternek a múlt közgyűlés határozatait megsemmisítő rendeletével. A választmány ennek alapján elhatározta, hogy az új közgyűlést december hó 29-én, vasárnap tartja meg.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Az amerikai piacok tartós lanyhasága és a rendkívül kedvező időjárás nálunk, végre a mi piacunkon is érezteti a hatását. A határidőpiacon legnagyobb mérvű realizálások történtek. Az áprilisi és uj októberi búzák 10—10 fillérrel, az áprilisi rozs és uj októberi rozs 12 fillérrel olcsóbbodtak. Zab és tengeri szintén gyengébb, de az árveszteség e cikkekben csak 5—6 fillért tesz ki. A lanyha tendencia kihatott a készáru-üzletre is és bár a kínálat határozottan csekély, a korlátozott vételkedv 10 filléres áreszkénést idézett elő. A vásárlásban főleg a vezető malomcsoport vett részt, mely a forgalomba került 18.000 mázsa kétharmadrészt váltotta magához.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 kg. 26.95 korona, 100 mm. 81 kg. 26.95 korona, 200 mm. 80 kg. 27 korona, 200 mm. 80 kg. 27 korona, 500 mm. 79 kg. 26.85 korona, 100 mm. 78 kg. 26.60 korona, 300 mm. 78 kg. 26.40 korona, 750 mm. 77.5 kg. 26.30 korona, 100 mm. 76 kg. 26 korona, 100 mm. 76 kg. 25.60 korona.
Pestmegyei: 100 mm. 79 kg. 25.60 korona, 400 mm. 77.5 kg. 25.90 korona, 100 mm. 77.5 kg. 26 korona, 100 mm. 78 kg. 26 korona.
Fehérmegyei: 200 mm. 78 kg. 26.10 korona.
Pestmegyei: 100 mm. 77 kg. 26.30 korona, 100 mm. 75 kg. 23.40 korona, 100 mm. 75 kg. 25.40 korona.
Felsőmagyarországi: 1470 mm. 77 kg. 25.75 korona, 100 mm. 74.5 kg. 24.90 korona.
Bácskai: 4000 mm. 75 kg. 25.95 korona, 150 mm. 76 kg. 26 korona, 150 mm. 76.2 kg. 26 korona, 300 mm. 76.4 kg. 26 korona.
Palánkai: 600 mm. 75.5 kg. 25.70 korona, 2450 mm. 75 kg. 25.40 korona.
Dunai: 1230 mm. 78.4 kg. 26.20 korona.
Szenttamási: 3200 mm. 75.5 kg. 26.05 korona, 800 mm. 75.5 kg. 25.85 korona.
Zab: 100 mm. 16.60 korona.
Köles: 100 mm. 11 korona.
 Az árak 100 kg.-kint koronákban értendőek.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. december 8-tól december 9-ig.

	Érkezett:	Elszállított:
Buza	41728	656
Rozs	4944	450
Arpa	2781	—
Zab	6225	—
Tengeri	2648	101
Liszt	—	15211
Korpa	27	1672

A határidőpiacon köttetett:

Előelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):
 Buza 1908. áprilisra 13.27, 13.28, 13.25, 13.31, 13.24, 13.30, 13.20.
 Buza 1908. októberre 11.30, 11.31, 11.26, 11.33, 11.27, 11.32, 11.21, 11.25.
 Rozs 1908. áprilisra 12.49, 12.51, 12.41.
 Rozs 1908. októberre 10.32, 10.34, 10.28, 10.25.
 Zab 1908. áprilisra 8.65, 8.66, 8.60.
 Tengeri 1908. májusra 7.56, 7.55, 7.57, 7.50, 7.49.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

áprilisi buza	13.21—13.22
októberi buza	11.25—11.26
áprilisi rozs	12.42—12.43
októberi rozs	10.25—10.26
áprilisi zab	8.62—8.63
májusi tengeri	7.50—7.51

Délutáni forgalom.

Délután változatlan volt az irányzat és az árak kissé változtak.

4 óra 30 perczkor zárulnak

Buza 1908. áprilisra	— — — — — 13.22—13.23
Buza uj októberi	— — — — — 11.23—11.24
Rozs 1908. áprilisra	— — — — — 12.41—12.42
Rozs uj októberi	— — — — — 10.25—10.26
Zab 1908. áprilisra	— — — — — 8.60—8.61
Tengeri 1908. májusra	— — — — — 7.58—7.59

Értéktőzsde.

A pénzügyi viszonyok kedvezőtlen megítélése ma is hátrányosan befolyásolta az irányzatot, mihez még a kevésbé kielégítő külföldi hírek is hozzájárultak. Mindezek hatása alatt az értékek egy-két koronával olcsóbban zárultak, nagyobb vételkedv nem mutatkozott, viszont a realizálási hajlandóság sem került annyira előtérbe s így a forgalom szűk keretekben mozgott.

Az előtőzsde változatlan külföldi jegyzésekre nyugodt irányzattal nyílt meg, később osztrák-magyar államvasuti részvényekben a bécsi arbitrázs vételeket eszközölt és ennek következtében a többi értékek is 2—3 koronával emelkedtek. A forgalom időnkint élénk volt. A déli tőzsde szilárd irányzattal nyílt meg, az üzlet folyamán azonban nyereségrealizálásokra és a bányáértékek hanyatlására az árfolyamok csökkentek és olcsóbban zárultak. A forgalom mérsékelte volt. Az utótőzsdén tartott volt az irányzat, a forgalom nem volt lényegesebb.

Előtőzsde.

Előtőzsde javult.
 Kötettek: Osztrák hitelrészvény 633.25—635.—, Magyar hitelrészvény 751.——752.—, Osztrák-magyar államvasut 670.25—672.—, Magyar leszámtoló bank

lításba. Járadékok változatlan árfolyam mellett csendes irányzatban kerültek forgalomba. A későbbi folyamatban az üzlet szerény keretekben mozgott. A tőzsdéidő harmadik órájában a magánleszámitási kamattal megdrágulása és az előtérbe nyomult fizetési kedvtelenség lanyhaságot idézett elő. A készpénzpiac ipari értékeinek irányzata nem volt egyseges. CEMENTÉRTÉK: Javultak. Napi pénz 6%, magánleszámitási kamattal 7 1/2%.

Zárlatkor jegyeztetik: 4,2 százalékos papírráradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 96,90, osztrák hitelrészvény 198,75, Déli vasut 28,30, orosz bankjegyek 214,75, 4 százalékos új orosz kölcsön —, Disconto Commandit 169,10, Dinamitfruszt 155, Harpeni 194,50, Unifikált török járadék 92,00, 4,2 százalékos ezüst-járadék —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92,60, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut 143,50, Bécsi váltóár 84,75, Olasz járadék —, All. villamosági Edison 195,90, Celsenkircheni 190,40, Laurakohó 213,25. Tartott.

Frankfurt, (Zárlat) december 10. 4,2 százalékos papírráradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 96,70, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92,95, Osztrák hitelintézeti részvény 199, —, Osztrák-magyar államvasut 143,60, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204,08, Bécsi Bankverein 129,50, Villamos részvény 145,80, 3 százalékos magyar aranykölcsön —, 4,2 százalékos ezüstjáradék 98,10, Osztrák koronajáradék 95,85, Magyar koronajáradék 92,60, Osztrák-magyar bank 126,60, Déli vasut részvény 28,40, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 84,75, Páris váltóár 814,25, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény 300, —, Széklád.

Hamburg, (Zárlat) december 10. 4,2 százalékos ezüstjáradék 94,7, 1860. sorsjegy 148,50, Déli vasut 28,15, 4 százalékos Aranyjáradék 96,40, Osztrák hitelrészvény 198,60, Osztrák-magyar államvasut 143, —, Olasz járadék 102,80, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92,50. Nyugodt.

London, december 10. Angol consol 82 1/2.

Páris, decz. 10. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96,15, Osztr. aranyjáradék 96,10, Magyar aranyjáradék 94,45, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 189,6, évről 495, —, 4 százalékos Olasz járadék 103,25, Déli vasut elsőbbségi kötv. 312, —, 5 százalékos marokkói járadék 514, —, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 93,40, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 86,95, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 96,75, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 94,35, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 502, —, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 92,95, 4 százalékos unifikált török jár. 92,35, Török sorsjegy 164, —, Török dohányrészvény 134, —, Osztrák föld-hitelintézet 10,58, Osztr. Länderbank 445, —, Magyar jelzálogbank 450, —, Banque de Paris 14,35, Banque Ottomane 690, —, Osztr. magyar államvasut 722, Déli vasut 157, —, Meridional vasut 667, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 620, —, Rio Tinto 16,86, Sucrerie d'Egypte 34, Tula 414, Thomson Houston 151, —, Urikányi kőszén 23,50, Chartered 432,20, De Beers 98,75 East Rand —, Jagersfontein —, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company —, Váltó Amsterdamra (rövid) 207,75, Váltó német placzokra (rövid) 122,68, Váltó Bécsre (rövid) 104,12, Váltó Belgiumra (rövid) 1/2, Olasz aranyváltó (rövid) 1/2, Váltó Svájcra (rövid) 1/2, Csek Londonra 251,95, Magánkamattal 4, — Engedő.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Vásárcsarnok.

1907. december 10-én.

Az állandóan lanyha időjárás a hufélék és vágott baromfiakra nyomasztólag hatott. Külföldi szállítás nem lévén lehetséges, nagymennyiségben kerültek különösen vágott libák a piacra. Füstölt iránt kielégítő a kereslet. Vad-félékre állandóan van vevő s tekintve az idej megcsappant vadálló-

mányt, állandóan jó árakra számíthatnak vadászaink. A vaj-üzlet változatlan; gyümölcsoshozatalok mellett magasabb jegyzésekre van kilátás. Burgonya változatlan. Almából a kereslet valamivel jobb, a gyengébb fajok iránt is. Szép, kézzel szedett tábla-alma s körte igen kedvező elhelyezésre számíthatnak. Tojás jó kereslet mellett s áron értékesül. A hozatalok gyérek.

Mai árak:

Husneműek: Helybeli marhahus hátulja 130—150 K, eleje 100—112 K, vidéki borju, bőrben hosszan mérve sulylevonás nélkül 92—112 K, helybeli borjuhús 116—128 K, sertéshus szalonnával 108—112 K, lehozott sertés 134—136 K, szalonna friss 140—144 K, szalonna sózott 128—136 K, szalonna füstölt 148—152 K, olvasztani való 136—140 K, hárj 148—150 K, sertésszír 148—150 K, mind métermázsánként. Füstölt hús (vidéki) kg.-ja 120—160 K, hazai sonka 1.80—2.— K, szalámi magyar 3.60—4.— K, nyári szalámi 1.28—1.40 K.

Vad: Oz 1.40—1.60 K, szarvas — K, dámvad 90—100, vaddisznó 70—90 K kg.-ként egészben, nyul nagy 2.80—3.20 K, nyul sült 2.—2.20 K, fogoly — K, fácán 2.80—3.— K, szalonna — K, darabonként. Fenyvesmadár kötege —.

Baromfifélék: Élő rántani való csirke — K, sütni való 2.40—3.— K, kacsa sovány 2.60—3.20 K, kacsa hizott 5.40—6.60 K, liba fiatal — K, lud hizott 12.—16.— K, tyúk 3.—3.60 K, pulyka 4.—6.— K páronként. Vágott: szépen tisztított baromfi: hizott lud 1.20 — K, hizott rucza 1.10—1.30 K, hizott pulyka 1.—1.30 K, levestyúk 2.— K kg.-ként. Pulárd 1.60—2.— darabonként.

Tejtermékek: Tevaj (centrifugált) I. 2.30—2.50 K, II. 2.20—2.30 K, főzővaj (köpült) 1.50—1.80 K, tehénturó 16—24 K, kilogr.-ként. Valódi erdélyi juhturót és munkásturót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldsejtelék: Burgonya (vagonáru) sárga 4.80—5.20 K, rózsá 4.60—5.— K, fehér 4.—4.20 K, kifli 8.—10.— K, sárgarépa 7.50—8.— K, petrezselyem 6.—12.— K, vöröshagyma makói 10.—12.— K, közönséges hazai 8.—9.— K, fokhagyma 36.—40.— K, káposzta 3.60—4.— K 100 kg.-ként.

Gyümölcsfélék: Szőlő oporto I.—ig, Chaselas 1.20-ig, szagos — fillér kg.-ként. Alma válogatott elsőrendű áru (aranyarmen, ranett, jonathán, Törökbalint, batul stb.) 50—70 K, másodrendű 30—40 K, harmadrendű apró áru 12—20 K. Körte elsőrendű 60—120 K, másodrendű 40—60 K, dió I. 40—60 K, II. 30—40 K, 100 kg.-ként.

Vegyesáruk: Bor és szesz italokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz — K kg.-ként. (A közvetkezőt, mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője, minden mézértékesítő ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsíz — K kg.-ként. Gomba szárított — K kgr.-ként. Szappan — fillér. Lencse (erdélyi) — K. Bab apró — K, nagy szemű — K, 100 kg.-ként.

Tojás: bácskai 108—112 K, erdélyi apróbb áru — K, meszes — K, eredeti lédánként (1440 drb).

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, december 10-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 124—125 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 126—128 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 128—130 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm sulyban) — fillérig. Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban) — fillérig.

Sertéslétszám: 1907. évi december 8. napján volt készlet 25913 drb., 1907 december hó 9-én felhajtott — darab, 1907 december 9. napján elszállított 170 darab, 1907 decz. 10. napjára maradt készletben 25743 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: változatlan.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, decz. 10. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 2228 darab sertés, 110 darab sült, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb sült, — malacz. Mai napi felhajtás 718 darab sertés, 2 darab sült, — darab malacz, összesen 2946 darab sertés, 112 darab sült, — darab malacz. Eladatott 1412 darab sertés, 13 darab sült, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 1494 darab sertés, 99 darab sült, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 94—100 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig 92—94 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül 108—122 fillérig, ételsulylevonással — fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig 106—122 korona, ételsulylevonással — fillérig, könnyű 220 kg.-ig — korona, ételsulylevonással — fillérig. Beiföldi sült — korona. Horvát sült 82—88 korona. Malacz — korona. (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsulyban értendők.) A vásár irányzata közepes, az árak változatlanok.

Borjувásár.

Budapest, december 10. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 154 drb élő borjut. Az irányzat lanyha volt s az árak 2—4 fillérrel olcsóbban záródtak. Fizettek elsőrendű élő borjukért 90—98 fillérért, kivételesen 100 fillért. Középmínőségűért 80—88 fillért, másodrendűért 76 fillért kilónként.

Felölös szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

V. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos.

Bizos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, bujakórt (syphilis), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknél is, ömörtözést és annak utóhatait, ideg- és hátgerincbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.

Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.

Levél útján is biztos gyógyásiker.

Titkos betegségek

bizos és lelkiismeretes meggyógyítására óriási tapasztalata folytán legjobban ajánljuk

Dr. CZINCZÁR

egyetemi orvosudor specializáltat.

Igen rövid idő alatt teljes sikerrel gyógyítja a nemi szervek, hólyag vagy idült horogját, vizelet nehézségeket, hólyagbajt, fekélyeket, syphilis, ideg- és hátgerincbajt és bármily női betegségeket.

Budapest, IX., Ródy-körút 10. I. emelet.

Rendel d. e. 10-4 és este 6-8 óráig.

Vidékfelől levél útján is biztos eredménnyel gyógykezelés és gyógyszeréről is gondoskodik. — Néknél külön váróterem, külön kifizetés.

HETI MŰSOR.

December	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígyszínház	Király-Színház	Nepszínház (Vie-Opera)	Magyar Színház	Vár Színház	Uránia
12 Csütörtök	Megváltás	Anyegin	Tiszti fruska Coulisset ur,	Varázskeringő	A toloncz	Gretchen	Napamasszony	A babona
13 Péntek	Nászinduló	Carmen	Nincs elváromni valója?	Varázskeringő	A bálkirálynő	Gretchen	—	A babona
14 Szombat	Cyrano de Bergerac	Lohengrin	Aczélkirály	Varázskeringő	A bálkirálynő	A Dada	—	—
15 Vasárnap	d. u. este	Titok A forradalmár	Elsodott meny- asszony	Diákélet Aczélkirály	Janos vitéz Varázskeringő	A denever A bálkirálynő	Kerülő ut Gretchen	Virágok varosa A babona

SZÍNHÁZAK

Szérdán, 1907 december 11-én

Remzeti színház

A nagymama.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta Csiky Gergely. Személyek.

Szerémi grófnő Rákosi Sz. Ernő nökája Náday B. Vilmos báró Gyenes Kálmán Horváth Piroka Paulai E. Mártha Ligeti J. Tódorka Rózsahygyi La ge Szeráfin Nagy I. Tészta Sámuel Gabányi

Kezdeté fél 8 órakor

Magyar színház

GRETCHEN.

Trefa 3 felvonásban. Irta Dawis és Lipschütz. Fordította Hajó Sándor.

Személyek:

Von der Plein gróf Lőránt I. Dr. Schwegelmann Forrai R. Mosique P. Tarnoki G. Beinag Tarnay Milli Hajós M. Tilda Harinos I. Grete Gloom Mészáros G. Fianciska Kacsóh F. O fonsége Csontos Von Strehle Nemeth I. Emma Baross Hins, polgármester Körmenyi Tomisch Körtendi Niemann Rátkay

Kezdeté fél 8 órakor

M. Kir. Operaház

A bűvös vadász.

Regényes opera 4 felvonásban Zenejét szerzte Weber K. Maria. Szövegét írta Bind F. Fordította Ormay F.

Ottokár herceg Mihályi Kunó Szomero Agaa leánya Ambrusné Anna Pájer Gáspár Szendrői Max Déri Remete Venczel

Kezdeté 7 órakor

Várszínház

Rabenstein Bersabé.

Romantikus szimű 4 felvonásban. Irta Wilckenbruch Ernő. Fordította Vértési Jenő.

Jeronimus Rabenstein Bakó Bersabé Márkus E. Bartolomé Weiser Szacsavay Ifj. Welsér Ody Felicias Jászai M. Dieturg Faj Sz. Antony Welsér Mihályi Ursula Paulav Afra Demjén Freykor Molnar

Kezdeté 7 órakor

Arania színház

A babona.

Kezdeté el órakor

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nagymező-u. 17

Ma

Ruth St. Denis

A világhírű hindu táncművész és a rendkívül kacagató humoros program.

A páholyok és zenekari élések árai mérsékelttel felelmeve.

Az előadás pont 8 órakor kezdődik.

Jegyelővétel a nappali pénztárnál 10-1-ig és d. u. 8-6-ig A télikerben reggel 5 óráig VÖRÖS ELEK cigányzene-kara hangversenye.

BUDAPESTI Cabaret Terezkörút 28.

(BONBONNIERE). Minden este 9-től 12-ig nagy előadás. A nagyszerű decemberi műsor. 4 színdarab, 25 cabaret-szám, 4 színes előadás. László Rozset, Kófi János, Huszár, Sajó, Mahr, Gabányi, Kövály stb. Jegyek: Bárd-nál Kosuth Lajos-utca és Andrássy-ut, Zipsner-nél Andrássy-ut 4. s a Cabaret pénztárnál.

TATRA-MULATO

VII., KIRÁLY-UTCA 77.

A főváros legszebb családi mulatója.

1907. december hó 1-től kezdve

Teljesen új szenzációs monstre műsor.

Minden szám egy attrakció! Minden szám egy attrakció!

Különösen kiemeendő:

Bauer György actualis humorista és cabaretista Les LATOURE's opera-parodis ak Rebdort Lola cabaret-olva a berlini „Lütim-színházból” Madm. Felixine Patty fenomenális áncosnó „Folies Bergeréből” Mademoiselle Linalda tisztek utazója a Párisi „Chate de Noirból”

HABER ELZA, WILKEN-ROSA, FEHER OLGA, FRITZI VILMA szubrettek. — FERENCZI KAMILLA, haritonistánó JOSE ROSETTY spanyol táncosnó. — KÓVACS VILMA áváltozó szubrette.

Az előadás kezdete 8 órakor.

Ezüst. Ezüsttárgyak kicsinyben való árusítása

Bachruch A. cs. és kir. udv. és kamarai ékszerész ezüsttárgyára.

IV. ker., Királyi Pál-utca 13 szám.

1908. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárati földszint.)

A főnyes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tájak, fényűzési cikkek, óvszerzők stb.) vásárlható. Rendkívül gazdag választék a legfinomabb kivitelben, szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan jól vannak láthatóak.

Grammofonok

30.— korona értékű tetszés szerint választható lemezzel, a legjobb minőségben, csekély havi részletfizetés mellett minden árfelemelés nélkül már 85.— koronáért (és feljebb) kaphatók

a Favorite grammofon-lemezek magyarországi vezérképviselesége

Aufrecht és Goldschmied

cég hangszeráruházában

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve!!!

Tündéres karácsonyfa!

Karácsonyi ládák!

(Ar és kivételben a külföld felülmulva) Izléses üvegdezek, ezüstfontok, golyók, ragyogó díszítmények, ékes reflektorok, girlandok és sok tündöklő ékítményekből összeválogatott gazdag tartalommal meg a pazar karácsonyi hatásos kellékkel. — Kaphatók négyféle sortiment-csoportban, úgymin:

I. sz. csoportláda 1.25 frt. | III. sz. csoportláda 5.— frt. II. sz. csoportláda 2.50 frt. | IV. sz. csoportláda 10.— frt.

To-kommersz-láda (kiskereskedőknek is igen ajánlható) tartalmaz 8 doboz (a 12 drb) csakis nagy és hatásos üvegékiútmény, arany-ezüst fonatú és szelíllázott, festészetű ujdonaságokat. Ily kommersz-láda 2 frt 38 kr. Ládák mindentör ingyen. Törésmentes csomagolás ládákint 10 kr. A ládák kiadó sok tartalma és olcsó árusítása, az előzetes lényeg-összeállítás és csomagolással magyarázandó.

Piökl és Haas sportüzletének karácsonyi lényosztálya Budapest, VI., Andrássy-ut 13. szám.

A fenti ajánlatunkat kivéve az egyéb karácsonyi ajándékok, játékok és sportokkal pedig ingyen árjegyzékünk foglalkozik.

Fagy-Hó-Szél

nagy ellenségei az arcbőrnek. Ez ellen a legbiztosabb és leghatásosabb óvszer a Rogátsy-féle

Magyar-Pipere-Borax.

Állandóan használva az arcz és kéz a legdurvább időjárásnak is ellentáll; a testbort puhán, üdén és tisztán megtartja.

A Rogátsy-féle MAGYAR PIPERE-BORAX eltüntet szepilöt, pörsenyt, atkát miltessert pattanást, májfoltot, a ráncos bőrt bársonysimává, a vörös vagy napbarnított bőrt fehérre teszi.

Gyermekápolásnál, fürdozesnél nélkülözhetlen. Kiténő hatással bír szemgyulladásnál, valamint fog és szájalpolásnál. Mosás és vasalásnál a ruhát hófehérre és tükörsimává teszi, s nélkül, hogy a ruhának ártana

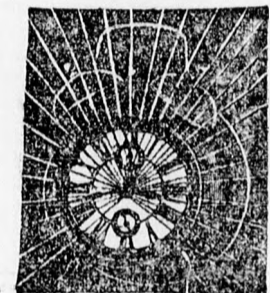
Ara 30 és 75 fillér. Vidékre 10 nagy doboz bérmentve.

Rogátsy-féle magyar pipere-borax-k-ém K I.— Rogátsy-féle magyar pipere-borax-szappan K—80

Kapható minden gyógyszerertarban, drogériában és jobb fúszerüzletben. — Csak dobozban, nem kimérve. Egyedüli készítője Rogátsy Kálmán drogeria Bpest, Rakoczi-ut 10. Ugyelünk a ROGATSY nevre.

Magyarnak Pécs! Németnek Bécs!

Ne küldjék pénzünket külföldre. Kockázat kizárva. Nem tetsző árut kicserélek vagy a pénzt adom vissza. — Csak általam szabályozott, kipróbált órákat szállítok. Legnagyobb raktár! Legolcsóbb árak!

«Kortés» ébresztő óra különösen szerkesztett, 1 haranggal ————— K 3.— Dupla csengős ————— K 4.— Éjjel világító számlappal, 1 haranggal — K 4.— Vasutas ébresztő, legjobb minőségben — K 5.— Toronyharang ébresztő óra, kollektív csengősű fall óra ————— K 7.—

Oszták vagy csak árú 1 koronával olcsóbb. Megrendelés legelőszerebb postautalványoz eszközösin. Ki ezen lapra hívatozik, megkapja 3000 ábrája ár-jegyzékemet ingyen és bérmentve.

Schönwald Imre órásmester és Pécs ékszergyáros

SZÉP, ÜDE LEÁNYOK, BÁJOS ASSZONYOK

arcuk ékességét az Azaleakrémnek, a modern kozmetika ezen csodaszereinek köszönik, mely rapid tavolítja el a szepilöt, pattanást s az arcukat természetes, bájos tündeséget kölcsönöz. Ára 3 korona. Utánvétli szállítási díjastár: Borbás Gyula gyógyszerész, kozmetikai laboratoriuma, Mezősasát.

Advertisement for jewelry and gifts. Text: 'HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE! JEGYÜRÜK. HÁZAJÁNDÉK-TÁRGYAK A LEGELÖNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERÉSZ-ÉS MŰÖRÁS' üzletében szerezhetőek be. BUDAPEST, Erzsébetkörút 29. VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYENESBÉRMENTVE.

SZÍNHÁZAK

Szerdán, 1907. december 11-én

Király színház

Varázskeringő

Operett 3 felvonásban. Irtaák Dörmann és Jacobsch. Fordította Mérei Adoll. Zenéjét szer-zette Strauss Oszkár.

XIII. Joahim Némot
Lethár Papir
Helena Petrás S.
Niki Ráthonyi
Guszló Csapó
Friederika Orley G.
Francz Olvós G.
Vendolin miniszter Szabó
Sigmund lakáj Sárány
Kezdeté fél 8 órákor

Népszínház-Vígopera

A bákirálynő.

Operett 2 felvonásban, szövegét írta Hicks Hamilton, a verseket Payler, zenéjét szerzte Kékelne Bakot és Haines Herbert. Fordította Heitl Jenő.

Személyek.

St. Jermyns herceg Pázmán
Sir Johan Crystal Nagy
Angela Kúry K.
Lionora Szentgyörgyi
Hephia Szilágyi L.
Sord Dandreary Virág
Gibson Dobi
Kezdeté 8 órákor

Vígshírház

Josette kisasszony a feleségem
Vígjáték 3 felv. írta Gavault és Charvay.

André Josselte Hegedűs
Harmat

Theodor Góth
Duprés Vendrey
Duprésné Klau
Jók Tany
Valorbior Tapolczai
Saint-Assies Balassa
Saint-Assiesné Haraszthy H
Jalayeri Tihanyi
Myriamne Hegedűs n
Kezdeté fél 8 órákor

MODERN SZÍNHÁZ KABARET

Andrássy-ut 69.

A Ferenccvárost angyal Heitl Jenő és Molnár Péterca zenéjét szerzte Szirmai Albert. — Modera gyermek Szomaházy István bohósága. — A horvátok. Szinpadí jelenet Dicszótór a Lípótvárosban. Postai életkép. Irta Molnár Péterca. 21 mulatságo-kabaret szám. Felépnek: Modyasza Vilma, Vörösi Póór Lili, Ural Mella, Kékény Ilona, Gregus Marit, Keresztes Ilona, Dóti Blanka, Sallós Nelli, Nyáral, Kardos, Kabók, Solyom, Szentirmai, Barsony.
Kezdeté 9 órákor.

APULLUS-SZÍNHÁZ

Telefon 68-89.

A német trónörökös és Eitel Frigyes herceg vaddisznó-vadászata. Eger a házban. Párba az álarcosból után. Tengerész szerelme. Népéle a Fidzsi szigeteken Házasrtos feleség. Tivoli já-iek örülte. A sátán csinjei Mont Blanc és vidéke.
Kezdeté 5 órákor.

FOLIES CAPRICE.
RÉVAY-UTCZA 18.

Igazgatók: LEITNER és KELETI. Rendező: ROTT SANDOR

Az előadás kezdete 8 órákor.

Ma 1/10 órákor. Leányrészben.

Bonozal írta Satyr. Rendező: Rott Sándor

1/11 órákor! Ujdonság!! 1/11 órákor!

„Kirándulás a szabadba“

(Ein Ausflug in's Freiein) (Cabarets) előadja a Folies Caprice egész személyzete. Rendezték: Geiger László műt-mester és Rott Sándor

11 órákor Terbitsch Sandor új szolójával

Végül „Ländliche Unschuld“

burlesk bonozal írta Satyr. Rendező: Werner Mano

Happali penzár 9-10-ig és délután 3-6 óráig

Az 1-5-ös emeleti Casino de Paris-ban minden este 1/212-től angol és francia különlegességei fellépte

Varieté-Színház

előtölti: Nemzetközi Orfeum.

BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám.

Decz. hó 1-től szenzációs új műsor.

The original Morello Compagnie.

„Egy karnevál éj,“ burlesque némajáték.

A. SHELDON GREENIEFF

Illuzionista. orosz ének és táncsoport

Azonkívül az összes újonnan szerződtetett attrakciók és magánzá-mok fellépte.

„Utazás egy kalap körül“ Erdélyi. Dalnoki bohózata

— Az előadás kezdete este 8 órákor. —

Minden ünnep- és vasárnap délután 1/24-kor előadás mersékeli helyárrakkal.

A téliertben reggeli 5 óráig HEGEDŰS GYULA elsőrendű csigány zenekara hangversenyez.

A téliertben éjjeli 12 órától reggeli 5 óráig

NAGY BALL MABILLE

SCHMIDT M

szíjgyártó, nyeres és bőrdoboz

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 22. sz.

Ajánlja saját gyártmányu kocsisó- és lovagló-szerszámjait. Mindennemű utazó és kény. bőrdoboz, póráz, szivar, csigárok stb. társzál. — Árjegyzék bé-montó.

MARGIT GYÓGY FORRÁS

(Margittelep* Beregmezeje)

A gyomor, belek, húgyhólyag, különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatásu még akkor is, ha vérzések esete forog fenn

Megrendelhető: Édeskúty L.-né Budapest és a forrás kezelőségénél Munkács.

Surányi szalonczukorka

legfinomabb minőségben

1 kg. 4 K., 2 kg. 7 K., 4 kg. 12 K.

utánvétel mellett bérmentve.

Finom triss teasütemény is kapható

Surányi cukorkagyár

Nagy-Surány, Nyitra megye.

Ingóságokat

butorokat beraktározunk, kívánatra szokra előnyös feltételek mellett pénzelőleget adunk, ugy-asintea mindennemű költözéstetést jutányosan elvállalunk.

III. Braun Testvérek.

József-körut 78. Telefon 86-19.

RÓZSATEJ

kitűnő tápl-ápolósszer 8 K

balzsamszappanhoz—60

OSAN

kitűnő fog-ápoló

szájviz 1 K 76 fill.

Fogpor —88 K.

TANNINGENE

legjobb háffestősszer 5 kor.

ANTON J. CZERNY, WIEN, KVIII., Carl Ludwigstr. 6. 1., Wallfischgasse. Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

Nászajándékok

jubileumra díszárgyak, év-
eszközök, műnari cikkek

részletfizetésre

is kaphatók jutányos áron

POLGÁR KÁLMÁN

műóráss ékszertelepén

Budapest, Erzsébet-körut 29. l. em.

Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

BUDA KIRALY KESERU VIZ

ELSŐRANGU HASHAJTO

ALPHATO MINDEM HESTERKERESKEDÉSSEN

Michelstädter Utóda

Oskó Géza

BUDAPEST.

IV., Váci-utca 3. ss.

Cipő-
különlegességei.

Rszabottáraká talpba vésva.

Miért nem nősülök meg?

Irta: S. Irmal Imre.

Kaptam én szerelmes irást
Bizony tucatszámra;
Kaptam én már édes csókot
Homlokomra, számra.
Vallottak már énnekem is
Hűséges szerelmet,
Mégis agglegény maradtam,
Megse nősültem meg.

Azaz, egyszer megpróbáltam,
Fejem reá adtam;
De elváltam és azóta
Nőtlenül maradtam.
Vallhatnak nékem azóta
Hűséges szerelmet;
Megmaradok agglegénynek,
Dehogynősülök meg.

Minek tennem, amikor így
Vidámság az éltém;
S elkerülnek a bajok is,
Amelyektől féltem.
Rheuma, csuz, nem bánt engem;
Mert kifogott rajta...
Az alföldi sósborszesznél
Nincs kitünőbb fajta.

Az alföldi sósborszesz, hej,
A mindenem nekem;
U a szerelmes leánykám,
Ó a feleségem.
Nem költök sok pénzt reája,
Mégis van keletje:
Fehérkeresztes vignetta —
Ez a toalettje!...

Első Alföldi Cognagyár R. T. és
Szeszfinom togyár Kecskeméten.

Ajánlja:
legkiválóbb fajú gyártmányait,
ugymint:

- Barackpálinka
- Barack crème
- Radial Elixir
- 48-as likőr
- Barackcognac
- Kecskeméti keresztes
- Keserü menyecske likőr

és egyéb hirn-
Kecskeméti különlegességeket
valamint

saját szeszfinomítójában
leparolt legkiválóbb és legmagasabb fokú szeszből készült

Alföldi fehér keresztes

sósborszeszt,

melynek hatása egyszerűen meseszerű.

Alföldi fehér keresztes
sósborszesz

a hű házi barát igazi háziszer.

Az Alföldi fehér keresztes sósborszesz egyedüli gyártója az
Első Alföldi Cognagyár
részvénytársaság
Kecskeméten

0 cs. és kir. fensége József f. herceg, Ó fensége Szász
Coburg Gothai herceg kamarai szállítója.

ez hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 67C 286

Pénzt butorra
zongorára, varrógép, kecskák, könyvek, kocsik, automobile currens-árura feltűnő olcsón be-raktároz. Már beraktározott tárgyakat magasabb előleg nyújtással kiváltunk **Tauszik és Társa** Gyár-utca 21. Telefon 83-97.

A Fakogen
tűdőbajt gyógyít, szurást, köhögést, lázat biztosan elmulaszt. Ára 3 korona. Kapható: Falk-gyógyszer-tár, Budapest, VIII Rákóczi-tér 2. sz. 25828

Szöllőoltványok
simák és gyökerek kaphatók Lázár József szőlő-nyerteskedőnél, Nagymaros, Hontmegye. Árjegyzék bérmentve.

Üzletvételeit
és átadást minden irányban ingyen közvetít **Huszár**, Budapest, Gresham-palota. Csak levéltel. (Válaszbélyeg). Elsőrangú ajánlások.

Házak,
villák, telkek, gyáriraktárak, gyáriépületek a főváros minden részéből eladásra vagy kiberlésre előjegyezésben. **Huszár** Budapest, V. Gresham-palota Elsőrangú ajánlások. Telefon 81-08.

Állást
mindenkinek minden irányban ingyen közvetít **Huszár**, Budapest, Gresham-palota. Csak vidékieknek. Válaszbélyeg. Elsőrangú ajánlások.

Finom
őszli juhturót 5 kg. bűdön 6 koronáért bérmentve Svájci téglasajt kilója 1.60 fill.-ért szállít közvetlen a Felső Magyarországi hegyi juhturógyár, Nagyszabos, Gömörmegye.

Egy pianinó
Stingel-féle mestergyártmány keveset használt eladó: **Andrássy-ut 79. II. 22.**

Vigyazzon,
ha meghívót és vásároljon valódi Réthy-féle cukorkát 60 fillérért. 25271 sz.

Magánkutató iroda
Rákóczi-ut 75. Kényes megbízásokat, megfigyeléseket, nyomozásokat elvállal úgy magán, mint családi ügyekben **Kossa-Magyar Gyéza**. Telefon 67-47. 26703

Eladó
Somogy megyében balatonhoz 20 percznyire, a község legszebb helyén fekvő 5 szobás ur lakás, melléképületekkel, szép gyümölcsösökkel és 2 hold belsőséggel, valamint az ehhez tartozó 20 hold prima szántófölddel együtt, melyből 2 hold szőlővel van beültetve 30.000 koronáért. Értekezni lehet a szántódi vendéglősnél.

Erdelyi
csemegealma ötkilós postakosárral 2 korona 40 fillér. **Jeney Alina** földbirtokosnő. Pokakeresztne, Marostordamegye.

Lakást,
butorozott szobát, bármely célra, berendezéssel is, mindenféle berhelységgel gyorsan, csekély díjért közvetít a lakásbörhelyiség közvetítő csak V. Gresham-palota, Merleg-utca 2. sz. Telefon 81-08. Minden berhelységgel nyilvántartva.

Alkalmi vétel.
Butorok, visszamaradt szönyegek, kényesítő körülmények miatt eladók: mahagoni hálószoba 180 frt, írósztal könyvszekrényvel, olajfestmények 2 frt, nagy perzsaszőnyegek, lámpák, 3 áru villany 14 frt. Árverési butoreladás. **Dob-utca és Holló-utca sz. rakplacza**. 26616

Gimnáziumi,
reál, kereskedelmi, polgár egyéves önkéntességi, bármely érettségi vizsga letéveséhez igényelt tantárgyakból legjobb módszer szerint tanít és tanított kitűnő philológus és matematikus. Egyenkénti oktatás. Tanítványok csak korlátozott számban vétetnek fel. A bámulatos eredményeket igazoló okiratok a lakásban megtekinthetők. **Goitein Heinrich** Budapest, VII, Damjanich-utca 89. II. emelet 10.

Csemegealma
tartósságáról és kitűnő minőségéről hírneves aranvarett, kalvill, törökbalint, ponik és szeresike fajokból válogatott, egészséges példányokat, vegyesen ötkilós ládával postakosárral 3, huszonöt kilós ládával 13, ötven kilóssal 25, száz kilós ládával 48 koronáért. Nemesfajú vajonckörtét, avagy szagos császárkörtét 5 koronáért ötkilós postakosárként utánvétellel, bérmentetlenül, díjtalanul, gondosan, tagymentesen csomagolva szállít **Mihályovits György, Monor**. 27440

Mernoki műszerek
vesz, elad, cserél, lejt mérők, Planiméter, Teleskop, Goerz-Zeiss-Trimderstb. **HATSCHEK EMIL** **Andrássy-ut 13,** **Fiókja: Erzsébet-körút 38**

Érdekes
könyvek és fényképek
Izélés, elragadó stereoskopokat és levelezőlapokat szállít **FRIEDRICH MÜCKE** photo-technikai intézet **Weissensee - Berlin.**

Katalogus zárt borítékban 40 fillér bélyeg ellenében.

Pénzkölcsönt
4. 4 1/2 és 5% alapon földbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I., II., III. helyen 5-70 évig törleszthető. Személyhitel tisztviselőknél gyorsan eszközöltetik.

HOFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 11a.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap-és államvizsgákra (egy-egy tárgyból is) Kolozsvárra; Budapestre ugyszintén államszámvevőtanai államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészíti. **Jogi szeminárium; Budapest, VI., Rózsa-utca 44. III; 8**

Női állások
és foglalkozások mindig nagy számban vannak hirdelve a Magyar pályázati értesítő és munkaközvetítő újságban, Csáky-utca 4. Egyes szám ára 40 fillér.

Polgári
iskola bármely két osztályt száz forintért készíti elő **Kováts-féle tanuló-otthon**, Nagymező-utca 21. Egyenkénti tanítás. (Hölgyek is) 27508

Zálogcédulákat,
brilliantokat aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb árban vesznek. Brillantokért többet fizetnek, mint újonnan kerültek. **SINGER JAKAB** ékszerkereskedő, Budapest, Király-utca 91. **Isabella-ut. sarkán.**

Fakult börkabatok
sötét színre tartósan festetnek **Haitenberger Béla** ruhafestő gyárában **Kassa** 27086

Önök övni kell a feleségét!
Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a túlbó gyermekalkás ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrei igazolják, díszkérten küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. **Fran Anna Kaupa, Berlin, 247. Lindenstr. 50.**

Veresafonyabefőt
BARTÁ-féle, 5 kilós postakosárral 6,- **korona FELKA, KONZERVGYÁR Felka, Szepesm.** 86972

Magán építő iparos
iskola előkészít építő, közműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. **Vagi József** műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., **Baross-tér 17** 27225

Akar
finom rumot!
Igen, akkor fáradság nélkül jelentősen jobban és olcsóbban önmaga készítheti otthon.

Modern
urasági butorok
alkalmi vétel és eladása háló-, ebédlő-, szalon-, uriszoba és tródlal teljes berendezések. Dús raktár szönyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rézbutorokban. **GROSZ SÁNDOR és társa** Budapest, Lizi Ferenc-tér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca **Telefon 14-09.**

Ki a YES-OUI-SI
ezimű lapot megrendeli, játszva minden megerőltetés nélkül és önállóan az

angol és francia
nyelveket alaposan megtanulhatja. Előfizetési ár negyedévenként minden kiadásra 3 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványzókat küld a kiadótól. Budapest, **Andrássy-ut 97. szám.**

Pénzkölcsönt
magánpénzt azonnal, takaréktól legyorsabban ingatlannra, bekebelezésre, félévi utólagos 6 százalékos kamatra, bármilyen kölcsönért tessék hozzám fordulni. **Tarácsky Ferenc**, Rottenbiller-utca 5/b. **Válaszbélyeg.** 27428

Fenyőborovicska
(Juniperus) **BARTÁ-féle, 3 liter k 7.50, 4 liter k 9,-** bérmentve. **FELKA KONZERVGYÁR Felka, Szepesm.** 26973

Csemegezőllöt
legnemesebb fajokban, fagymentesen csomagolva, 5 kilós postakosárként 4 koronáért, valamint saját méhészetemből garantált liszta szimmetet 5 kilós bádögödönökben 7 koronáért szállít **Rottmann Hermin Kiskunhalason**

Saját gyártmányú vas-és rézbutorok
Rézgy ... 45.- trt
Vasgy matracozzal 8.50
Gyermekgy ... 11.50
Sodronyagy-betét 3.50
Vas- és rézbutorok gyári árban.

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám. **TELEFON 57-01.**

Kolozsvári
Jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrovidebb idő alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikereit biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójoghól speciális tanfolyam melyre korlátozott számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere után igen csekély díjazás al. **Levéli érdeklődésekre kimerítően válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-ut. 2.**

Parketagyár
Gyöngyösön ajánlja gyártmányait.

Polgári draki
Pontos kiszolgálás!
Kitűnő szabás!
Vidékre mintáld kiadók, nagyobb rendelésnél személyesen elmegeyk.
Zellszka János
angol or. szabóterem **BUDAPEST,** **Andrássy-ut 59. I. em.**
Allandó választék a legdivatósabb angol és bel-töldei szövetekből.

Építkezéseket!
Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen elvállalja, tehermentes telkeket törlesztésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál **Borsody építésiroda Bpest, Rákóczy-ut 71** 782

Polgári iskolai
reáliskolai, gimnáziumi, kereskedelmi, egyéves önkéntességre képesítő vizsgákra, valamint mindenféle javító és pótló vizsgákra legrovidebb idő alatt a legjobb sikerrel előkészít. **Tárnár Budapest, Thököly-ut R. L. em. 3. ajtó.** 26814

Pályázati
hirdetmény van több száz állásra a ma megjelent Magyar pályázati értesítő és munkaközvetítő újságban, Csáky-utca 4. Könyvelők, iroda- és mezőgazdasági személyzet, raktárnokok gépészek és kulcsárok részére. Egyes szám ára 40 fillér.

18 forinttól
mérték után készíthők a legolcsóbban fért-föltöltő, tellikabátot, felöltőt francia, angol és hazai szőrekből. **28** forinttól szalon **Ferencz József, frakk és zsekköltőt** a legfinomabb krepvagy himalaja-szővelekből. Budapesti évi lakóknak kedvezményes évi részletekre is. Négy öltöny készpénz rendelésnél szabásunkat nagy mintagyűjteménnyel vidékre is küldjük.

Grossmann B. és Társa
Budapest, Nagydiofa-utca 3.

Urasági butorokat, szönyegeket, csillárokat
és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleket is) vesznek és eladók.

Nagy Zsigmond
VI, Lázár-utca 3 (a Váci-körút mellett).

Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stilszerű matt és fényezett mahagoni plisander vagy másfajta háló, ebédlő, uriszoba és szalonbutorokban. Bézahálósobák, bürgeritürök és kárpitosfélékben Perzsa, smyrna és más szönyegekben és függönyökben, modern bronzcsillárokból, gaz, villamos stb.-hez.

Részletfizetésre kaphatók

Hegedük, fuvolák, oim balmok

a legcsinosabb és legököltebb kiviteiben árfelemlés nélkül

Szónási és Kardos
Budapest, VI., **Andrássy-ut 1. szám.** Árjegyzék ingyen és bérmentve. Lemezekből teljes raktár, — 4000 új felvétel.

Zálogcédulákat,
brilliantokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszereket legmagasabb árban vesznek. Brillantokért többet fizetnek, mint újonnan kerültek. **SCHILLER ISIDOR**, Sip-utca 8. 26316

Háztelek
220 négyzetögl a fehérvári-úton a **Ferencz József** híd és új műgyeitem közelében közelében eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Fénykép-készítéket
objectivet vess, olád, cserél hi-tes Appolo lemezek egyedül elárusító helye.

HATSCHEK EMIL
Andrássy-ut 18., Bókjai Erzsébet-körút 83. Alapítól 1877. Foklál olcsóbb, mint készlet fizetésre.

Stenográfia
Díjtalan gépirás oktatás az összes íróképesen. Díjtalan és biztos állásbiztosítás. Minden hónapban új gyorsírási és gépirási tanfolyamok nyílnak az okleveles gyorsíró tanároktól vezetett **Stenográfia országos Gábelberger, magyar, német gyorsíró és gépiróiskolában.** Levelező és vitairás tanfolyamok, kereskedelmi szaktanfolyamok, kereskedelmi akadémiái rendez tanárok vezetésé alatt. Tanítás reggel 7 óratól este 9-ig. Copying office, sokszorosítási iroda. Kérjen prospektust. Az intézet helyiségei Váci körút 33. alatt vannak. Azelőtt **Kazinczy-utca 8 (B054)**

Ajtók és ablakok
régii és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvárcsoszalok, kerítézfűzők, keramittapok, Kehlheimi, lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór,
épület-bontás vállalkozónál Budapest, Nador-ut. 72-74. Bók útlet Szeged-ut 5.

Szepességi csemegek
BARTÁ-féle veresafonya befőtelt, málna-, szamóca-, csipkebogyóval, gomba- és huskonserveket, pástétomokat alán a **FELKA KONZERVGYÁR Felka, Szepesmegeye.** Kérjen árjegyzéket.

Urasági butor

Eladók és vesznek; mahagoni hálószobákat, ebédlőket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szmirna szönyegeket, függönyöket, üveg- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fin

Allandó nagy lakberendezési kiállítás!

IV., **Somleiweiss-(Ujvilág-)** utca 21., kapubejárát. Az egész házban. **Telefon 17-77.**

Fióküzlet nincsen.

26614